



Vastuu hyvinvoinnista

YRITYSVASTUURAPORTTI
JA VUOSIKERTOMUS 2006

Sisällysluettelo:

Suomen suurin maidonjalostaja	4	7 Sosiaalinen vastuu	21
Valion perustehtävä	4	7.1 Henkilöstöstrategia, -periaatteet ja tasa-arvo	21
Valion arvot	4	7.2 Työpaikkojen kehitys	21
Valion visio 2015	4	7.3 Koulutus	21
		7.4 Palkitseminen ja virkistys	22
Toimitusjohtajan katsaus	5	7.5 Valion hyvinvointiohjelma	22
		7.6 Työterveyshuolto	23
1 Raportin sisällön esittely	6	7.7 Irtisanomistuki	23
		7.8 Tapaturmien määrä väheni	23
2 Perustietoja Valiosta	6	8 Ympäristövastuu	25
2.1 Suomen suurin maidon jalostaja	6	8.1 Ympäristön huomioiminen ja ympäristötulokset	25
2.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmä	7	8.1.1 Kemikaalit	25
2.3 Strategiset tavoitteet	7	8.1.2 Energian kulutus	25
2.4 Sidosryhmäyhteistyö	9	8.1.3 Veden kulutus	26
2.5 Sponsorointi	10	8.1.4 Päästöt ilmaan	26
		8.1.5 Jätehuolto	26
3 Vastuu hyvinvoinnista	11	8.1.6 Jätevedet	27
3.1 Yritysvastuuta ohjaavat periaatteet	11	8.1.7 Merkittävät tuote-, kemikaali-, öljy- ja polttoainevuodot	27
		8.2 Pakkausmateriaalin käyttö ja kierrätys	27
4 Taloudellinen vastuu	12	8.2.1 Pakkausmateriaalin käyttö	27
4.1 Vastuu maidontuotannon jatkuvuudesta	12	8.2.2 Pakkaukset kiertoon	28
4.2 Taloudellinen toimintaympäristö	12	8.3 Maidon keräily- ja jakelukuljetukset	28
		8.4 Suomessa on terve lypsykarja	28
5 Hyvinvointia edistävät laatutuotteet	13	9 Vastuu maidontuotannosta	30
5.1 Laadunvalvonta alkaa maitotilalta	13	9.1 Maidontuotanto sopeutui sääoloihin	30
5.2 Suomessa tuotetaan EU:n puhtainta maitoa	13	9.2 Hyväkään hinta maidosta ei takaa kannattavuutta	30
5.3 Tuotteiden turvallisuuden varmistaminen	14	9.3 Tukipolitiikka muuttui	31
5.4 T&K panosti uutuuksiin ja tutkimukseen	14		
5.5 Investointeja pakkauslaitteisiin ja kapasiteettiin	15		
5.6 Anna elämän maistua	16		
		HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS	33
6 Asiakkaan tarpeet etusijalla	18	Valio Oy:n omistajat	61
6.1 Liikevaihto kasvoi ja valikoima laajeni kotimarkkinalla	18	Toimintojen johtokunnat	61
6.2 Kasvu haasteena maailmanmarkkinoilla	18		
6.3 Tavarantoimittajilta vaaditaan laatua	19	Liite 1. Raportin vertailu G3-suositukseen	63
6.4 Valiojakele palvelee entistä tehokkaammin	19	Liite 2. Yritysvastuun yhteyshenkilöitä ja Valio-konsernin osoitteita	64

Suomen suurin maidonjalostaja

Valio on Suomen suurin maidonjalostaja, joka jalostaa 82 prosenttia meijereihin toimitetusta maidosta. Liikevaihdosta kolmannes kertyy ulkomaantoiminnoista.

Valio on Suomessa markkinajohtaja kaikissa keskeisissä meijerituotteissa ja maailmanluokan edelläkävijä terveysvaikutteisten tuotteiden kehittäjänä. Valion tuotevalikoimaan kuuluu keskimäärin 1 100 tuotetta. Päätuotteita ovat maidot, kermat, jogurtit, juustot, rahkat, vanukkaat, maito- ja herajauheet sekä voi ja levitteet.

Tehtävämme

Luomalla kuluttajille laatua, mielihyvää ja lisäarvoa sekä sitoutuneille kumppaneille menestystä edistämme valiolaisten maidontuottajien elinkeinoa.

Arvomme

Vastuu hyvinvoinnista

- Korkeatasoiset ja hyvinvointia edistävät tuotteet
 - Asiakastarpeista lähtevät yhteistyömallit
- Osaava, motivoitunut ja tuloshakuinen henkilöstö
 - Eettisesti ja taloudellisesti kestävä toimintaketju maidontuottajalta kuluttajalle

Valio-konsernin visio 2015

Valio on alansa johtava brändi kotimarkkinallaan (Suomessa, Ruotsissa, Baltiassa ja Venäjällä). Muualla toimitaan tarkasti valituilla markkinoilla ja tuotteistolla.



Toimitusjohtajan katsaus 2006

Valion perustehtävänä on edistää valiolaisten maidontuottajien elinkeinoa luomalla kuluttajille laatua, mielihyvää sekä sitoutuneille kumppaneille menestystä. Onnistuimme kertomusvuonna perustehtävässämme hyvin. Maksoimme liikesuhteessa toimiville yhteistyömistajillemme Euroopan parhaimpiin kuuluvaa hintaa maidosta ja runsaan sentin enemmän litralta kuin edellisenä vuonna. Sen mahdollisti onnistuminen koko ketjussa tilalta kuluttajalle.

Valio menestyi hyvin kertomusvuonna koko kotimarkkina-alueellaan eli Suomessa, Venäjällä, Ruotsissa sekä Baltian osalta Virossa. Venäjällä kasvu oli vahvaa varsinkin juustoissa ja tuoretuotteissa. Samanaikaisesti myynti laajeni Pietarin ja Moskovan lisäksi muihinkin suurkaupunkeihin. Virossa säilytimme markkina-kakkoasen aseman, ja Ruotsissa myynti kasvoi reippaasti erityisesti laktosittomien tuotteiden ansiosta.

Suomessa myynti kasvoi kaksi prosenttia. Markkina-asemamme pysyi kuitenkin vakaana: Valio on edelleen markkinajohtaja kaikissa merkittävässä maitotuoteryhmissä. Ulkomailla liikevaihto kasvoi kuusi prosenttia ja koko konsernissa kolme prosenttia.

Valio panosti edelleen merkittävästi tutkimukseen ja tuotekehitykseen, minkä tuloksena markkinoille tuotiin 114 uutuustuotetta kertomusvuoden aikana. Viime vuosien onnistuneet tuoteuutuudet ja toiminnan jatkuva kehittäminen tehokkaamaksi mahdollistivat valiolaisittain hyvän tuloksen.

Valion menestyksen perusta on ennen kaikkea osaava, innostunut ja tulos-hakuihin henkilöstö. Valiossa tehdään vuosittain Terve Organisaatio -kysely, jonka tulosten pohjalta toimintaa kehitetään. Tuloksemme ovat keskimääräistä paremmat. Niiden mukaan esimerkiksi valiolaisten työtyytyväisyys ja sitoutuminen ovat erinomaiset. Koko Valion henkilökunta palkittiin vuoden 2006 tulostavoitteiden ja toimintokohtaisten tavoitteiden saavuttamisesta täysimääräisellä tai lähes täysimääräisellä



tulospalkkiolla. Täysimääräinen palkkio on kahdeksan prosenttia vuoden aikana saadusta säännöllisen työajan palkasta.

Valio päätti syksyllä 2006 neuvottelut yhteisyrityksen perustamisesta Ruotsiin Milkon ja Skånemejerierin kanssa. Haemme kasvua Ruotsin markkinalta kehittämällä oman tytäryhtiömme Valio Sverigen toimintaa muun muassa laajentamalla lisäarvo-tuotteiden valikoimaa.

Meillä on hyvät edellytykset menestyä myös kuluvana vuonna huolimatta Suomen uudesta kilpailutilanteesta ja vientitukien vähenemisestä. Tilaus-toimitusketjumme on Suomessa kustannustehokas ja kilpailukykyinen. Kotimarkkina-alueen tytäryhtiöiden vahvan kasvun uskotaan jatkuvan. Asiakaspalvelutermiinalin rakentaminen Moskovan alueelle päästäneen lopulta aloittamaan. Belgian ja USA:n tytäryhtiöissä työskennellään toiminnan terävöittämiseksi ja kannattavuuden parantamiseksi.

Suomessa Valio brändi on vahva, ja uskon sen merkityksen entisestään korostuvan kotimaisena vaihtoehtona kuluttajien ja asiakkaiden mielissä. Vuoden 2007 alkupuolella ilmestyi kaksi nuorten keskuudessa tehtyä tutkimusta, joissa Valio menestyi hyvin. Valio oli varhaisnuorten mielestä toiseksi suosituin brändi, ja opiskelijat pitivät Valiota toiseksi eettisimpänä yrityksenä sadan yrityksen joukossa.

Menestyminen vaatii saumatonta yhteistyötä niin Valiossa kuin asiakkaidenkin kanssa. Valio brändi on lupaus ensiluokkaisesta laadusta maitoraaka-aineesta lähtien, luotettavuudesta, asiantuntevuudesta, kilpailukykyisestä tuotevalikoimasta ja hyvästä mausta. Nämä lupaukset lunastamalla olemme asiakkaillemme hyvä kumppani ja laatutietoisien kuluttajan valinta.

Kiitän asiakkaita, henkilökuntaa, maidontuottajia, omistajia ja kaikkia yhteistyökumppaneitamme tuloksekkaasta yhteistyöstä vuonna 2006. Tästä on hyvä jatkaa.

*Annetaan elämän maistua
tänäkin vuonna.*

Heikki Halkilahti

1 Raportin sisällön esittely

Valion vastuu hyvinvoinnista – yritys-
vastuuraportti ja vuosikertomus vuodelta
2006, kuvaa Valio Oy:n ja osittain Valio-
konsernin toimintaa kyseisenä vuonna
GRI (Global Reporting Initiative) -suosi-
tuksen mukaisesti taloudellisesta,
sosiaalisesta ja ympäristönäkökulmasta.
Raportin vertailtavuus Global Reporting
Initiative -organisaation antamien uusien
G3-raportointisuositusten kanssa on
esitely liitteessä n:o 1.

Taloudellista näkökulmaa edustaa
luku 4, jossa käsitellään Valion vastuuta
tuloksellisesta liiketoiminnasta, maidon-
tuotannon jatkuvuudesta Suomessa
sekä esitellään taloudellisen toimintaym-
päristön keskeiset piirteet vuonna 2006
samoin kuin emoyhtiö Valio Oy:n keskei-
set tunnusluvut. Sponsorointi raporto-
idaan luvussa 2.5. Tilinpäätösosio antaa
seikkaperäiset tiedot Valion tuloksen
muodostumisesta.

Sosiaalista vastuuta käsitellään
henkilöstönäkökulmasta luvussa 7.
Sosiaalista vastuuta Valio kantaa myös
tuotteiden omavalvonnan (5.2.), kulutta-
japalvelun (5.6.), markkinointiviestinnän
eettisten periaatteiden (3.1.) kautta
samoin kuin turvaamalla osaltaan
maidontuottajien työn jatkuvuutta (5.1,
5.2, 8.3 ja 9). Valion ympäristövastuu ja

vastuu tuotantoeläinten hyvinvoinnista
raportoidaan luvussa 8.

Aikaisempina vuosina Valio on julkaissut
ympäristöraportit vuosilta 1998 ja 1999
sekä erillisen vuosikertomuksen ja yhteis-
kuntavastuuraportin vuodelta 2003.
Vuodesta 2004 lähtien vuosikertomus ja
yritysvastuuraportti on yhdistetty yhteen
julkaisuun "Valion vastuu hyvinvoinnista".
Vuoden 2006 raportti julkaistaan suomeksi
ja englanniksi, ja raportit löytyvät Valion
internetsivuilta www.valio.fi ja
www.valio.com.

Tilintarkastusyhteisö Pricewaterhouse-
Coopers Oy on tarkastanut tilinpäätöksen
ja hallituksen toimintakertomuksen sekä
tehnyt liitteessä 1 esitetyn vertailun G3-
suositukseen. GRI:n osalta Valio on siir-
tymävaiheessa: olemme raportoineet
mukaellen edellistä GRI:n versiota valmis-
tautuen kuitenkin samalla G3:n käyttöön.
Tästä syystä perinteisen GRI-vastaavuus-
taulukon sijasta liitteessä vertaillaan GRI-
raportointikehyksen nykyistä soveltamista
Valiossa G3-vaatimuksiin.

Raportin kuvitus kertoo Valio-tuotteen
synnystä: Leikistojen tilalla Somerossa
tuotetaan valiolaista maitoa, Valion T&K
tutkii ja kehittää edelläkävijätuotteita, ja
tuotteet valmistetaan laadusta tinkimättä
Valion tuotantolaitoksissa (kuvat Riihimäel-
tä ja Haapavedeltä).

2 Perustietoja Valiosta

2.1 Suomen suurin maidonjalostaja

Valio on Suomen suurin maidonjalostaja.
Valion liikevaihto vuonna 2006 oli noin
1,6 miljardia euroa, josta noin kolman-
nes kertyi tytäryhtiöistä ja myynnistä
Suomen ulkopuolisille markkinoille. Valio
työllisti vuonna 2006 Suomessa ja
ulkomailla keskimäärin 4 165 henkilöä.
Valio on osakeyhtiö, jonka omisti 27
maidontuottajaosuuskuntaa vuonna
2006. Osuuskunnissa oli maidontuotta-
jajäseniä vuoden 2006 lopussa 11 880.

Vuonna 2006 Valiolla oli Suomessa
15 tuotantolaitosta, joista yhdessä toimii
tytäryhtiö Nordic Jam Oy:n hillotehdas.

Valiolla oli kaksi tuotantolaitosta Virossa
ja juustopakkaamo Belgiassa. Ulkomai-
set tytäryhtiöt toimivat Venäjällä, Ruot-
sissa, Belgiassa, Virossa, Latviassa,
Liettuaassa ja USA:ssa. Kiinassa Valiolla
on edustusto. Kotimarkkinakseen Valio
määrittelee Suomen, Ruotsin, Baltian ja
Venäjän.

Valio vastaanottaa 86 % kaikesta
Suomessa tuotetusta maidosta ja vie
vastaanottamastaan maidosta pää-
asiassa juustoina, voina ja jauheina
Suomen ulkopuolelle noin 40 %. Valio
vastaa käytännössä yksin suomalaisten
maitotuotteiden viennistä.

Valion keskimääräinen markkinaosuus meijerituotteissa Suomessa oli noin 58 %. Kilpailuvirasto on tulkinnut Valion olevan Suomessa määräävässä markkina-asemassa. Valio noudattaa toiminnassaan kilpailulainsäädäntöä, muuta lainsäädäntöä, viranomaisvaatimuksia ja kansainvälisiä sopimuksia. Valio ottaa toiminnassaan huomioon eri sidosryhmien odotukset.

2.2 Hallinto ja johtamisjärjestelmät

Valion omistajina oli 27 maidontuottajaosuuskuntaa vuonna 2006. Osuuskuntien edustajat kokoontuvat kerran vuodessa yhtiökokoukseen, joka valitsee Valiossa ylintä päätösvaltaa käyttävän hallintoneuvoston 23 jäsentä. Tämän lisäksi Valion henkilökunta valitsee hallintoneuvostoon neljä henkilöstön edustajaa. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä nimeää Valion hallituksen maidontuottajajäsenet. Hallintoneuvosto nimeää jäsenet myös Valion eri toimintojen johtokuntiin. Toimintojen johtokunnissa on myös henkilöstön edustus.

Valion hallitukseen kuului vuonna 2006 neljä maidontuottajaa ja toimitusjohtaja. Vuonna 2006 tehtiin yhtiöjärjestykseen muutos, jonka perusteella hallitus päättää Valion toimitusjohtajan nimittämisestä ja erottamisesta.

Valion johtajistoon kuuluivat vuonna 2006 toimitusjohtajan johdolla markkinointijohtaja, hallintojohtaja, tuotantojohtaja, myyntijohtaja, vientijohtaja, logistiikkajohtaja ja talousjohtaja. Lisäksi johtajistoon kuuluivat tutkimus- ja tuotekehitysjohtaja, yrityssuunnittelujohtaja, viestintäjohtaja ja henkilöstöjohtaja.

Valion johto kokoontui yhdessä kaikkien Valion henkilöstöryhmien pääluottamusmiesten kanssa vuoden 2006 aikana kaksi kertaa arvioimaan yrityksen tilannetta.

Valion arvot ja perustehtävä ohjaavat Valion strategiaa. Valion strategia ja siihen pohjautuva tavoitteenasettelu ovat osa johtamisjärjestelmää. Johtamisjärjestelmä kuvaa yhtiön organisatorirakenteen, vastuiden jakautumisen, tavoitteenasettelun, suunnitteluprosessin ja toimintaperiaatteet. Johtamisjärjestel-

mä on kuvattu toimintajärjestelmässä, joka on Valion intranetissä.

Valion toimintajärjestelmässä on kuvattu toimintaohjeet eri toiminnoille sekä ohjeistettu muun muassa prosessien hallintaa, ympäristön hallintaa, turvallisuuden hallintaa, liiketoimintaprosessin hallintaa, henkilöstöä koskevia menettelytapoja, tavarantoimittajia ja yhteistyökumppaneita koskevia vaatimuksia, sekä määritelty erilaisia toimintaperiaatteita.

Valion toimintajärjestelmän ISO 9001 -sertifikaatti uusittiin vuonna 2006 seuraavaksi kolmeksi vuodeksi. Myös Valio Eesti AS:n Tallinnan ja Laevan toimipaikoilla on ISO 9001 -sertifikaatti. Sertifikaatti kattaa Valion eri toiminnot, tuotteiden laadun ja kokonaisvaltaisen toiminnan kehittämisen ja hallinnan.

Valion ISO 14001 -ympäristösertifikaatti kattaa yrityksen koko kotimaan toiminnan.

2.3 Strategiset tavoitteet

Valiossa päätetään vuosittain seuraavan kolmen vuoden strategiasta, jossa määritellään strategiset tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi. Tavoitteet perustuvat strategiseen visioon ja Valion perustehtävään. Valion strategia, visio, perustehtävä ja strategiset tavoitteet kerrotaan yhtiön intra- ja internetsivuilla. Vuonna 2006 kehitettiin strategian viestintää henkilöstölle. Strategiaviestintää tehostettiin muun muassa julkaisemalla intranetissä vuorovaikutteinen "strategiakoulu".

Valion tavoitteena on maksaa mahdollisimman hyvää tuottajahintaa jalostamastaan maidosta ja pysyä tässä kehityksessä parhaiden eurooppalaisten meijeriyriyten tasolla. Tavoitteen toteuttamista tukevat menestyminen kotimarkkina-alueella, kumppanuuden syventäminen asiakkaiden ja muiden yhteistyötahojen kanssa, henkilöstön osaamisen ja yhteistyön vahvistaminen sekä kustannustehokkaat ja laatua tuottavat prosessit. Valion tavoitteet on tarkemmin määritelty seuraaville osaluueille: talous, asiakas ja kuluttaja, henkilöstö sekä tehokkuus/prosessit.

Valion omistaja- ja hallintorakenne

VALIO OY
Valion omistaa 23
meijeriosuuskuntaa (5.2.2007)

YHTIÖKOKOUS

HALLINTONEUVOSTO

- 27 jäsentä
- 23 jäsenosuuskunnan maidontuottajaa
 - 4 henkilöstön edustajaa

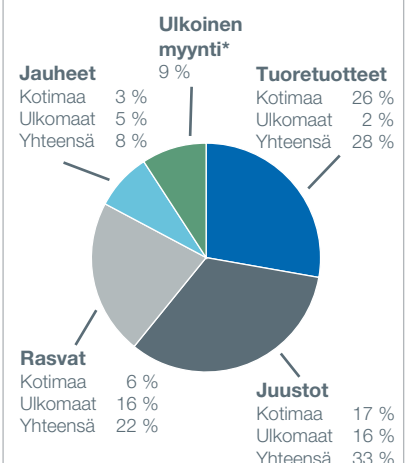
HALLITUS

- 4 maidontuottajaa ja toimitusjohtaja
- puheenjohtajana maidontuottaja

JOHTOKUNNAT

- à 11-14 jäsentä, joista
- 11-13 maidontuottajaa, jotka edustavat Valion hallitusta, hallintoneuvostoa ja omistajaryhmittymiä
 - 1 henkilöstön edustaja

Maidon käyttö päätuoteryhmittäin Suomessa ja ulkomaille myytävissä tuotteissa vuonna 2006



Kotimaan myyntiin menevät tuotteet, yhteensä 61 %

Ulkomaan myyntiin menevät tuotteet, yhteensä 39 %

*Maitoraaka-aineen myynti ulkoisille asiakkaille

VALIO-KONSERNIN JOHTAMISJÄRJESTELMÄ: Vuosikello



Talous

Maidon tuottajahinta on parhaiden eurooppalaisten meijeriyriytysten tasoa

Valion tavoite on maksaa vähintään eurooppalaisten osuustoiminnallisten yritysten tasoista tuottajahintaa sekä varmistaa konsernin vakavaraisuus ja rahoitusasema. Kustannustehokkuutta ja toiminnan laatua parannetaan tuotantolaitosten sekä logistiikan tehokkuutta parantamalla, reagoitinopeuden lisäämisellä ja toimintatapoja kehittämällä.

Asiakas ja kuluttaja

Markkina-aseman vahvistaminen kotimarkkinalla

Valion tavoite on vahvistaa markkina-asemaansa ja kasvaa kannattavasti kotimarkkinalla, erityisesti Venäjällä,

Ruotsissa ja Baltiassa, jotka Suomen lisäksi luetaan kotimarkkina-alueeseen. Tavoitteena on vahva Valio brändi ja merkittävä asema valituissa segmenteissä.

Valio haluaa vahvistaa kuluttajasuhdetta ja lisätä kuluttajatuotteiden osuutta myynnistä sekä kotimarkkina-alueella että viennissä. Tätä tavoitetta tukee erityisesti Valio brändi, jonka tunnettuutta vahvistetaan kotimarkkina-alueella.

Valio kehittää konsepteja ja tuotteita, jotka tarjoavat kuluttajille lisäarvoa verrattuna saman tuoteryhmän muihin tuotteisiin. Lisäarvon kehittäminen onnistuu Valion vahvan T&K-osaamisen ja kuluttajatarpeiden tuntemisen ansiosta.

Kumppanuuden syventäminen keskeisten kaupan ryhmien ja muiden yhteistyötahojen kanssa

Valio haluaa olla asiakkaille johtava tavarantoimittaja ja ensisijainen kumppani. Liikesuhdetta ja toimintatapoja kehittämällä yhteistyötä halutaan syventää molemmille osapuolille hyötyä tuovaksi kumppanuudeksi. Valio tukee liiketoimintaansa verkottumalla eli lisää yhteistyötä myös muiden yhteistyötahojen kanssa, kuten esimerkiksi tavarantomittajien ja lisensiasiakkaiden kanssa.

Henkilöstö

Osaamisen ja yhteistyön vahvistaminen

Kyvykäs henkilöstö on Valiolle tärkein kilpailuetu. Kilpailuedut puolestaan tukevat terveen ja tuloksellisen liiketoiminnan kehittämistä. Valiossa on määriteltä strategian toteuttamiseksi tarvittavat osaamiset, arvioitu niiden kehittämistarve ja määritetty minkälaista koulutusta ja valmennusta niiden kehittämiseksi tarvitaan.

Kehittämistarpeet on arvioitu toiminnoinnoin ja niistä saadaan tausta henkilökohtaisiin oppimissuunnitelmiin, jotka päivitetään vuosittain. Osaamisen kehittämisellä varmistetaan Valion kilpailukyky nyt ja tulevaisuudessa ja mahdollistetaan Valion strategisten vahvuksien kehittäminen.

Yhteisellä tavoitteiden viestimisellä ja ymmärtämisellä sekä päätöksentekotavan ja vastuiden selkiyttämällä halutaan parantaa strategian ja tavoitteiden toteuttamista. Yrityskulttuurissa korostetaan avoimuutta ja virheistä oppimista. Tarpeet toiminnan ja kulttuurin kehittämiseksi on konkretisoitu "hyvä valiolainen" ja "hyvä valiolainen esimies" -kuvauksiin.

Tehokkuus/Prosessit

Suoritus- ja laaduntuottokyvyn parantaminen

Suoritus- ja laaduntuottokyvyn parantamiseksi kehitetään ja yksinkertaistetaan konsernin toimintatapoja, tehostetaan prosesseja ja kehitetään toiminnan joustavuutta sekä reagoitiherkkyttä kuluttajien ja asiakkaiden tarpeiden ennakoimiseksi ja tyydyttämiseksi.

2.4 Sidosryhmäyhteistyö

Valio toimii yhteistyössä ja välittää tietoa toiminnastaan sidosryhmilleen. Valion tärkeitä sidosryhmiä ovat oma henkilöstö, asiakkaat, kuluttajat, maidontuottaja-omistajat, yhteistyökumppanit, viranomaiset, elinkeinoelämän, maatalouden ja elintarvikealan järjestöt, tavarantomittajat ja media. Sidosryhmäyhteistyön tavoitteet vaihtelevat sidosryhmittäin ajankohtaisen tiedon välittämisestä strategiseen kumppanuuteen.

Kaupan kanssa Valio tekee yhteistyötä mm. tuotteiden tilaus- ja toimitusjärjestelmän kehittämiseksi sekä jakelun tehostamiseksi. Tavoitteena on tehostaa koko suomalaisen elintarvikeketjun toimintaa toimimalla luottamuksellisessa yhteistyössä kaupan kanssa. Valio toimii kumppanuusperiaatteella myös tavarantomittajien kanssa.


Valion intranetistä löytyvät henkilöstöstrategia ja henkilöstöperiaatteet, jotka toimivat henkilöstön kehittämisen pohjana. Valiossa toimii hyvinvointipäällikkö, jonka tehtävänä on edistää työhyvinvointia. Vuonna 2006 strategisina tavoitteina henkilöstön osalta olivat sitoutuminen ja työtyytyväisyys, muutosprosessin eteneminen ja esimiestoiminta.

Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan vuosittain Valiolle räätälöidyllä Terve Organisaatio -kyselyllä. Ennakoivalla turvallisuus- ja työterveystoiminnalla suojellaan työntekijöitä onnettomuuksilta, työtaturmilta ja ammattitaudeilta.

Maidontuottajia Valio tukee maatalon, eläinten ja ympäristön hoitoon liittyvällä neuvonnalla sekä itsenäisesti että yhteistyössä Pro Agrian neuvontaorganisaation kanssa. Internetin välityksellä viljelijöitä palvelee Valma-tieto- ja uutispalvelu.

Vuonna 2006 Valio edisti meijeriammattien tunnettuutta rahoittamalla MilkWorks-projektia. Internetissä www.milkworks.fi esitellään meijeriammatteja ja maidontuotantoon liittyvää tietoa.

Valio toimii aktiivisesti sekä suomalaisissa että kansainvälisissä elintarvikealan järjestöissä, hankkeissa ja toimikunnissa muun muassa edunvalvonnassa ja kehittämiseen meijerialan koulutusta,




ProFeel painonhallintaan

Valio ProFeel tuotteet on kehitetty auttamaan painonhallintaa. Kaikki ProFeel tuotteet sisältävät erittäin vähän energiaa, runsaasti verensokeria tasaavaa kuitua, lisättyä kalsiumia ja D-vitamiinia. Tuotteet ovat vähälaktoosisia tai laktoosittomia.

ProFeel tuoteperheeseen kuuluvat maitojuoma, rasvattomat jogurtit, rahkasta ja raejuustosta koostuvat cottifrutti-välipalat sekä vain kaksi prosenttia rasvaa sisältävät tuorejuustot.

Internetissä on myös Valion maksuton painonhallintapalvelu, jossa on laskureita, ruokalistoja, tuotetietoa sekä ohjeita liikunnan aloittamiseen. Palvelu ei edellytä rekisteröitymistä.

Painonhallintapalvelu löytyy osoitteesta www.valio.fi/painonhallinta.





Kiira Korpi on Valio-tyttö

Valio solmi taitoluistelija Kiira Korven kanssa kaksivuotisen yhteistyösopimuksen syyskuussa 2006. Valio pyrkii lisäämään tunnettuaan Kiiran avulla erityisesti Venäjällä, Baltiassa ja Ruotsissa, joissa taitoluistelu on suosittu laji.

Kiiran ja Valion yhteistyössä näkyvä brändi on Valio Vanilla – uusi täyteläinen herkuttelusarja. Kiira kertoo www.valio.fi -sivulta löytyvillä omilla internetsivuillaan suosikkiherkkunsa olevan lihapullat ja muusi sekä Valio Vanilla.

Valio haluaa tukea Kiira Korpea kohti maailman huippua, koska Kiira on iloinen ja raikas, ja Kiiran tervehkiset arvot sopivat hyvin Valion arvomaailmaan. Matka kohti maailman huippua on sujunut hyvin:

Onnittelemme Kiiraa vuoden 2007 Euroopan mestaruuski-sojen pronssimitalista!

meijerituotteiden ja niiden ainesosien tutkimusta sekä maidon laatua ja tuotantoeläinten hyvinvointia.

Valion vientijohtaja jatkaa EDA:n (Euroopan meijeriteollisuusyhdistys) puheenjohtajana toisen kaksivuotiskauden 2007–2008.

Valion Tutkimus- ja tuotekehitysyksikkö osallistui vuonna 2006 Suomen Akatemian tekemään suomalaisen elintarvikealan arviointiin. EU:ssa Valio vaikutti sallittuja terveystähtiä koskevan lainsäädännön valmisteluun Eviran (Elintarviketurvallisuusvirasto) ja EDA:n työryhmissä. Valion koordinoima EU-hanke 'GutImpact' järjesti menestyksekkään kongressin Tallinnassa. T&K:n edustajat toimivat aktiivisesti EU:n 'Food for Life' -strategian luomiseksi. International Life Science Institutessa (ILSI) T&K:n edustajat toimivat hallituksessa ja erilaisissa hankkeissa. ILSI on elintarviketeollisuuden ja tutkimuslaitosten yhteinen järjestö.

Valio osallistuu Puolustustaloudellisen suunnittelukunnan maatalousjaoston ja Elintarvikepoolin toimintaan. Elintarviketeollisuuspoolin tarkoituksena on turvata elintarviketeollisuuden toimintakyky myös poikkeusoloissa.

Valion edustaja on Eläintautien torjuntayhdistyksen hallituksen puheenjohtaja. Yhdistyksen tehtävä on edistää suomalaisten eläinten terveyttä ja eläinperäisten elintarvikkeiden turvallisuutta ohjeistamalla esimerkiksi tuontia ja rehunkäyttöä. Suomessa onkin Euroopan terveimmät tuotantoeläimet.

Valio on mukana Maitohygienialiitossa, jonka tehtävä on edistää hyvälaatuisen ja turvallisen maidon tuotantoa, jalostusta, kuljetusta sekä kaupan pitämistä. Maitohygienialiitto on neutraali osapuoli, joka teettää selvityksiä ja ottaa kantaa lainsäädännölliseen työhön.

Valion edustaja toimii Maito ja Terveys ry:n hallituksen jäsenenä. Maito ja Terveys ry:n jäsenenä on noin 20 kuluttajaneuvonta-, raittius- ja maitotalousalan järjestöä sekä kannattajajäsenenä meijerialan yritykset. Yhdistys perustaa sanomansa Valtion ravitsemusneuvottelukunnan suosituksiin. Valion edustaja toimii myös Finfood–Suomen Ruokatie-to ry:n hallituksessa.

Media on Valion tärkeä sidosryhmä oikean tiedon välittämiseksi yhtiöntoiminnasta kuluttajille.

Sidosryhmiinsä Valio pitää yhteyttä henkilökohtaisin kontaktein, taustatilaisuuksien avulla sekä tuottamalla raportteja, julkaisuja, esitteitä, neuvontamateriaalia ja tiedotteita pääasiassa suomeksi ja englanniksi. Lisäksi tärkeitä kanavia ovat Valion intra- ja internetsivut www.valio.fi ja www.valio.com sekä eri palautejärjestelmät.

2.5 Sponsorointi

Valion sponsoroinnin periaatteet ovat nähtävissä www.valio.fi -sivulla sekä intranetissä.

Valio sponsoroi kotimarkkinallaan kohteita, jotka ovat kansainvälisesti kiinnostavia ja jotka kehittävät Valion yrityskuvaa innovatiivisemmaksi, iloisemmaksi ja rohkeammaksi. Suomessa Valio on mukana monenlaisissa valtakunnallisissa tapahtumissa tukijana. Tuen tavoitteena on vahvistaa Valio brändin asemaa Suomessa ja edistää Valion tunnettua ulkomailla. Yhteistyökohteiden avulla autamme Valion brändistrategian tavoitetta olla Suomen rakastetuin elintarvikebrändi.

Vuonna 2006 Valio solmi merkittävät yhteistyösopimukset Suomen alppimaajoukkueiden ja taitoluistelija Kiira Korven kanssa. Yhteistyö Lasten Päivän Säätiön kanssa jatkui tiiviinä.

Suomen alppimaajoukkueet ja Kiira Korpi

Kuluttajille Valio haluaa näiden yhteistyösopimusten kautta tarjota ennen kaikkea iloa ja elämyksiä erilaisten kilpailujen ja tempausten muodossa.

Lisäksi alppimaajoukkue tuo Valiolle näkyvyyttä sekä kotimarkkina-alueella, Keski-Euroopassa että USA:ssa muun muassa huippualppiihittäjien Kalle Palanderin ja Tanja Poutiaisen kautta. Kiira Korven avulla näkyvyyttä haetaan ennen kaikkea Suomessa ja Venäjällä.

Alppiihittäjät ja Kiira osallistuvat Valion tapahtumiin ja tulevat näkymään erilaisten markkinointitoimenpiteiden yhteydessä, myös mainonnassa.



Lasten Päivän Säätiö

Valio haluaa tukea myös lasten ja nuorten hyvinvointia, ja on siksi yksi Lasten Päivän Säätiön omistaman Linnanmäen huvipuiston päätukijoista. Valio näkyi vuonna 2006 Linnanmäellä PLAY brändillä sekä Anna elämän maistua -teemalla. Vuonna 2006 Lasten Päivän Säätiölle lahjoitettiin Taidemaito-kampanjan alkuperäisteosten huuto-kaupasta saadut tuotot.

3 Vastuu hyvinvoinnista

3.1 Yritysvastuuta ohjaavat periaatteet

Valion yritysvastuu kiteytyy Valion arvoon ”Vastuu hyvinvoinnista”. Se ohjaa Valion toimintaa ja edellyttää vastuullista toimintaa niin tuotannossa, asiakassuh-teissa ja markkinoinnissa, henkilöstöpo-litiikassa ja työyhteisön kehittämisessä, ympäristöpolitiikassa kuin tuotantoeläin-ten hoidossakin.

Vastuullista toimintaa ohjaavat ja täsmentävät arvojen ohella toimintaperi-aaatteet, jotka sisältyvät Valion johtamis-järjestelmään. Toimintaperiaatteet on luotu muun muassa ympäristön huomi-oimiselle, henkilöstöpolitiikalle, tuotetur-vallisuudelle, asiakassuhteelle, viestin-nälle ja julkisuudelle, markkinointi-viestinnälle ja maidontuotantoketjun laatutoiminnalle. Myös Valio-konsernin tavoitteet, toimintapolitiikka ja yritysvas-tuu on kuvattu.

Toimintaohjeita on laadittu lisäksi muun muassa turvalliselle toiminnalle, hyvälle tuotantotavoille, ostotoiminnalle, tietohallinnolle ja aloitetoiminnalle. Toimintaperiaatteet ja -ohjeet on kirjattu Valion toimintajärjestelmään.

Maidonhankinta

Valio on sitoutunut noudattamaan toiminnassaan yhtäläisyysperiaatetta, eli se maksaa kaikille Valioon liikesuhteessa oleville omistajaosuuskunnille samaa maidon hintaa keräilymatkan pituudesta riippumatta. Omistajaosuuskunnat maksavat maidosta edelleen maidon-tuottajajäsenilleen. Maito kerätään kaikilta Valioryhmän maitotiloilta joka toinen päivä etäisyyksistä riippumatta.

Valion viestintä- ja markkinointi-viestintäperiaatteet

Valion viestintäperiaatteet on kuvattu intranetissä. Valiolla on ohjeistus sekä tuotteita että muuta toimintaa kohtaavi-en kriisien varalta.

Yritys- ja tuoteviestintä painottuu entistä enemmän internetsivuille. Valion internetsivusto uudistettiin vuonna 2006, ja avaussivun pääsisällöksi vaihtui yritystiedon sijaan ruoka ja tuotteet. Sisäisen viestinnän pääkanava on intranet.

Valion viestintäperiaatteiden mukaan viestintä on sisällöltään totuudenmukais-ta. Markkinointiviestinnän periaatteet ovat: totuudellisuus, tasa-arvo, hyvä käytös ja turvallisuus.



4 Taloudellinen vastuu

4.1 Vastuu maidontuotannon jatkuvuudesta

Valio kantaa taloudellista vastuuta tuloksellisesta toiminnasta, jonka ansiosta Valio pystyy maksamaan liikesuhteissa oleville omistajilleen sellaista hintaa maidosta, että maidontuotanto Suomessa on mahdollista. Taloudellinen menestyminen mahdollistaa myös yrityksen vakaan kehittämisen, mikä on paras tae työpaikkojen ja maidon tilityshinnan tason säilymiselle. Tällöin on mahdollista myös tarjota henkilöetuksia ja huolehtia ympäristöstä yli lainsäädännön vaatimusten.

Valio Oy:n taloudellinen tulos muodostuu kilpailuilla kuluttajatuote-, suurkeittiö- ja teollisuustuotemarkkinoilla. Kaksi kolmannesta liikevaihdosta syntyi vuonna 2006 Suomessa ja noin kolmannes liikevaihdosta ulkomaankaupasta. Suomen ulkopuolelle suuntautuvan myynnin kannattavuus vaihtelee

paljon teollisuustuotteiden maailmanmarkkinahintojen, EU:n interventiohintojen, dollarin kurssin ja kuluttajatuotteina myytävän määrän mukaan.

Valion taloudellisen tuloksen jako eroaa useimmista osakeyhtiöistä siten, että suurin osa tuloksesta maksetaan Valioon liikesuhteissa oleville omistajille maidon tilityshintana. Lisäksi kaikille omistajille maksetaan osinkoa. Valion taloudellinen tulos vuodelta 2006 esitellään tämän raportin tilinpäätösosiossa.

Valio kantaa toiminnallaan vastuuta myös maidon tuotannon jatkuvuudesta Suomessa. Maidon tuotanto on merkittävin osa maatalouselinkeinoja erityisesti Pohjanmaalla sekä Keski- ja Itä-Suomessa. Lapissa se on porotalouden ohella ainoa varteenotettava maatalouselinkeino. Ilman maidontuottajia suomalaisen maaseutu köyhtyisi ja autoituisi olennaisesti ja suomalaiset olisivat maitotuotteiden osalta tuonnin varassa.

VALIO OY:N (EMOYHTIÖ) KESKEISET TUNNUSLUVUT VUOSILTA 2004-2006

Taloudellisen vastuun mittarit	2004	2005	2006
Liikevaihto (milj. €)	1 428	1 403	1 431
Liikevoitto (milj. €)	69	25	12
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (milj. €)	59	17	-1
Taseen loppusumma (milj. €)	813	768	769
Omavaraisuusaste (%)	44	45	42
Maksuvalmius (current ratio)	1,26	1,40	1,31
Liikevaihto eri tuoteryhmissä			
Tuoremeijerituotteet	608	621	655
Ravintorasvat	193	188	178
Juustot	374	390	408
Jauheet	99	93	93
Jäätelöt	47	-	-
Muut	107	101	97
	1 428	1 403	1 431
Investoinnit (milj. €)	98	48	44
Maksetut velkojen korot (milj. €)	10	11	11
Maksetut osingot (milj. €)	5	4	4
Maksetut palkat ja palkkiot (milj. €)	125	123	124
Maksetut verot (milj. €)	17	3	1
Ostot toimittajilta (milj. €)	948	945	972
Henkilökunnan määrä (keskimäärin)	3 870	3 586	3 422
Tuotantolaitosten määrä	15	14	14
Tuotannon henkilöstömäärä	2 284	2 185	2 017

4.2 Taloudellinen toimintaympäristö

Suomi on Valiolle taloudellisen menestymisen kannalta tärkein markkina. Taloudellisesti merkittävimmät vientituoteryhmät ovat voi, juusto ja jauheet. Venäjä on suurin yksittäinen voion vientimaa, jauheita Valio toimittaa maailmanlaajuisesti ja juustoa myydään Suomen ulkopuolelle eniten Venäjälle, Belgiaan ja USA:han.

Vuonna 2006 Suomen, Ruotsin, Baltian ja Venäjän talouskasvu oli hyvä. Liikevaihto Venäjällä, Virossa ja Ruotsissa toimivissa tytäryhtiöissä kasvoi yli 15 prosenttia. Juuston vienti Yhdysvaltoihin väheni hieman. Maito- ja herajauheiden maailmanmarkkinahinnat pysyivät kohtuullisen hyvällä tasolla.

Keskipitkällä tähtäimellä Valion liiketoimintaan vaikuttaa EU:n maatalouspoliittinen CAP-reformi, joka tähtää vientitukien asteittaiseen lopettamiseen. Se näkyi vuonna 2006 vientitukien laskuna.

5 Hyvinvointia edistävät laatutuotteet

5.1 Laadunvalvonta alkaa maitotilalta

Maidontuottajan ammattitaito ja tilan hyvät tuotantotavat luovat pohjan maistuville ja turvallisille maitotuotteille. Maitotilalla aikaansaatu laatua ei voida ketjun muissa lenkeissä parantaa.

Valion ensiluokkainen raakamaidon laatu on saavutettu panostamalla määrätietoisesti yhteisten toimintatapojen kehittämiseen alkutuotannossa. Valioryhmän omat hyvän tuotantotavan ohjeet toimivat tilan laatutyön perustana, ja tila sitoutuu niiden noudattamiseen hankintaosuuskunnan kanssa solmitussa laatusopimuksessa. Maidon laatukäsikirjan ohjeet ovat käytössä jokaisella tilalla.

Vuonna 2006 Maidon laatukäsikirjaan päivitettiin muun muassa alkutuotannon hygieniasäädösten muutokset. Maitotiloille tuli uusi velvoite: keskeisistä tuotantotavoista edellytetään omavalvontakuvausta. Kuvauksessa maidontuottaja määrittelee, miten hän varmistaa lainsäädännön ja Valioryhmän asiakasvaatimusten mukaiset hygieniakäytännöt tilallaan. Valiolaisilla tiloilla omavalvonta on kiinteä osa tilan laatujärjestelmää ja jokapäiväistä työtä.

Laatusopimuksen noudattamista valvotaan hankintaosuuskunnan tekemillä tila-arviointikäynneillä. Vuonna 2006 neuvonnallinen tila-arviointi tehtiin 830 tilalle eli 7 %:lle valiolaisista tiloista. Tämän lisäksi Valioryhmässä on otettu käyttöön tilan itsearviointi, jossa maidontuottaja arvioi omaa toimintaansa ja tekee yhteenvedon havainnoistaan myös hankintaosuuskunnalle.

Valioryhmän Valma-sivusto on maitotilojen tietokanava internetissä. Tilan kanalta erityisen tärkeitä tietoja Valmassa ovat maidon ja rehun analysointitulokset sekä maidontilityksen tiedot. Laadun hallintaa vahvistaa se, että Valma nopeuttaa tilan tuotantotietojen välitystä. Järjestelmä hälyttää poikkeavista tuloksista tilan matkapuhelimeen tai sähköpostiin. Valma toimii myös tilan omavalvonnan tietovarastona eli laatuhistoriatiedot vahvistavat maidon jäljitettävyyttä.

5.2 Suomessa tuotetaan EU:n puhtainta maitoa

Valion tuotteiden valmistukseen käytetävän raakamaidon laatua seurataan alusta alkaen huolellisesti. Maidontuottaja tutkii lehmäkohtaisesti muun muassa lääkejäämät ja solut ja seuraa tilasäiliössä olevan maidon lämpötilaa.

Keräilyauton kuljettaja tarkastaa tilasäiliömaidon lämpötilan sekä hajun ja ulkonäön. Kuljettaja ottaa myös tilakohtaiset maitonäytteet, joista analysoidaan kaksi kertaa kuukaudessa laatu ja koostumus.

Kuljettaja tekee autossa olevasta maidosta mikrobilääkejäämätestin ennen kuin maito puretaan tuotantolaitoksen maitosiiloon. Jos maidosta löytyy lääkejäämiä, sitä ei käytetä elintarvikkeiden valmistukseen. Jokaisen maitoerän lämpötila mitataan ja maidosta otetaan näyte laatu- ja koostumusanalyysijä varten, jotka analysoidaan kaksi kertaa viikossa.

Tilamaidon bakteeri- ja solumäärät ovat erittäin alhaiset. Vuonna 2006 kaikkien bakteeritulosten geometrinen keskiarvo oli 5 750 kpl/ml ja solutulosten keskiarvo 128 880 kpl/ml (vrt. taulukossa esitetyt raja-arvot).

Raakamaidosta analysoidaan myös muita laatuominaisuuksia, jotka vaikuttavat tuotteiden laatuun. Viime vuosina erityisesti voi-happobakteeri-itiöt ovat aika ajoin aiheuttaneet ongelmia juustonvalmistuksessa. Voi-happobakteeri-itiöiden analysointia onkin lisätty merkittävästi ja neuvontaa kohdistettu tiloille, joiden maidossa on paljon itiöitä.



Maidon laatukäsikirja
Osa I

- Maidon laatuvaatimukset ja laatutyö
- Rehut ja ruokinta
- Eläinten terveys ja hyvinvointi
- Lypsy ja maidon jäähdytys
- Tilaympäristö ja maidon käsittelyolosuhteet

Maidon laatukäsikirja sisältää hyvät tuotantotapaohjeet maitotilalla.

MAIDON LAADUNSEURANTA 2006

	Tilamaidot Laatuvaatimus	Tilamaidot Vaatimus täyttyi	Maitokuormat Laatuvaatimus	Maitokuormat Vaatimus täyttyi
Lämpötila	< 6 °C	99,56 %	< 6 °C	99,84 %
Mikrobilääkejäämät	negatiivinen	> 99,99 %	negatiivinen	99,98 %
Bakteerien kokonaisuusmäärä	< 100 000 / ml (geometrinen ka)	99,98 %	< 100 000 / ml (yksittäinen tulos)	99,18 %
Solut	< 400 000 (geometrinen ka)	99,92 %	< 400 000 / ml (yksittäinen tulos)	99,97 %



Maidon keräilystä tiloilta vastaavat hankintaosuuskuntien kanssa sopimuksen tehneet kuljetusliikkeet. Sopimus velvoittaa molempia osapuolia noudattamaan yhteisiä ohjeita, jotka on jaettu jokaiseen maitoautoon.

Raakamaidon laadunvarmistuksen kannalta yksi tärkeimmistä elementeistä on Maidon keräilyn poikkeamaraportti, jonka kuljettaja täyttää havaitessaan tilasäilytyksessä olevassa maidossa jotakin poikkeavaa (esim. maidon lämpötila on liian korkea). Kuljettaja ei ota poikkeavaa maitoa vastaan vaan jättää sen tilasäilytykseen ja tekee tilanteesta raportin. Vuonna 2006 tiloilta haettiin maitoa noin 2 270 000 kertaa ja kuljettaja havaitsi maidossa jotakin poikkeavaa 0,04 %:ssa hakukerroista.

5.3 Tuotteiden turvallisuuden varmistaminen

Valion kaikissa tuotantolaitoksissa ja varastoissa on valvojan viranomaisen hyväksymä omavalvontasuunnitelma, jonka toteutumista seurataan säännöllisillä tarkastuksilla.

Omaavalvontasuunnitelmat on laadittu HACCP-periaatteiden mukaisen riskin arvioinnin perusteella. Tuotantolaitosten omavalvontasuunnitelma kattaa koko tuotantoprosessin raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien vastaanotosta valmiiden tuotteiden, tilojen ja prosessilaitteiden valvontaan. Omaavalvontasuunnitelmien päivittäminen EU:n hygienialainsäädännön ja kansallisen eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikkehygienian koskevan asetuksen mukaisiksi aloitettiin heti asetusten tultua voimaan.

Vaadittavat hyväksynyt virallista omavalvontaa tekeville laboratorioille haettiin laboratorioiden akkreditointitarkastusten yhteydessä. Tuotantoympäristön puhtauden listeria- ja salmonellavalvonnan tulosten hyvä suuntaus jatkui.

Laitteiden ja valmistuslinjojen puhtaus on perusedellytys tuotteiden hyvälle laadulle ja säilyvyydelle. Valion tuotantolaitosten pesukeskuksille on laadittu toiminnalliset ja rakenteelliset minimivaatimukset, joiden täyttämiseksi monessa laitoksessa on suunnitteilla tai menossa pesukustusten uusiminen tai peruskorjaus.

Valio noudattaa kaikessa toiminnassaan Lakia kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta sekä muuta

kuluttajansuojaa säätelevää lainsäädäntöä. Lain mukaan elinkeinonharjoittajan on varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta ei aiheudu vaaraa kuluttajan terveydelle tai omaisuudelle sekä annettava markkinoinnissaan kuluttajille ymmärrettävässä muodossa tarvittavat tiedot, jotta he pystyvät arvioimaan tuotteisiin liittyvät vaarat. Mahdollisesta vaarasta on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle.

Valiossa on ohjeistettu menettely tilanteessa, jossa on syytä epäillä Valion valmistaman tuotteen moitteettomuutta. Ohje auttaa tunnistamaan niin sanotun tuotekriisin, kun tuotteen epäillään tai sen on todettu voivan aiheuttaa kuluttajalle terveysriskin. Tällaisesta riskistä on ohjeen mukaan aina ilmoitettava valvovalle viranomaiselle. Yksityiskohtaiset toimenpiteet kussakin tilanteessa arvioidaan yhdessä viranomaisen kanssa.

5.4 T&K panosti uutuuksiin ja tutkimukseen

Valion tutkimus- ja tuotekehitysyksikkö keskitti voimansa erityisesti uutuusien nopeaan markkinoillesaamiseen sekä tutkimusnäytön vahvistamiseen Valion lisäarvotuotteiden osalta.

Vuonna 2006 Valio toi Suomen markkinoille 114 uutuutta ja Ruotsiinkin useita. Kotimaan uutuusien yhteenlaskettu liikevaihto kohosi yli 40 miljoonaan euroon, ja ne paransivat tuotteiston kannattavuutta. Erityisen hyvin menestyivät tuoretuoteuutuudet. Alle viisivuoti-aiden tuotteiden osuus kotimaan liikevaihdosta oli vuoden lopussa jo 26 %. Vuonna 2006 Valio jätti seitsemän uutta patenttihakemusta.

Tuotekehityksen ohella Valiossa parannettiin valmistusprosessien tehokkuutta. Tuotteiden koostumusvaihtelun pienentäminen vähensi raaka-ainekustannuksia merkittävästi. Jogurtin rakenteen säätöön löydettiin uusia ratkaisuja. Juuston laadun syntyemisestä kypsytysprosessin aikana kerättiin systemaattista mikrobiologista tietoa sekä kehitettiin mallia emmentaljuuston kypsymiselle.

Hapatetuotanto paransi tehokkuuttaan selvästi vuonna 2006.

Valio-konsernin tutkimus- ja tuotekehitysmenot

	milj. €
2002	9,7
2003	10,2
2004	10,5
2005	11,5
2006	12,4



Tutkimusnäyttö vahvistui

Valion kehittämän Evolus juoman verenpainetta alentavista vaikutusmekanismeista saatiin lisänäyttöä. Evolus herätti suurta kansainvälistä kiinnostusta uusien tulosten johdosta. Valio jätti uuteen näyttöön perustuen kaksi patenttihakemusta, joista toinen perustuu verisuonten kimmoisuuden parantamiseen.

Painonhallintaan kehitettyjen ProFeel tuotepereheen tuotteiden vaikutusta kylläisyyteen ja verensokeriin tutkittiin. Tulokset osoittivat ProFeel tuotteiden tasoittavan verensokeria/insuliinivastetta ja ylläpitävän kylläisyyden tunnetta. Tulokset antavat vahvaa tukea ProFeel konseptin kansainväliseen lisensointiin.

Vuonna 2006 saadut kliiniset tulokset osoittivat, että Valion toisen polven probioottituote, LGGPlus-probioottiyhdistelmä, lievittää ärtyneen suolen oireyhtymän (IBS) oireita. Tuotteelle haetaan terveysväittämälupa.

Ikääntyvien ihmisten suolisto-ongelmien hoitokokeiden tulosten perusteella tuotiin markkinoille maidon "kuitua", galakto-oligosakkarideja (GOS) sisältävä jogurtti A+ Express vauhdittamaan vatsan toimintaa.

TEKESin rahoituksella ja yhteistyössä Biotekniikan instituutin kanssa Valio selvitti Lactobacillus GG- ja Lc 705 -probioottien geeniperimän. Projektilla haetaan LGGPlus-kannoille uudenlaisia patentoitavissa olevia kansainvälisiä sovelluksia.

Kemian analyysipalveluissa akkreditoitiin laktoosittomuuden määrittämisselä (alle 0,01 % laktoosia) kansainvälistä myyntiä varten.

5.5 Investointeja pakkauslaitteisiin ja kapasiteettiin

Valiolla on 14 tuotantolaitosta Suomessa sekä lisäksi hilloja valmistava tytäryhtiö Nordic Jam. Kaksi tuotantolaitosta on Virossa ja yksi Belgiassa.

Valio investoi vuonna 2006 eri tuotteiden valmistus- ja pakkauslaitteiden uudistamiseen ja kapasiteetin lisäämiseen. Erityisesti panostettiin Viron tuotannon kehittämiseen. Suomessa suurin investointi tehtiin Haapaveden tehtaalle, jossa uudistettiin pakkauslinjoja ja lisättiin Oltermanni juuston tuotantokapasiteettia. Investointien avulla parannettiin myös tuotantohygieniaa ja pienennettiin ympäristökuormitusta.

Tehtaissa jatkettiin edelleen toiminnan kehittämistä, jonka tavoitteena on parantaa yhtäaikaan tuottavuutta, kustannustehokkuutta ja työtyytyväisyyttä. Erityisesti panostettiin käyttöhenkilökunnan ammattiosaamisen ja esimiesten johtamistaitojen parantamiseen.

Valion Tuotantolaitokset

Suomessa

1. Haapavesi
2. Helsinki
3. Joensuu
4. Jyväskylä
5. Kaitsor
6. Lapinlahti
7. Oulu
8. Riihimäki
9. Seinäjoki
10. Tampere
11. Toholampi
12. Turenki
13. Vantaa
14. Äänekoski
15. Nordic Jam Oy, Suonenjoki

Ulkomailla

16. Laeva Meierei, Viro
17. Võru Juust, Viro
18. Valio-Vache Bleue, Belgia
Juustopakkaamo



5.6 Anna elämän maistua

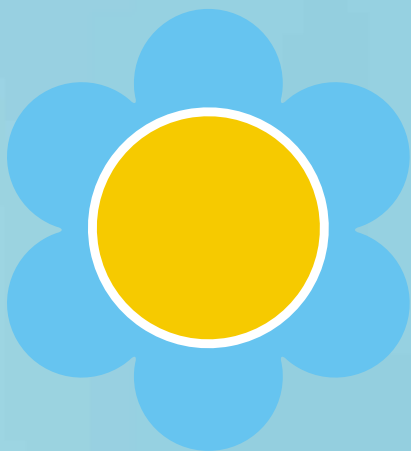
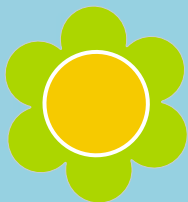


Valio merkitsee suomalaisille aitoutta, vastuullisuutta, puhtautta ja suomalaisuutta. Nämä ovat juuret, jolle Valio brändi rakentuu. Vuonna 2006 kaikessa Valion markkinoitviestinnässä alkoi näkyä kehoitus "Anna elämän maistua". Näin Valio haluaa muistuttaa ruokailun ilosta ja nautinnollisesta maku-maailmasta. Valio on Suomen johtava lisäarvo-tuotteiden kehittäjä. "Anna elämän maistua" viestii, että terveyttä edistävä elintarvike myös maistuu hyvältä.

Valion markkinointi jatkoi uusien urien avaamista: Vuoden 2005 lopulla alkanut ainutlaatuinen Taidemaito-kampanja sai jatkoa vuoden 2006

aikana. Ensin maitotölkkeihin loihdittiin iloiset lehmäleidit, joille kuluttajat saivat ehdottaa nimiä. Noin 40 000 ihmistä lähetti ehdotuksensa nimikilpailuun ja lisäksi Valiolle tulvi lasten lehmäaiheisia piirroksia. Vuoden 2006 lopussa alkoi Runomaito-kampanja, jossa Bo Carpelanin, Elina Karjalaisen, Juuli Niemen, Eppu Nuotion, Tommy Tabermannin ja A. W. Yrjänän runoja julkaistiin Valion maitotölkeissä. Maitorunot jäivät Elina Karjalaisen viimeisiksi töiksi, sillä kirjailija menehtyi syksyllä 2006.

Valio julkaisi uuden keittokirjan "Antoisaa arkea", jossa on nopeasti toteutettavia ja helppoja ruokaohjeita arkeen. Toinen Valion julkaisu "Edammuistoja" kokosi ihmisten lähettämiä valokuvia ja tarinoita eväshetkistä menneiltä vuosikymmeniltä.



Kuulutko jo kermaan?

Kuluttajapalvelu ja Kerma-klubi

Kuluttajiin Valio on yhteydessä paitsi markkinoinnin välityksellä myös kuluttajapalvelun tarjoaman neuvonnan ja sen hoitaman palautejärjestelmän avulla. Kuluttajapalvelu vastasi 37 220 yhteydenottoon vuonna 2006.

Internetin käyttö tiedonvälityksen ja palveluiden kanavana kasvaa Valiossa. Vuonna 2006 avattiin ruoan ja ruoanlaiton ystäville Kerma-klubi, jonka jäsenet saavat neljä kertaa vuodessa hyödyllisen ja näyttävän jäsenlehden sekä internet-sivujen Ruokamaailmassa erilaisia jäsenetuja. Samanaikaisesti lopetettiin Kodin Ruokavuosi -julkaisun painaminen. Vuoden loppuun mennessä Kermaan kuului jo noin 30 000 rekisteröitynyttä jäsentä.

Internetin kautta aloitettiin televisiolähetykset, joissa Valion asiantuntijat näyttävät "kädestä pitäen" erilaisten ruokien onnistuneen valmistuksen salat.

Osoitteessa www.valiokanava.fi Valion asiakkaat ja ravitsemuksen sekä terveydenhoidon ammattilaiset pääsevät heitä palvelemaan extranettiin – Valio-kanavaan.

Vuonna 2006 ravitsemuksen ja terveydenhuollon ammattilaisille sekä alan medialle avattiin Valio-kanavassa Ravitsemus ja hyvinvointi -palvelu, jossa on ravitsemukseen, ravitsemustutkimukseen ja terveysvaikutteisiin elintarvikkeisiin liittyvää tietoa sekä neuvontatyössä auttavaa esitysaineistoa.

Valio tarjoaa internetissä maksuttoman painonhallintasivuston, josta voi tulostaa itselleen viikkoruokalistoja, kokeilla erilaisia laskureita kuten ravintoainelaskuria, painoindeksin laskuria ja energiasummaaajaa tai lueskella tietoa ravitsemuksesta. Painonhallintaa edistämään Valio kehitti ProFeel tuoteperheen, jonka tuotteiden energiapitoisuus on huomattavan alhainen. Tuotteet sisältävät verensokeria tasaavaa kuitua, maidon hyvälaatuista ja kylläisyyttä edistävää proteiinia ja lisättyä kalsiumia.

Valion internetsivuilla oli vuonna 2006 keskimäärin 95 000 eri kävijää kuukaudessa. Sivulla on muun muassa yli 2 000 ruokaohjeen keittokirja monipuolisine hakuominaisuuksineen.

Brändit uudistuivat ja laajenivat yli tuoteryhmien

Suurin brändiuudistus vuonna 2006 oli Hovi tuorejuustojen muuttuminen Viola nimiseksi. Valio herätti näin perinteisen Viola brändin henkiin myös Suomen markkinalla. Viola brändin maailma sijoittuu Villa Viola -huvilaan, jossa Viola neito asuu. Violan maailma on värikäs, runsas, vieraanvarainen ja iloinen. Viola tuorejuustot otettiin erinomaisesti vastaan ja ne nostivat koko tuorejuustosegmentin myyntiä.

Valion brändiajattelu uudistui siten, että saman brändin alle voidaan kehittää tuotteita eri tuoteryhmistä. Oltermanni ja Polar brändit laajenivat ensin kovista juustoista sulatejuustoiksi, ja vuoden 2007 alusta Polar brändin alle tuli rahkaväli-paloja.

Valion Kidius lastenjogurtti tuli markkinoille koko Itämeren alueen kotimarkkinalla Valion strategian mukaisesti. Valion laktoosittomia maitotuotteita alettiin myydä Suomen ja Ruotsin ohella myös Venäjällä. Ruotsissa Valion laktoosittomilla tuotteilla on vahva markkina-asema. Laktoosittoman maitojuoman valmistusteknologia voitti arvostetun kultaisen European Food-Tec -palkinnon.

Brändiyhteistyötä muiden yritysten kanssa jatkettiin. Valion fraicheihin yhdistettiin Santa Marian valmistama mausteseos.



Maitotölkki kertoo tarinoita

Maitotölkkipampanjat jatkuivat

Valion ensimmäinen, aivan uudenlainen maitotölkkipampanja "Taidetta tölkeissä" toi koteihin kuuden tunnetun suomalaisen kuvataiteilijan töitä vuonna 2005. Alkuperäisteokset huutokaupattiin ja tuotto lahjoitettiin Lasten Päivän Säätiölle vuoden 2006 alkupuolella. Taide vaihtui iloisten lehmäleiden kuviin ja samalla järjestettiin internetissä lehmien nimikilpailu.

Vuoden 2006 marraskuussa alkaneessa "Runomaito" -kampanjassa julkaistiin kuuden suomalaisen runoilijan runoja neljän kuukauden ajan.



6 Asiakkaan tarpeet etusijalla

6.1 Liikevaihto kasvoi ja valikoima laajeni kotimarkkinalla

Vuosi 2006 oli kasvun vuosi kotimarkkina-alueella. Valion kotimarkkina-alue kattaa Suomen lisäksi Venäjän, Baltian ja Ruotsin. Kotimarkkina-alueen myynti kasvoi vuonna 2006 erityisesti Suomen ulkopuolella. Lisäarvotuotteiden osuus myynnistä kasvoi myös, mikä tarkoittaa hyvin usein lisää myyntiä ja ennen kaikkea kannattavuutta myös Valion asiakkaille.

Valio aloitti vuonna 2006 uudenlaisen työskentelytavan asiakkaidensa kanssa: Kotimaan myynti ja asiakas etsivät yhdessä asiakkaan liikeideaan sopivia ratkaisuja. Hyvien asiakaskohtaisten ratkaisujen löytäminen korostuu niin Suomessa kuin muuallakin kotimarkkinalla entisestään. Valio haluaa olla asiakkaidensa paras kumppani.

Venäjällä Valio laajensi toimintaansa vuonna 2006 sekä alueellisesti että valikoiman osalta. Alueellisesti toimintaa laajennettiin muihinkin suurkaupunkeihin kuin Moskovaan ja Pietariin. Kuluttajatuotevalikoimaa lisättiin huomattavasti erityisesti tuoretuotteissa. Venäjän osuus Valio-konsernin viennistä oli 23 % vuonna 2006.

Kun kuluttajien ostovoima kasvaa Moskovan ja Pietarin ulkopuolella, myös Valion tuotteiden menekki kasvaa. Myynnin kehitystä tukivat isojen kauppaketjujen kanssa tehdyt suorat ketjusopimukset. Valio oli vahvasti mukana Venäjän alueiden kehityksessä, ja myyntipisteiden määrä moninkertaistui vuonna 2006.

Valion kuluttajatuotteiden ja erityisesti tuoretuotteiden valikoima laajeni Venäjällä huomattavasti, mikä teki Valiosta entistä kiinnostavamman kumppanin asiakkaiden silmissä. Valion tuoretuotteiden myynti kasvoi Venäjällä 36 % vuonna 2006. Perinteisesti Valio on ollut Venäjällä vahva voim ja sulatejuuston tuoteryhmissä. Laaja valikoima luo vahvan pohjan tulevien vuosien myynnin kehitykselle.

Valio Eestin myynti kasvoi noin 13 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvu

johtui sekä menestyneistä uutuustuotteista että hyvin hoidetusta asiakastyöstä. Valio Eesti tarjoaa laajan valikoiman paikallisesti valmistettuja tuotteita.

Ruotsissa Valio on perinteisesti ollut vahva jogurttutuoteryhmässä. Vuonna 2006 jogurttien myynti väheni, mutta uusien lisäarvotuotteiden ansiosta kokonaisymyynti kasvoi vajaat 10 %. Valion asema korkealaatuisia ja herkullisia lisäarvotuotteita kehittävänä yrityksenä säilyi Ruotsissa. Erityisesti Valio tunnetaan Ruotsissa laktoosittomien tuotteiden markkinan kehittäjänä ja edelläkävijänä.

6.2 Kasvu haasteena maailmanmarkkinoilla

Valion Kansainvälinen myynti hoitaa kotimarkkina-alueen ulkopuolelle suuntautuvaa kuluttajatuotteiden myyntiä yhdessä Belgian ja USA:n tytäryhtiöiden kanssa ja kaupallistaa Valion kehittämiä teknologioita ja innovaatioita.

Kansainvälinen myynti vastaa myös kaikesta Valion teollisuusmyynnistä niin Suomessa kuin ulkomailla. Teollisuus- tuotteiden myynnin päätuoteryhmät ovat maitojauheet, demineralisoidut herajauheet (Demi) ja teollisuusvoit kotimarkkina-alueella, EU:ssa ja valituilla muilla markkinoilla, kuten Kiinassa.

Belgiassa Valio on juustotukkuri

Valion belgialainen tytäryhtiö Valio-Vache Bleue toimii juuston pakkaajana, tukkurina ja jakelijana vähittäiskaupalle ja on tärkeä myyntikanava Valio emmentalille. Valio-Vache Bleue on Belgian suurin juuston tukkuliike. Tuorepakatut juustot ovat kasvava tuoteryhmä. Valio-Vache Bleuen myynti pysytteli vuonna 2006 edellisen vuoden tasolla johtuen kireänä jatkuvasta hintakilpailusta.

Valio-Vache Bleue markkinoi muun muassa Valio juustoja, Bellelignen kevytjuustoja ja ruoanvalmistustuotteita Selection Cuisine of Vache Bleue tuotemerkillä. Kaikki ovat markkinajohtajia omissa tuoteryhmissään.

Haastava vuosi USA:ssa

Valion emmentaljuustot johtavat USA:n tuontitilastoja ja Finlandia tuotemerkki on tunnetuin emmentaljuustobrändi USA:n koillisalueella.

Valion USA:ssa toimiva tytäryhtiö Finlandia Cheese myy Finlandia emmentalin lisäksi Valion Oltermannia (nimellä Baby Muenster) ja Polaria (nimellä Heavenly Light). Vaikean markkina- ja hintatilanteen vuoksi Finlandia Cheesen myynti laski edelliseen vuoteen verrattuna.

Vaihteleva vuosi teollisuustuotemarkkinoilla

Vuoden 2006 alussa voin maailmanmarkkinahinta heikkeni nopeasti. Kesän tullen tilanne kuitenkin tasaantui ja syksyllä markkina vahvistui niin, että loppuvuodesta oltiin jo selvästi interventiöhinnan (=hinta jonka EU takaa maataloustuotteelle ostaessaan sitä omiin varastoihinsa) yläpuolella.

Maitojauheiden ja herajalosteiden (Valio Demi) hintataso ja herajalosteiden kysyntä pysyivät hyvinä koko vuoden 2006. Kokonaisuudessaan teollisuustuotteiden tulos ylitti selvästi vuoden 2006 tavoitteet sekä kotimarkkinalla että kansainvälisillä markkinoilla.

Teknologian kaupallistamisyksikössä kasvua

Teknologian kaupallistamisyksikön lisenssi- ja ainesosamyynti kasvoi odotetusti. Lactobacillus GG (LGG) -probiotin markkina-asema säilyi tyydyttävällä tasolla kasvaneesta kilpailusta huolimatta.

Yhteistyökumppanit luottavat Valion probiootti- ja hapateosaamiseen ja haluavat kehittää tuotteistoaan yhdessä Valion kanssa. LGG:tä sisältäviä tuotteita on markkinoilla 45 maassa. Vuonna 2006 Valio solmi merkittävän yhteistyösopimuksen LGG:n käytöstä USA:n markkinalla Danonon yhdysvaltalaisen tytäryhtiön Dannon Inc:n kanssa.

Verenpainetta alentava Evolus teknologia ja laktoosittoman maidon tuotantoteknologia kasvoivat vuoden 2006 aikana merkittäviksi teknologiatuotteiksi Valiolle.

6.3 Tavarantoimittajilta vaaditaan laatua

Valion tavarantoimittajilleen asettama tärkein vaatimus on laatu. Tavoitteena on pitkäaikainen yhteistyö, jossa kumppanit sitoutuvat kehittämään omia prosessejaan molempien osapuolten hyödyksi. Tärkeimmille hankittaville tuotteille pyritään valitsemaan kaksi hyväksytyä toimittajaa. Ehdokasyrityksiltä tiedustellaan, onko heidän käytössään jokin laatustandardi sekä kuinka yritys huomioi ympäristön ja eettiset arvot toiminnassaan.

Lähtilevyydessä Valio edellyttää HACCP-periaatteiden mukaista tuoteturvallisuusriskien hallintajärjestelmää niiltä tavarantoimittajilta, joiden tuotteita käytetään sellaisenaan Valion tuotteiden valmistukseen.

Jos samantasoisella tuotteella on kaksi toimittajaa eri maista, Valio asettaa etusijalle toimittajan, jonka maassa tiedetään noudatettavan ILO:n asetuksia tai jonka olosuhteet ovat muuten vaakaat.

Tavarantoimittajien auditointi

Auditoinnit kohdistetaan tärkeimpien kriittisten tuotteiden toimittajiin. Tavarantoimittajien auditointiprosessin tarkoituksena on varmistua toimittajan riittävästä laaduntuottokyvystä ja lisäksi suunnata toimittajan kehitystyö niille alueille, joista on eniten hyötyä yhteistyön tehostamisessa.

Auditoinnissa toimittajalta tiedustellaan noudatettavien laatu- ja ympäristöjohtamisjärjestelmien lisäksi sitä, raportoiko yritys yhteiskuntavastuustaan.

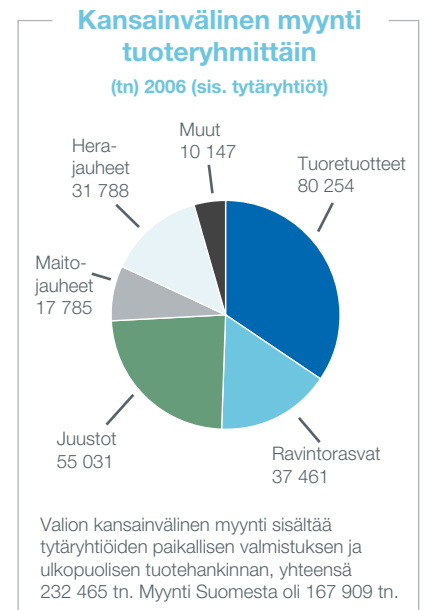
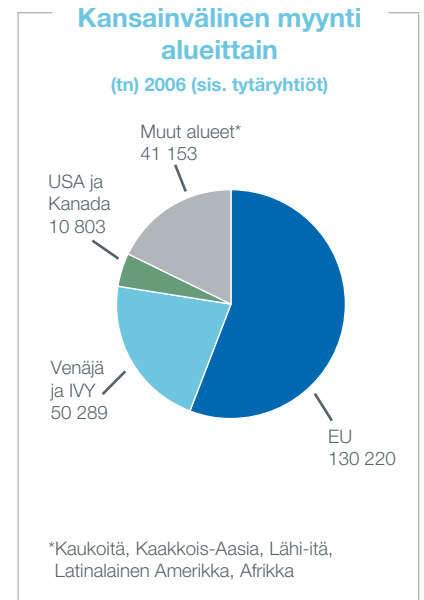
6.4 Valiojakelu palvelee entistä tehokkaammin

Valio täsmensi jakelustrategiaansa vuoden 2006 aikana. Valiojakelun toimintamallin kannattavuutta ja hallittavuutta parannettiin tavoitteena lisätä toimitusvarmuutta, joka vuonna 2006 oli lähes

99 %. Valiojakelu toimii osana tilaus-toimitusketjua, joka palvelee asiakkaita saatavuuden kaupasta. Erityisesti keskityttiin suunnittelemaan juhlapyhien

tavarantoimitukset siten, että tuotteet kulkisivat asiakkaille ajoissa.

Toiminta uudistui siten, että asiakkaiden alueelliset näkökulmat pyritään ottamaan entistä paremmin huomioon viemällä päätöksentekoa lähemmäksi toimintaa. Asiakkaiden näkökulma otettiin huomioon myös Etelä-Suomen alueen tuoretuotelaisten jakelualuemuutoksessa ja reittien uudelleenjärjestelyssä. Valio jatkaa tiivistä yhteistyötä asiakkaidensa kanssa palvellakseen entistä paremmin ja kustannustehokkaammin.





7. Sosiaalinen vastuu

Vuonna 2006 Valion henkilöstöön liittyvät tavoitteet olivat: yhteisten päämäärien ja tavoitteiden ymmärtäminen lisääntyy, toiminta on nopeaa ja joustavaa, toimintatavat ovat yksinkertaisia ja keskustelukulttuuri on avoin.

7.1 Henkilöstöstrategia, -periaatteet ja tasa-arvo

Valion henkilöstöperiaatteet ovat tasa-arvoisuus, oikeudenmukaisuus, avoimuus, vastuun kantaminen, keskinäinen luottamus ja kunnioitus.

Vuoden aikana valmisteltiin ja täsmennettiin Valion tasa-arvosuunnitelma uuden lain pohjalta yhdessä henkilöstön yhteistyöryhmän kanssa. Yhteistyöryhmä edustaa Valiossa yhteistoimintalain mukaista pysyvää neuvottelukuntaa. Ryhmässä on kolme työntekijöiden edustajaa (SEL), yksi erikoiskoulutettujen (MVL), yksi toimihenkilöiden (TU) ja yksi ylempien toimihenkilöiden edustaja sekä kolme työnantajan edustajaa.

Palkkatilastojen perusteella eri sukupuolien ja henkilöstöryhmien välinen palkkatasa-arvo toteutuu Valiossa yleistä tasoa paremmin. Valiossa käytetään sukupuolesta riippumattomia työehtosopimusten mukaisia palkkataulukkoja samoissa tehtävissä sekä Hay-palkkausjärjestelmää ylemmillä toimihenkilöillä. Palkkaero naisten ja miesten välillä johtuu heidän erilaisesta sijoittumisestaan työtehtäviin. Miesten määrä on suurempi johto-, esimies-, erityisasiantuntija ja kunnossapitotehtävissä. Vastaavasti naisia on enemmän muun muassa laboratorio-tehtävissä. Naisen euro Valiossa on 94 senttiä.

Henkilöstölle vuonna 2006 tehdyn Terve Organisaatio -kyselyn tulosten mukaan sukupuolten tasa-arvon toteuttaminen sai arvosanan 3,78 asteikolla 1–5. Edellisen vuoden vastaava tulos oli 3,84.

7.2 Työpaikkojen kehitys

Vuoden 2006 lopussa Valio-konsernissa oli 4 134 työntekijää. Suomessa työskenteli vuoden 2006 lopussa 3 314 työntekijää (emoyhtiö ja Nordic Jam -tytäryhtiö). Vuoden 2006 keskimääräinen henkilöstö

määrä oli konsernissa 4 165 ja emoyhtiössä 3 421 työntekijää. Keskimääräiseen henkilökuntaan lasketaan kuukausittain vakinaisessa ja määräaikaisessa työsuhteessa olevat henkilöt, mutta ei pitkäaikaispoissaolevia. Osa-aikaiset työsuhteet muutetaan kokoaikaisiksi osa-aikaisuusprosentin mukaan.

Avautuvat työpaikat tulevat yrityksen sisäiseen hakuun. Vallolaisia on aktivoitu hakeutumaan tehtäväkiertoon ja hankkimaan monipuolista kokemusta Valion eri toiminnoista.

Tehtäväkiertoon kannustaminen tuotteen tulosta vuoden aikana, ja valtaosaan avoimista työpaikoista valittiin sisäinen hakija.

Vuonna 2006 käynnistettiin Trainee-ohjelma. Ohjelma kiinnosti lähes 450 hakijaa, joiden joukosta valittiin viisi vastavalmistunutta nuorta akateemisen koulutuksen saanutta henkilöä. Ohjelma kestää puolitoista vuotta, ja sen tavoitteena on perehdyttää traineet Valion toimintaan niin hyvin, että heillä on valmiudet työskennellä ohjelman jälkeen vaativissa asiantuntija- tai päällikkötason tehtävissä eri Valion toiminnoissa.

7.3 Koulutus

Vuonna 2006 Valion välittömät koulutuskustannukset olivat 934 000 euroa eli keskimäärin 273 euroa henkilöä kohti. Valion koulutusohjelmat suunnitellaan yhteistyössä johdon, henkilöstön ja eriasiantuntijoiden kanssa. Ohjelmilla on kiinteä yhteys paitsi strategian tavoitteisiin myös työkykyä ylläpitävään toimintaan ja työssä jaksamiseen.

Koulutuksen ja oppimisen kohdealueita kartoitetaan muun muassa Terve Organisaatio -henkilöstökyselyn avulla, jolloin oppimishjelmat perustuvat todellisiin tarpeisiin. Valiolaisille laaditaan kehityskeskustelun yhteydessä henkilökohtainen tai tiimikohtainen oppimissuunnitelma.

Tuotantolaitokset ovat tarjonneet työssäoppimis- ja harjoittelupaikkoja erityisesti Hämeen ammatti-instituutin ja ammattikorkeakoulun meijerialan opiskelijoille. Meijerialan opettajilla on ollut mahdollisuus tutustua työelämään

Työntekijöiden profiili v. 2006

Vakinaiset	2 740
Osa-aikaiset	157
Määräaikaiset	417
Yhteensä	3 314

Työntekijöiden vaihtuvuus v. 2006

Aloittaneet	910
Lopettaneet	807
(sis. kausityöntekijät)	

Valio Oy:n henkilöstön määrä Suomessa

Henkilöstön määrä paikkakunnittain
31.12.2006
(sisältää myös osa- ja määräaikaiset).

Haapavesi	116
Helsinki, Meijeritie 3	205
Helsinki, Meijeritie 4	136
Helsinki, Meijeritie 6	363
Joensuu	149
Jyväskylä	298
Kaitsor	50
Kajaani	2
Kouvola	3
Lapinlahti	239
Lappeenranta	20
Mikkeli	1
Nastola	2
Oulu	298
Porkkala	1
Riihimäki	439
Rovaniemi	2
Seinäjoki	322
Sotkamo	2
Tampere	199
Toholampi	70
Turenki	86
Turku	17
Vantaa (Tikkurila)	10
Vantaa (Vaarala)	205
Äänekoski	73
Ulkomailla	6
Yhteensä	3 314

HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS VALIO OY (emoyhtiö) 2006

Henkilöstö, määrällinen	2002	2003	2004	2005	2006
Henkilöstö, keskimäärin	3 902	3 962	3 870	3 586	3 422
Henkilöstö, tilanne 31.12.	3 723	3 770	3 497	3 308	3 314
Kokonaistyöaika tunteina	6 539 858	6 635 593	6 543 976	5 996 830	6 070 096
- ylityötunnit	171 488	168 157	163 859	119 937	89 384
- sairaus- ja tapaturmatunnit	304 366	314 988	322 432	285 348	286 125
Ylityöprosentti kokonaistyöajasta	2,6 %	2,5 %	2,5 %	2,0 %	1,6 %
Sairaus- ja tapaturmapoissaolot prosentteina kokonaistyöajasta	4,7 %	4,7 %	4,9 %	4,8 %	4,7 %
Tehdyn työajan palkat 1 000 €	96 862	98 723	100 937	97 492	95 897
Sosiaalipalkat ja muut välilliset lakisääteiset työvoimakustannukset + lisäeläkevakuutusmaksu	66,2 %	52,0 %	108,0 %	50,0 %	53,8 %
Henkilöstö, laadullinen	2002	2003	2004	2005	2006
Keski-ikä	39,8	39,8	39	40	39,8
Miehet/Naiset – %-jakauma	47/53	47/53	50/50	50/50	51/49
Palveluksessaoloaika	13,6	13,6	13	12,5	12
Eläkekustannukset 1 000 €	30 701	16 700	71 143	14 717	15 570
Henkilöstöinvestoinnit	2002	2003	2004	2005	2006
Työterveyshuolto, 1 000 € (arvio)	765	703	683	678	692
€ /keskimäärin henkilö	196	174	176	189	202
Välittömät koulutuskustannukset, 1 000 €	1 467	1 673	1 234	1 042	934
€ /keskimäärin henkilö	376	422	319	291	273
Vapaaehtoiset sosiaalikulut, 1 000 €	2 130	2 540	2 383	2 766	2 145
€ /keskimäärin henkilö	546	641	616	771	627

Valion tuotantolaitoksissa. Valio on osallistunut meijerialan tutkintotoimikunnan työskentelyyn.

7.4 Palkitseminen ja virkistys

Valiossa vuoden 2006 tehdyn työajan palkkasumma oli noin 96 miljoonaa euroa. Valiossa on otettu vuonna 2002 käyttöön koko henkilöstöä koskeva niin sanottu ohjaava palkitseminen, mikä tarkoittaa Valion kokonaistuloksen ja eri toimintojen omien saavutettujen tavoitteiden perusteella maksettavaa bonusta.

Tuloksen ja tavoitteiden toteutumisen perusteella maksettu bonus:

2002	4,1 miljoonaa euroa
2003	1,2 miljoonaa euroa
2004	0,75 miljoonaa euroa
2005	3,0 miljoonaa euroa
2006	4,8 miljoonaa euroa

Vuosittain määritellyn budjetin puitteissa toimipaikoilla on mahdollisuus tukea

harrastuskerhojen toimintaa. Vuonna 2006 harrastusbudjetti oli 90 euroa henkilöä kohti.

Työntekijöitä palkitaan pitkästä urasta Valiossa. Kymmenen vuoden välein henkilö saa palkkion, jonka suuruus kasvaa sen mukaan, mitä useampia kymmeniä vuosia on takana. Osan palkkiosta voi vaihtaa vapaa-ajaksi. Vuonna 2006 kaikkiaan 19 työntekijällä tuli täyteen 40 vuotta ja 80 työntekijällä 30 vuotta Valiorhman palveluksessa.

7.5 Valion hyvinvointiohjelma

Suomessa, Virossa ja Venäjällä toteutetaan vuosittain "Terve Organisaatio – Valion henkilöstökysely", jonka tulosten pohjalta tulevaa toimintaa suunnitellaan. Vuonna 2006 henkilöstökyselyyn oli ensimmäisen kerran mahdollista vastata myös sähköisesti. Vastausprosentti oli 70 %, joka on sama kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2006 kyselyn kuudestatoista yhteenvetoindeksistä seitsemän oli

parantunut edelliseen vuoteen verrattuna. Luottamus johtoon oli parantunut eniten. Muut myönteiset muutokset olivat koko Valion tavoitteiden selvyys, muu johtaminen, sitoutuminen, esimiestoiminta, työtyytyväisyys ja henkinen rasittavuus. Palautteen saaminen esimiehiltä nousi kehittämisen kohteeksi, minkä vuoksi vuoden 2007 Valion TYKY-tavoitteeksi valittiin avoimen keskustelukulttuurin edistäminen. Palautteen antoa ja varhaista puheeksi ottamista edistetään "Sykettä – varhainen puheeksi otto ja palautteen anto" -valmennuksen avulla. Valmennukseen osallistuvat kaikki valiolaiset esimiehet.

Työtyytyväisyyden indeksi oli 3,84 (3,83 vuonna 2005). Melko tai erittäin tyytyväisiä työhönsä oli 74 % vastaajista ja 72 % henkilöstöä oli sitä mieltä, että Valio on mukava työpaikka.

Kehityskeskusteluja oli vuoden 2006 aikana käynyt 66 % henkilöstöstä (73 % vuonna 2005).

7.6 Työterveyshuolto

Kaikille valiolaisille on järjestetty työterveyshuolto ja yleislääkäritasoinen sairaanhoito joko omalla työterveysasemalla, yksityisellä lääkäriasemalla, Työterveys ry:n terveysasemalla tai terveyskeskuksessa.

Työterveyshuolto tekee lakisäätteiset terveystarkastukset erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä. Vajaa-kuntoisia työntekijöitä seurataan ja ohjataan kuntoutukseen tarpeen mukaan. Ikäryhmätarkastukset järjestetään 30–50-vuotiaille viiden vuoden välein ja sen jälkeen kolmen vuoden välein työkyvyn ylläpitämiseksi ja terveyden edistämiseksi.

Vuonna 2006 työkykyä Valiossa edistettiin muun muassa järjestämällä lihaskuntotestaus 50-vuotiaille, sydäniltapäivä ja tukemalla tupakoinnin lopettamista.

7.7 Irtisanomistuki

Vuoden 2006 aikana uudistettiin henkilöstön tukipaketti irtisanomistilanteessa. Pääsääntöisesti selvitetään henkilön mahdollisuus siirtyä toiseen toimipisteeseen tai tehtävään Valiossa. Toimipaikoilla järjestetään tilaisuuksia, joissa kerrotaan tukimuodoista irtisanomisten yhteydessä.

Irtisanomisen taloudelliseen tukipakettiin sisältyvät seuraavat asiat:

Palkkatakuu

Henkilöiden siirtyessä Valiossa toiselle paikkakunnalle mahdollisesti alemmin palkattuun tehtävään maksetaan henkilölle entisen työsuhteen mukainen palkka 12 kk:n ajan.

Muuttotuki

Oikeus henkilöllä, joka siirtyy vakituiseen työsuhteeseen Valiossa uudelle paikkakunnalle. Edellyttää vakituisen asunnon muuttoa. Tuen määrä on kahden tai kolmen kuukauden palkkaa vastaava summa riippuen Valion palveluksessa olon pituudesta.

Irtisanomisavustus

Lopputilin yhteydessä maksetaan yhden kuukauden peruspalkka luontoisetuineen ja kiinteine lisineen vakinaisille työntekijöille, jos työsuhde on kestänyt yli vuoden.

Lomaraha ja bonukset

Irtisanotuille työntekijöille maksetaan lomaraha ansaitusta lomakorvauksesta. Mikäli työvelvollisuus kestää työsuhteen päättämiseen saakka, voidaan maksaa ylimääräinen bonus, mikäli sovitut tuotannolliset tavoitteet täyttyvät.

7.8 Tapaturmien määrä väheni

Valion turvallisuustavoite vuonna 2006 oli "nolla tapaturmaa" ja painopistealueina olivat läheltä piti -tapausten ilmoittamisen ja käsittelyn aktivointi sekä trukkiliikenteen turvallisuuden parantaminen ja vahinkojen pienentäminen.

Valio Oy:ssä tapahtui vuonna 2006 yhteensä 336 tapaturmaa tai ammattitautia, joka oli 10 % vähemmän kuin vuonna 2005. Tapaturmista 38 sattui työmatkalla ja ammattitauteja oli viisi. Työpaikalla tapahtui 48,3 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Kuolemaan johtaneita tapaturmia oli yksi, joka sattui liikenneonnettomuudessa matkalla työpaikalle. Valiolla kirjataan tapaturmiksi kaikki tapaukset, joista seuraa työstä poissaoloa tai hoitokustannuksia.

Syksyllä 2006 Valion toimipaikalla toimivan yhteistyökumppanin työntekijä menehtyi tapaturmaisesti työssään.

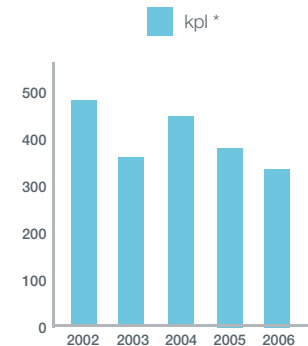
Kaikki tapaturmat, läheltä piti- ja vaaratilanneilmoitukset kirjataan ja tutkitaan. Työturvallisuusriskien arvioinnit on tehty kaikilla työpaikoilla ja ne päivitetään työympäristön muuttuessa. Tätä edellyttämme myös toimipaikoilla toimivilta yhteistyökumppaneiltamme.

Lähes jokaisella tuotannossa, varastoissa ja kunnossapidossa toimivalla henkilöllä on työturvallisuuskortti.

Valion turvallisuusperiaatteet ovat:

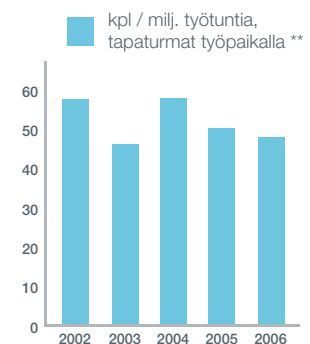
- Kaikki tapaturmat ja onnettomuudet voidaan torjua ennakolta
- Turvallisuus tukee tuotteiden ja toiminnan korkeaa laatua
- Turvallisuus on terveyttä ja hyvinvointia
- Turvallisuus on yhteinen asia.

Tapaturmat Valio Oy



* Sisältää kaikki tapaturmat ja ammattitaudit

Tapaturmataajuus Valio Oy



** Ei sisällä työmatkatapaturmia ja ammattitautitapauksia
Lähde: Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö



8 Ympäristövastuu

8.1 Ympäristön huomioiminen ja ympäristötulokset

Vastuu ympäristöstä ja eläinten hyvinvoinnista huolehtimisesta kuuluu Valion perusarvoihin. Ympäristöpolitiikassaan Valio on sitoutunut hankkimaan ympäristövaikutuksia vähentävää tekniikkaa, käyttämään raaka-aineita ja energiaa tehokkaasti sekä suosimaan uudelleen käytettäviä, kierrätettäviä tai energiahyötykäyttöön soveltuvia pakkauksia. Valio on myös sitoutunut kansainvälisen kauppakamarin ICC:n Elinkeinoelämän peruskirjaan kestävä kehityksen aikaansaamiseksi. Raportoidut luvut kattavat Valion kotimaan toiminnot.

Valiolla on ollut kotimaan toiminnot kattava ISO 14 001-standardin mukainen ympäristösertifikaatti vuodesta 2000 alkaen ja sertifikaatti on edellisen kerran hyväksytty uudelleen 18.5.2006. Ympäristöjärjestelmän toimivuutta arvioidaan jatkuvasti ulkoisilla ja sisäisillä tarkastuksilla.

Ympäristönsuojelulain perusteella 13 Valion toimipaikalla on oltava ympäristölupa ja tarvittavat luvat on myönnetty. Vuoden 2006 aikana yhden Valion tuotantokäytöstä poistuneen laitoksen lupamenettely raukesi asetusmuutoksen takia.

Valion tuotantolaitokset sijaitsevat teollisuusalueiksi kaavoitetuilla alueilla eikä näillä alueilla ole merkittäviä luontoarvoja. Valion Toholammin tehtaan lauhde- ja jäähdytysvesiä lasketaan ympäristöluvan perusteella Natura-alueeksi luokiteltuun vesistöön.

Toimipaikat järjestävät henkilökunnalleen ympäristökoulutusta tarpeen mukaan. Vuonna 2006 ympäristökoulutusta annettiin kaikkiaan 1 450 henkilötyötuntia eli keskimäärin 0,5 h työntekijää kohden.

Tuotantomäärät ja raaka-maidon vastaanotto

Vuoden 2006 aikana Valion tuotantolaitokset vastaanottivat raakamaitoa 1 865 miljoonaa litraa. Lisäksi tuotannossa käytettiin kaikkiaan 21 022 tonnia erilaisia hilloja, soseita ja tiivisteitä sekä 17 309

onnia muita apu- ja raaka-aineita kuten suolaa, sokeria ja kasviöljyä. Vuoden aikana valmistettiin yhteensä 982 miljoonaa kiloa mehua ja maitotuotteita.

Luomumaitoa Valio vastaanotti 26,5 milj. litraa ja luomutuotteita valmistettiin yhteensä 11,2 milj. kiloa. Luomutuotteista suurin ryhmä olivat luomumaidot ja luomutuoretuotteet. Niiden lisäksi valmistettiin luomuedamjuustoa ja luomumaitojauhetta. Luomusopimustuottajia Valio-ryhmässä oli vuoden 2006 lopussa 123 kpl.

8.1.1 Kemikaalit

Kemikaaleja käytetään putkistojen ja laitteistojen pesuissa sekä niiden desinfioinnissa. Keskeisimmistä pesukemikaaleista 50 % natriumhydroksidia käytettiin 5 100 tonnia ja 60 % typpihappoa 2 600 tonnia. Jauhetehtaiden prosesseissa käytettiin lisäksi 3 200 tonnia 33 % suolahappoa. Lisäksi käytetään erilaisia seospesuuaineita ja desinfektioaineina käytetään pieniä määriä vetyperoksidi- ja peretikkahappopohjaisia aineita.

Toimipaikkojen kylmälaitoksissa on kaikkiaan 158 tonnia ammoniakkaa. Valion laitoksista kymmenellä vaarallisten kemikaalien varastointi on asetuksen perusteella laajamittaista ja ne ovat Turvatekniikan keskuksen valvonnan alaisia. Neljällä vaarallisten kemikaalien käsittely on asetuksen perusteella vähäistä.

8.1.2 Energian kulutus

Meijeriprosessit käyttävät energiaa höyryn ja sähkön muodossa. Vuonna 2006 energian kokonaiskulutus oli 687 GWh ja edellisvuonna 722 GWh, joten energian kulutus väheni 4,8 %.

Sähköä tarvitaan pääsääntöisesti prosessilaitteistojen käyttöön ja jäähdytykseen. Sähkön osuus energiankulutuksesta vuonna 2006 oli 30,7 % ja edellisvuoteen verrattuna sähkön kulutus väheni 2,9 GWh. Kaikkiaan sähköä käytettiin 211 GWh.

Lämpöenergiaa tarvitaan paljon jauhemaisten tuotteiden kuivauksessa, tuotteiden lämpökäsittelyissä, pesuissa sekä kiinteistöjen lämmityksessä.

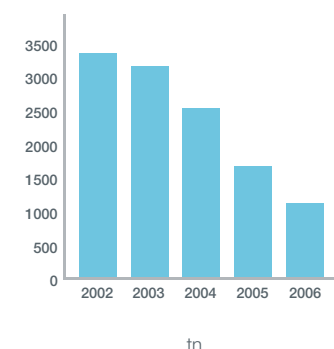


Energian kulutus

Suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään



Kaatopaikkajätteen kehitys





Viola tuli takaisin

Vuonna 2006 Valio teki historiaa tuomalla takaisin Suomen markkinalle perinteisen Viola brändin. Hovi tuorejuustot muuttuivat raikkaan iloisiksi Valio Viola tuorejuustoiksi. Violan uusi maailma on värikäs, moderni ja iloinen.

Kuluttajat pitivät uudesta Valio Violasta: Valion osuus tuorejuustojen markkinasta kasvoi useita prosenttiyksiköitä loppuvuoden 2006 aikana, ja Valio Viola kasvatti koko tuorejuustojen segmenttiä.

Viola on perinteisesti vahva merkki myös Venäjällä, jonne Violaa on viety jo 50 vuotta. Suomessa Viola tuli ensimmäisen kerran markkinoille vuonna 1934.



Lämpö-energiaa käytettiin vuonna 2006 yhteensä 476 GWh, missä on laskua edelliseen vuoteen 32 GWh. Valion toimipaikkojen kattilalaitokset on siirretty ulkopuolisten yhtiöiden hoidettaviksi. Vuoden 2006 maaliskuussa Oulun toimipaikka siirtyi käyttämään energia-lähteenään oman kattilalaitoksen sijaan kaukolämpöä.

8.1.3 Veden kulutus

Meijereillä on kaksi runsaasti vettä kuluttavaa käyttökohdetta: jäähdytys ja pesut. Vuonna 2006 Valio käytti vettä prosessivirtojen jäähdytykseen 4,9 miljoonaa m³. Vesi on pääosin pintavettä, joka palautetaan takaisin vesistöön.

Maito on herkästi pilaantuva raaka-aine, ja tuotantohygieniaa ylläpidetään pesuilla. Talousvettä käytettiin 5,2 miljoonaa m³ vuonna 2006. Valion laitoksista yksitoista käytti kunnallista vesijohtovettä, kaksi käytti kokonaan tai osittain omaa kaivoa sekä yksi omaa kaivoa ja pintavesilaitosta. Kunnallisten vesilaitosten vettä käytettiin kaikkiaan 4,5 miljoonaa m³ ja omien vesilaitosten vettä 0,6 miljoonaa m³. Veden kulutus laski edelliseen vuoteen verrattuna 1,7 %. Muutos selittyy veden käytön tehostamishankkeilla erityisesti Lapinlahden, Seinäjoen ja Joensuun toimipaikoilla.

Veden kulutusta pyritään vähentämään suosimalla panospesujen sijaan vettä ja kemikaaleja säästäviä kiertopesuja, optimoimalla prosessilaitteistojen kiertopesuja ja kierrättämällä käyttökelpoista vettä. Vuonna 2006 keräilyvettä käytettiin 0,8 miljoonaa m³.

8.1.4 Päästöt ilmaan

Energian tuotannosta aiheutuu päästöjä ilmaan. Päästöjen laatu ja määrä riippuvat energian tuotantoon käytettävästä polttoaineesta. Eniten lämpöenergian valmistukseen käytetään lämpötehoksi laskettuna raskasta polttoöljyä, minkä osuus on 36 %, turpeen osuus on 35 % ja maakaasun osuus 18 %.

Edellisvuoteen verrattuna raskaan polttoöljyn käyttö väheni ja turpeen käyttö lisääntyi. Kehityksen taustalla on energihuollon uudelleenjärjestelyt Lapinlahden ja Haapaveden tehtailla. Uusiutuvilla polttoaineilla kuten hakkeella ja puupelleteillä tyydytettiin 10 % lämpö-

energian tarpeesta. Valion tuotantolaitoksista Lapinlahden ja Seinäjoen kattilalaitokset kuuluvat Kioton ilmastositoumuksen mukaisen päästökaupan piiriin.

Vuoden 2006 lopussa Valion laitoksilla oli kylmälaiteissaan 75 kiloa CFC-aineita. Määrä pieneni merkittävästi vuoden 2006 aikana, kun käytöstä poistettuja laitteita purettiin. Vastaavasti HCFC-aineita oli kylmälaiteissa 2 590 kiloa, ja laitteistojen täytös oli 228 kiloa. HFC-aineita laitteistoissa oli 1 243 kiloa, ja laitteistojen täytös oli 83 kiloa. Fossiilisten polttoaineiden ja turpeen poltosta syntyneet energiantuotannon hiilidioksidipäästöt olivat puolestaan 150 000 tonnia.

8.1.5 Jätehuolto

Valion jätehuolto perustuu jätteiden lajitteluun. Vuonna 2006 jätteistä uudelleenkäyttöön voitiin ohjata 927 tonnia. Määrä koostuu pääosin aaltopahvilaatikoista, puulavoista ja metallitynnyreistä. Kierrätykseen ohjautui vuonna 2006 materiaalia 1 551 tonnia, josta suurin osa oli aaltopahvia. Lisäksi kierrätykseen ohjautuu merkittävä määrä metalliromua ja nestepakkauskartonkia. Biojätettä kertyi vastaavasti 683 tonnia.

Valion tuotannosta syntyvän kaatopaikkajätteen määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosina. Vuonna 2006 kaatopaikkajätteen määrä oli 1 136 tonnia. Lisäksi hiekanerotuskaivon lietteitä kertyi 937 tonnia ja rakennusjätettä 135 tonnia. Kaatopaikkajätteen määrää on saatu vähennettyä jätteiden lajittelua tehostamalla ja ohjaamalla yhä enemmän jätettä energijaakeeksi. Energijaajetta kerättiin 1 306 tonnia vuonna 2006. Kaiken kaikkiaan Valion jätehuollon lävitse mennyt materiaali on pienentynyt 4 %:n tasaisella nopeudella jo usean vuoden ajan. Kehitys jatkui myös vuonna 2006.

Vuoden 2006 aikana vialliset tuoretuote-erät sekä kaupoista tulleet palautukset alettiin ohjata kootusti A-rehun Varkauden rehutehtaalle, missä niistä erotellaan nestemäiset tuotteet ja pakkaukset. Tuotejäte ohjautuu EU:n sivutuoteasetuksen mukaisiin menettelyihin rehukäyttöön ja pakkausjäte kierrätykseen. Aiemmin Valion tuotantolaitokset käsittelivät erät itse.

Maidonjalostusteollisuudessa syntyy vähän ongelmajätteitä, vuonna 2006 niitä kertyi yhteensä 91 tonnia. Suurin osa ongelmajätteistä on kunnossapidon jäteöljyjä ja kiinteitä öljyisiä jätteitä.

8.1.6 Jätevedet

Suuri vedenkulutus ja jäteveeten päätyvien tuotejäämien aiheuttama korkea kuormitus tekevät meijerien jätevedestä merkittävän ympäristöriskin. Yhtä lukuun ottamatta Valion kaikki toimipaikat on liitetty kunnalliseen jätevedenpuhdistamoon ja varsinkin pienillä paikkakunnilla Valion kuormitus on merkittävä taajaman kuormitukseen verrattuna. Yhteistyö puhdistamoiden ja Valion toimipaikkojen välillä on edellytys ympäristön kannalta hyvälle lopputulokselle.

Jäteveden määrä ja sen kuorma riippuu laitoksen tuotannon laadusta. Nestemäisten tuotteiden valmistus on kuormittavuudeltaan alhaisinta ja juuston tuotannon sivutuotteen eli heran jalostus on kuormittavuudeltaan raskainta.

Vuonna 2006 Valion tuotantolaitoksilla syntyi jätevettä 5,1 miljoonaa m³ eli 1 % vähemmän kuin edellisenä vuotena. Vastaanotettua maitolittraa kohden laskettuna jätevettä muodostui keskimäärin 2,7 litraa.

Jäteveeten päätyneen eloperäisen materiaalin määrää kuvaava kemiallinen hapenkulutuksen kuorma (COD-kuorma) oli vastaavasti 10 935 tonnia, missä vähenystä edellisvuoteen verrattuna oli 6 %. Positiivisen kehityksen takana on heranjalostusprosessien kuormitusalttiiden vaiheiden aiempaa parempi hallinta sekä päästöjen rajoitustoimenpiteet Seinäjoen ja Kaitasorin tehtaissa.

Suoraan vesistöön johdetaan jäähdytys-, lauhdutus- ja lauhdevesiä. Kolmella laitoksella on vesien laskemiseen vesioikeuden lupa ja yhdellä mahdollisuus sisältyä ympäristölupaan. Lupiin liittyvissä veloitettarkkailuissa päästöillä ei vuonna 2006 havaittu olevan haitallisia vaikutuksia.

8.1.7 Merkittävät tuote-, kemikaali-, öljy- ja polttoainevuodot

Joensuun meijerillä havaittiin helmikuussa ammoniakkia jäävesialtaassa. Selvityksissä ammoniakkivuoto todettiin pieneksi, ja ammoniakkipitoinen vesi laskettiin hallitusti viemäriin yhteistyössä Pohjois-

Karjalan Ympäristökeskuksen ja Joensuun Veden kanssa. Tapahtumasta tehtiin ilmoitus Turvatekniikan keskukselle.

Toukokuussa 2006 Lapinlahden tehtaalta pääsi teknisen häiriön seurauksena viemäriin n. 36 000 litraa heratiivistettä. Päästö aiheutti puhdistamolla lievän toimintahäiriön. Tapahtumasta tehtiin ilmoitus Pohjois-Savon Ympäristökeskukselle.

Syyskuussa Valion Seinäjoen tehtaalle ja sen lähiympäristölle sähköä syöttävän suurjännitekaapelin katkeaminen aiheutti sarjan lyhyitä sähkökatkoksia, jotka sotkivat tehtaan automaatiota. Häiriöiden seurauksena puhdistamolle pääsi noin 8 000 litraa kermaa. Päästö aiheutti puhdistamolla lyhytkestoisen toimintahäiriön. Tapahtumasta tehtiin ilmoitus Länsi-Suomen Ympäristökeskukselle.

8.2 Pakkausmateriaalien käyttö ja kierrätys

8.2.1 Pakkausmateriaalin käyttö

Valion tuotteet pakataan kertakäyttöisiin kuluttajapakkauksiin. Vuonna 2006 pakkausmateriaaleja toimitettiin tuotteiden mukana markkinoille kaikkiaan 43 000 tonnia, josta kotimaahan suuntautui 32 800 tonnia ja vientiin meni 10 300 tonnia.

Pakkausmateriaaleja, jotka eivät sisällä puuta, käytettiin vuonna 2006 tuotekiloa kohden laskettuna 35,1 grammaa, missä on nousua edellisvuoteen verrattuna 0,3 %. Kotimaan markkinoille toimitettiin tuotteiden mukana eniten nestepakkauskartonkia 17 300 tonnia ja muoviva 5 000 tonnia.

Valion pakkausmateriaaleissaan käyttämät muovilaadut kelpaavat energijakeeseen. Valion käyttämistä pakkausmateriaaleista kaatopaikkajätteeksi päätyy helposti alumiini, mitä käytetään eniten jogurtti- ja viilipikareiden kansissa. Vuonna 2006 alumiinia käytettiin kotimaan markkinoille tarkoitetuissa tuotteissa 220 tonnia eli alumiinin käyttö pysyi edellisvuoden tasolla.

Nestemäisten tuotteiden kuljetuspakkausina käytetään palautuvia maitolaitikoita, rullakoita ja alusvaunuja. Käytöstä poistetut kuljetusyksiköt ohjautuvat kierrätykseen.

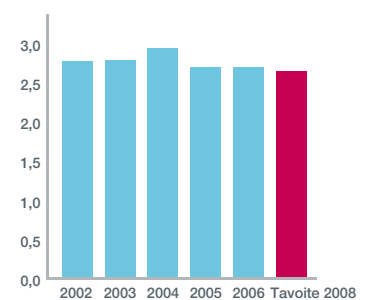


Suomen markkinoille suunnattujen tuotteiden pakkausmateriaalijakauma

	g/kg tuotetta	% materiaalmäärästä
Nestekartonki-pakkaukset	22,6	65,3
Aaltopahvi	4,3	12,4
Muovi	6,5	18,9
Teräs	0,3	0,8
Kuluttajapakkaus ja kääreet	0,5	1,3
Alumiini	0,3	0,8
Teollisuus-kääreet ja säkit	0,1	0,4
Yhteensä	34,6	100

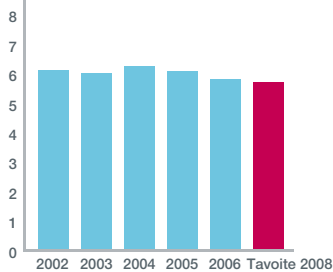
Jäteveden määrä

Suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään



M³ vettä 1 000 l maitoa

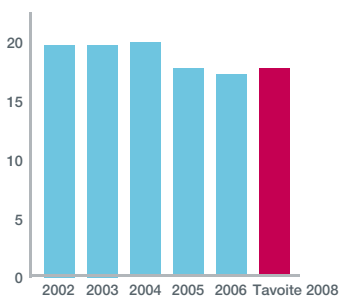
Jäteveden orgaanista kuormaa kuvaava kemiallinen hapenkulutus (COD)



Suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään
kg COD/tn tuotantoa

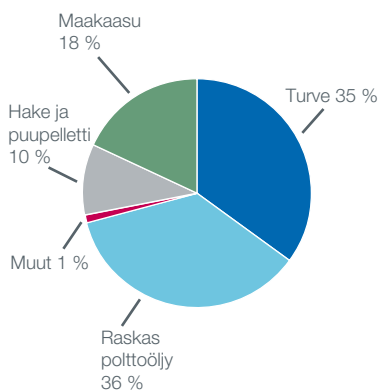
Pakkausmateriaalin käyttö

Grammoina vastaanotettua maitolitran kohden



kg COD/tn tuotantoa

Lämpöenergian tuotantoon käytettyjen polttoaineiden osuudet



8.2.2 Pakkaukset kiertoon

Valion vuonna 2006 käyttämistä pakkauksista 82 % oli valmistettu kierrätettävästä materiaalista. Esimerkiksi kaikki neste-pakkaukskartongista valmistetut maito-, piimä-, jogurtti-, mehu- ja ruoanvalmistus-tuotteiden pakkaukset voi mahdollisine korkkeineen laittaa keräyskartonkiastiaan. Kotimaan markkinoilla käytetään tuore-tuotteiden tukkupakkauksina palautuvia muovisia tarjottimia ja laatikoita sekä teräksisiä alusvaunuja ja rullakoita.

Valio Oy on liittynyt Pakkausalan Ympäristörekisteri PYR Oy:hyn. PYR Oy on pakkausmateriaaleja käyttävien yritysten tuottajayhteisö. Tekemällä sopimuksen PYR Oy:n kanssa yritys siirtää sille markkinoille toimittamiensa pakkauksen hyötykäyttöveloitteet. PYR Oy huolehtii veloitteiden täyttymisestä keräämisenä hyötykäyttömaksujen avulla.

Valio Oy on myös osakkaana 25 prosentin osuudella Suomen NP-kierrätys Oy:ssä. Yhtiö huolehtii Suomessa käytettävien kartonkien nestepakkausten keräilystä ja hyötykäytöstä. Kerätty materiaali hyödynnetään CorensoUnited Ltd Oy:n Varkauden tehtaalla. Pakkauksen pahviosaa käytetään hylsykartongin valmistuksessa, muovi käytetään energiana ja alumiini ohjataan uudelleen käyttöön. Vuonna 2006 kartonkia nestepakkauksia kerättiin 7 200 tonnia.

Lisäksi Valio Oy on jäsenenä Suomen kuluttajakuitu ry:ssä ja osakkaana Suomen Uusiomuovi Oy:ssä.

8.3 Maidon keräily- ja jakelukuljetukset

Maidon keräilyn tiloilta hoitavat alihankintana kuljetusliikheet. Keräilyn suunnittelu ja ohjaus on keskitetty Valioon, jolloin reitit voidaan suunnitella optimaalisesti ja tehokkaasti. Autojen käyttöaste oli vuonna 2006 keskimäärin 20,1 tuntia vuorokaudessa, ne ajoivat yhteensä 26,9 miljoonaa kilometriä ja niillä kuljetettiin kaikkiaan 1 957 miljoonaa litraa maitoa. Maitomäärään suhteutettujen kilometrien laskeva trendi jatkui, merkittävimpiä syinä keskimääräisen tilakoon kasvu ja autojen kantavuuden lisääntyminen.

Valion tuotantolaitosten välillä ajettiin siirtokuljetuksia kaikkiaan 3,1 miljoonaa kilometriä ja niillä siirrettiin kaikkiaan 247 miljoonaa litraa erilaisia puolivalmisteita. Valion jakeluauto ajoi vuonna 2006

kaikkiaan 24,9 miljoonaa kilometriä ja ne kuljettivat 755 miljoonaa kiloa Valion tuotteita ja 76 miljoonaa kiloa muiden elintarvikevalmistajien tuotteita. Jakelun kilometrit ovat vähentyneet edellisvuoteen verrattuna jakelualue muutosten ja rakennekehityksen ansiosta. Valion jakelua hoitavat yksityiset liikennöitsijät, mutta jakelun suunnittelusta ja ohjauksesta vastaa Valio. Yksityiset liikennöitsijät suorittavat jakelua pelkästään Valiolle, joten kalustoa ei käytetä muihin kuljetuksiin. Vuonna 2006 otettiin jakelureittien optimoinnissa käyttöön uusi aiempaa kehittyneempi ohjelmisto. Myös jakeluyhteistyön logistiikan ohjaukseen otettiin vuonna 2006 käyttöön sovellus, joka parantaa jakelun tehokkuutta ja laatua.

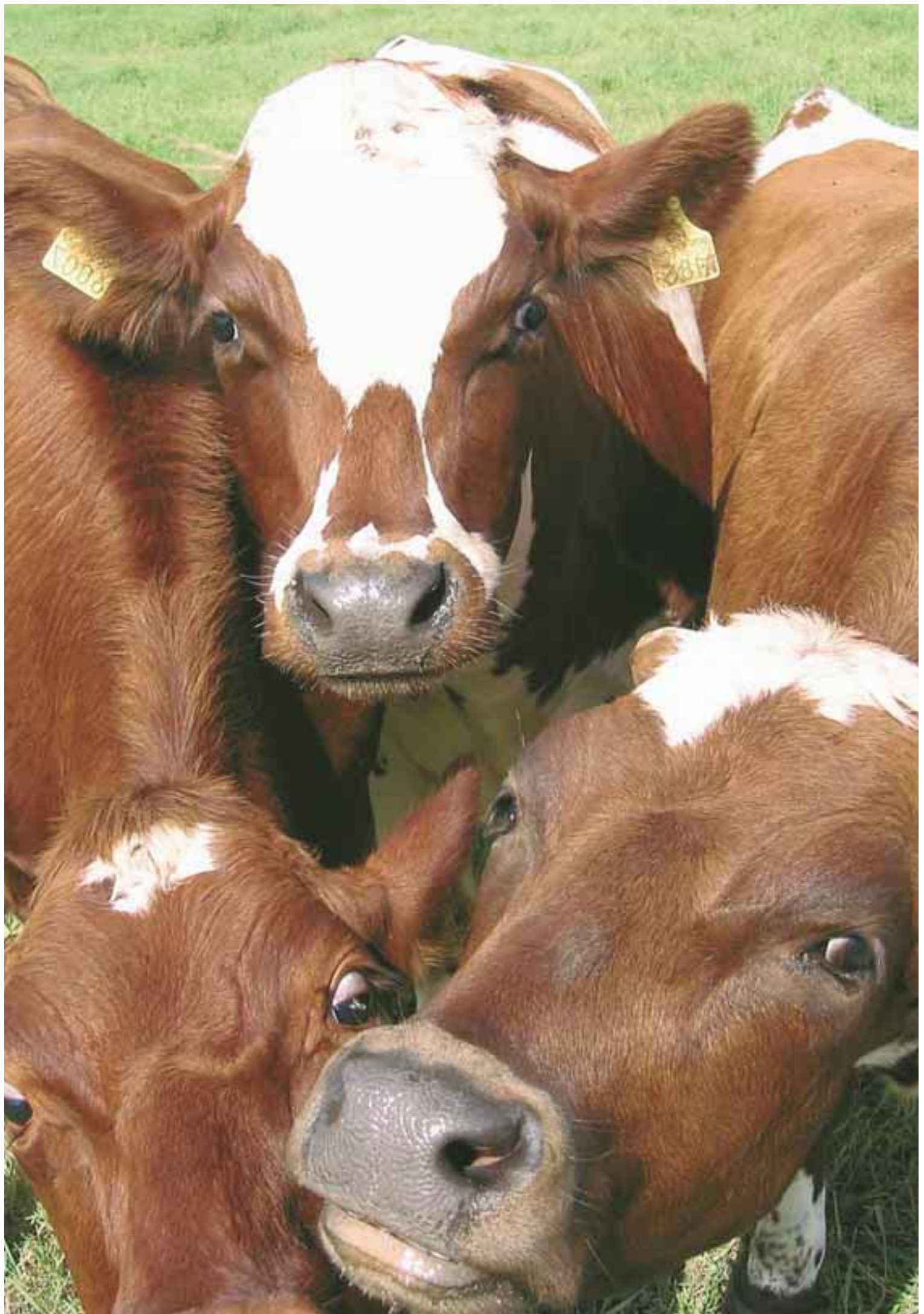
Vuonna 2003 alkanut jakeluautojen kuormatilan hiilidioksidijäähdytyksen kokeilu päättyi, ja hyvien tulosten perusteella hanketta on päätetty jatkaa pääkaupunkiseudulla. Autoja hankitaan lisää sitä mukaa kun vanhoja poistuu käytöstä. Teollisuudesta kierrätettävällä hiilidioksidilla toimiva jäähdytys on meluton ja tehokas kesähelteelläkin. Meluttomuus on tärkeää taajamissa, sillä jakeluliikenne alkaa usein varhain aamulla. Dieselkäyttöisen kylmäkoneen korvaaminen alentaa myös polttoaineen kulutusta ja päästöjä.

8.4 Suomessa on terve lypsykarja

Suomalaisen lypsykarjojen terveys pysyi tavanomaisella hyvällä tasolla vuonna 2006. Salmonellaa löydettiin yhdeksältä nautatilalta. BVD-virusripulin hävittäminen maasta oli loppusuoralla. Lypsykarjatilojen omavalvontaveloitte astui voimaan vuoden aikana uuden alkutuotantoasetuksen myötä. Tuottajat on nyt veloitettu ilmoittamaan merkittävistä tarttuvista taudeista viranomaisille.

Valio on rahoittanut nautojen terveydenhuoltoa tehostavan tietojärjestelmän kehittämistä. Järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2006.

Valio rahoitti myös tutkimusta, jossa selvitettiin pihattonavetoiden toiminnallisuutta ja pihattonavetoiden vaikutusta karjan terveyteen.





9. Vastuu maidontuotannosta

9.1 Maidontuotanto sopeutui sääoloihin

Vuoden 2006 alkupuolella lypsykarjalle syötettiin edellisen vuoden määrissä olosuhteissa korjattua, laadultaan ja tuotantovaikutukseltaan huonoa nurmirehua. Heikkolaatuiset ja yli pitkäikäiset säilöttyt rehut aiheuttivat merkittävän riskin maidon laadulle, mikä näkyi raakamaidossa voi-happobakteeri-itiöiden aiheuttamina laatu-poikkeamina.

Kesällä 2006 kuivuus haittasi nurmien ja laidunten kasvua. Lypsykarjan nurmirehuvajausta täydennettiin väkirehulla, minkä seurauksena kesäajan maitomäärät pysyivät edellisvuoden tasolla. Tehokas lisäruokinta lypsätti hyvin ja lypsykarjan tuotosseurannassa mitattiin kautta aikojen korkeimpia lehmäkohtaisia tuotoksia. Koko vuoden maitotuotos lehmää kohti on 2–3 % edellisvuotta korkeampi.

Vuoden 2006 säilörehusadon määrä vaihteli suuresti maan eri osissa ja jäi keskimäärin noin 70 prosenttiin keskimääräisestä sadosta. Loppuvuodesta vastaanotetun maidon määrä aleni ja koko vuoden maitomäärän ennustetaan jäävän 2 279 miljoonaan litraan, noin 0,6 prosenttia alle edellisvuoden. Laidunkauden päättymisen jälkeen lopullisen rehutilanteen selvittyä lypsylehmiä teurastettiin aiempia vuosia runsaammin ja lehmämäärä putosi 4,5 % edellisvuoteen verrattuna 298 400 lehmään.

Vuoden lopun maidontuottajien lukumäärä oli edellisvuoteen nähden peräti 1 460 eli 9,5 % alempi. Maidontuottajia oli vuoden lopulla koko maassa 13 890, joista Valioryhmässä 11 880.

9.2 Hyväkään hinta maidosta ei takaa kannattavuutta

Tuottajamaidon hinta Suomessa on kuluvaan vuosikymmenen ajan ollut Euroopan parhaiden joukossa ja muiden Pohjois-Euroopan meijeriyhtymien tilityshintoihin verrattuna 3–6 senttiä korkeampi litralta. Tuottajamaidon hinnan myönteinen kehitys Suomessa näyttää jatkuvan, sillä ennakkotietojen mukaan lopullinen vuoden 2006 tilityshinta tulee jälkittien maksamisen jälkeen nousemaan edellisvuodesta noin yhden sentin litralta.

Maidontuotannon kannattavuutta mittaavan IFCN-tutkimuksen mukaan suomalaisen maidontuotannon kannattavuus on useita muita maidontuotantomaita heikompi. Esimerkiksi työn tuottavuus on keskikokoisella (24 lehmää) suomalaisella maitotilalla 44 maitokiloa työtuntia kohti, kun se on vastaavasti Ruotsissa (50 lehmää) 127 ja Tanskassa (100 lehmää) 196 maitokiloa. Myös Suomessa työn tuottavuus paranee yksikkökoon kasvaessa niin, että 60 lehmän karjassa työtuntia kohti tuotetaan 73 maitokiloa.

Maidontuotannon kannattavuuskerroin oli vuonna 2005 vain 0,46, mikä tarkoittaa, että maidontuotannolle asetetut palkka- ja pääomavaatimukset toteutuivat alle 50-prosenttisesti.

Maidontuotannon merkitys suomalaisen maataloustuotannon osana kasvaa edelleen, maidontuotannon myyntitulojen osuus maatalouden myyntituloista on 44 %.

Maitotilojen kehittäminen edellyttää usein mittavia investointeja tilan peltoihin, rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin sekä eläimiin. Uusien ja peruskorjattujen navetoiden lehmämäärä on pääsääntöisesti kaksinkertainen nykyiseen tilakoh- taiseen keskilehmälukuun verrattuna. Yli 75 lehmän karjatkaan eivät ole enää harvinaisia, vuoden 2006 lopussa niitä oli 114 kpl.

9.3 Tukipolitiikka muuttui

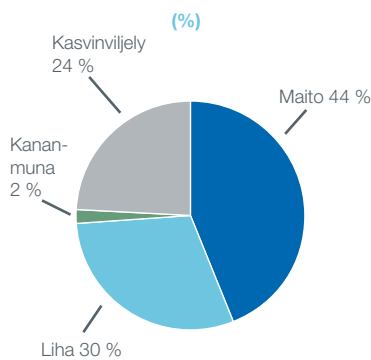
Maidon tuotantotuki säilyi edellisvuoden tasolla, mutta 141-tuen ratkaisun rajoitteet alensivat vuoden 2006 tukien kokonaismäärää siten, että yksikkötuki rajoitettiin 5,8 sentti/litra ja vuosittaisen määrä-rahamäärän yläraja 17,35 miljoonaan euroon. Etelä-Suomen tukivaltuuksien takia koko maan tuotantotuesta 0,2 senttiä/litra jätettiin maksettavaksi vasta, kun lopulliset litramäärät ovat tiedossa. Jälkierän jälkeen Etelä-Suomen tuotantotuki tulee olemaan noin 3,3 snt/l ja C-tukialueella 7,6 snt/litrasta ylöspäin.

Luonnonhaittakorvauksen lisäosan tukea maksettiin A-C1-tukialueiden kotieläintiloille 92 euroa/ha ja C2-C4-tukialueilla noin 97 euroa/ha. Tuen saamisen edellytyksenä on, että tilan eläintiheys ei pääsääntöisesti ylitä 0,4:ää eläinyksikköä hehtaaria kohti.

Vuoden 2006 alussa otettiin Suomessa käyttöön uusi tilatuki. Kaikille tiloille maksettavan tasatuen arvo on A-tukialueella 246,60 euroa, tukialueilla B-C1 195,84 euroa ja tukialueilla C2-C4 152,67 euroa hehtaarialta. Maaliskuun lopun maitokiintiöiden perusteella maksettiin maitotiloille edellisen lisäksi tilatuen lisäosaa 24,49 euroa/tonni.

Syyskuun alusta lähtien maidontuottajat ovat voineet väliaikaisesti vuokrata tilalla käyttämättä jääneitä maitokiintiöitä. Vuokraus lähti käyntiin vilkkaasti etenkin C-tukialueella.

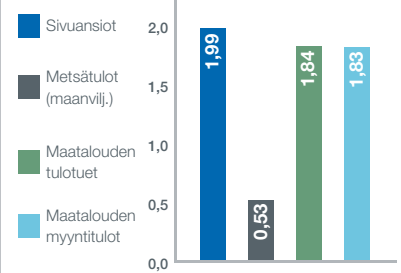
Maatilojen myyntitulojen jakauma v. 2006



Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, ennakkotieto

Maatilojen tulot v. 2006

yhteensä 6,2 mrd. € brutto,
ei sisällä alv:a
(+2,1 % ed. vuoteen)



Lähde: Suomen Gallup Elintarviketieto Oy, ennakkotieto

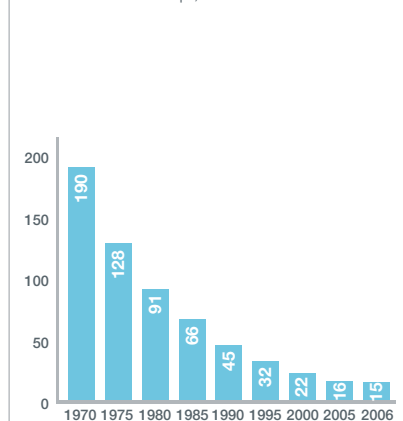
Lypsykarjatilojen lukumäärä karjakokoluokittain Suomessa

Vuosi	Alle 10	10-29 lehmää	30-49 lehmää	yli 50 lehmää	Lypsylehmää/ lypsytila
1990	23 027	23 371	329	34	10
1995	12 507	20 241	339	31	12
2000	6 432	16 021	1 306	151	15
2005	3 474	11 027	1 968	473	19
2006	2 946	9 984	1 945	573	20

Lähde: MMM, TIKE Maatilarekisteri 1990–2005 ja TIKE Maaseutuelinkeinorekisteri 2006

Maidonlähettäjien lukumäärä Suomessa

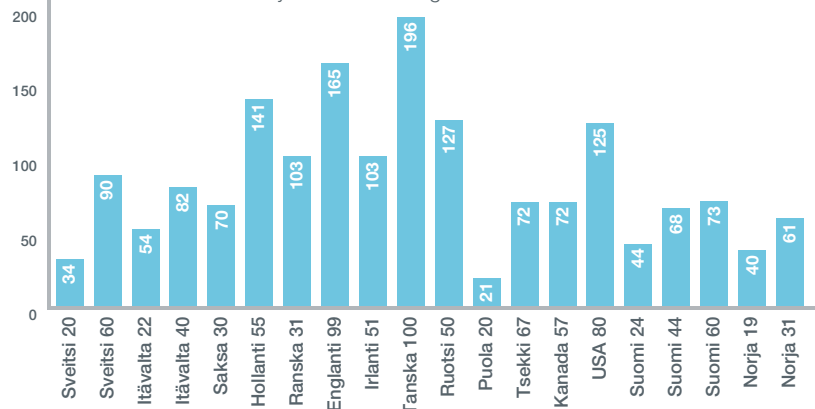
1 000 kpl, keskimäärin



Lähde: Meijeritilastot

Maidontuotannon tehokkuus / työn tuottavuus eri maissa

Työn tuottavuus kg EKM / tunti *



Vuoden 2006 tilatiedot, luku maan nimen perässä tarkoittaa tilan lehmälukua

* EKM korjaus = energiakorjattu maito.

Maidon pitoisuus on muunneltu vastaamaan maitoa, jossa on 4 % rasvaa ja 3,3 % valkuaisia.



Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös

Hallituksen toimintakertomus	35
Valio Oy:n organisaatio	39
Hallintoneuvosto, hallitus ja tilintarkistaja	40
Viisivuotiskatsaus	41
Liikevaihto ja henkilöstö 2006	41
Tilinpäätös	43
Konsernin tuloslaskelma	43
Konsernin tase	44
Konsernin rahoituslaskelma	46
Emoyhtiön tuloslaskelma	47
Emoyhtiön tase	48
Emoyhtiön rahoituslaskelma	50
Konsernin ja emoyhtiön liitetiedot	51
Tuloslaskelman liitetiedot	52
Taseen liitetiedot	53
Hallituksen voitonjakoehdotus	59
Tilintarkastuskertomus	60
Hallintoneuvoston lausunto	60
Valio Oy:n omistajat	61
Toimintojen johtokunnat	61
Liite 1. Raportin vertailu G3-suositukseen	63
Liite 2. Yritysvastuun yhteyshenkilöitä ja Valio-konsernin osoitteita	64



Hallituksen toimintakertomus 1.1.-31.12.2006

Yleistä

Valio-konsernin tulos ennen veroja oli 6 milj. euroa eli 9 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Maitoraaka-aineesta maksettiin määrään suhteutettuna 22 milj. euroa edellisvuotta enemmän.

Valio vastaanotti kotimaassa maitoa 1 956 miljoonaa litraa eli saman verran kuin edellisenä vuonna.

Valiolle maitoa toimittavien omistaja-osuuskuntien keskimääräinen hankinta-osuus kasvoi prosenttia ja oli 86 prosenttia koko maan meijerimaitomäärästä. Kaikkiaan Valio-konserni vastaanotti maitoa 2 093 miljoonaa litraa, jossa on mukana maidon hankinta Valion meijereihin Virossa.

Valio-konsernin liikevaihto oli kolme prosenttia suurempi kuin vuonna 2005.

Kotimaan liikevaihto kasvoi kaksi prosenttia. Maitoraaka-aineen, neste-mäisten maitovalmisteiden, juustojen, jogurttien ja mehujen liikevaihto kasvoi ja muiden tuotteiden laski. Markkinaosuus kasvoi kermoissa, mehuissa ja mehujuomissa. Muissa tuoteryhmissä markkinaosuudet sen sijaan hieman laskivat.

Ulkomaantoiminnan liikevaihto kasvoi neljä prosenttia. Vienti Suomesta lisääntyi kolme prosenttia. Juustojen ja jauheiden vienti kasvoi ja ravintorasvojen väheni.

Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto kasvoi 11 prosenttia. Suurinta kasvu oli Venäjällä, Virossa, Ruotsissa ja Belgiassa. USA:ssa toimivan Finlandia Cheesen liikevaihto väheni volyymimenetysten ja dollarin epäsuotuisan kurssikehityksen vuoksi.

Moskovaan suunnitellun palvelukeskuksen rakentamisen aloittaminen on myöhästynyt johtuen viiveistä kaavoituksessa. Rakentamishanke aloitetaan alkuvuonna 2007.

Yhteistyöneuvottelut kahden ruotsalaisen meijerin kanssa päättyivät tuloksettomina.

Harry Salonaho erosi toimitusjohtajan tehtävistä 14.11.2006. Hallitus nimitti toimitusjohtajaksi Heikki Halkilahden ja käynnisti toimitusjohtajan hakuprosessin.

Osakkaat ja osakepääoma

Valio Oy:n osakasmäärä pysyi tilivuoden aikana ennallaan eli 27 osakkaana. Valio Oy:n kokonaan maksettu osakepääoma on 99 677 800 euroa.

Osakkeiden lukumäärä on 29 317 kpl ja ne ovat kaikki samanlaisia ja niillä on yhtäläinen oikeus osinkoihin ja yhtiön varoihin. Osakkeita rasittaa lunastuslauseke.

Muutokset konserni-rakenteessa

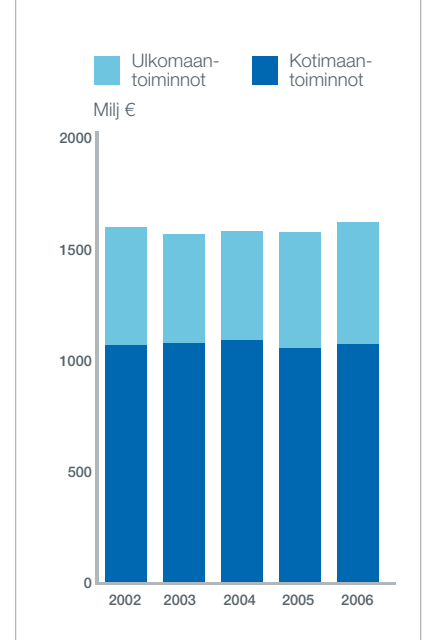
Tilikauden aikana perustettiin tytäryhtiötä hallinnoimaan Valio Oy:n kokonaan omistama holding-yhtiö Nordic Dairy Holding Oy, joka puolestaan omistaa kaksi alakonserniyhtiötä eli Viron yhtiötä hallinnoivan AS Valio Balticin ja Venäjän yhtiötä hallinnoivan Rushold M Oy:n. Tilivuoden aikana Valio Oy myi omistamansa osuuden osakkuusyhtiö Yoplait Valio Nord AB:stä.

Riskienhallinta

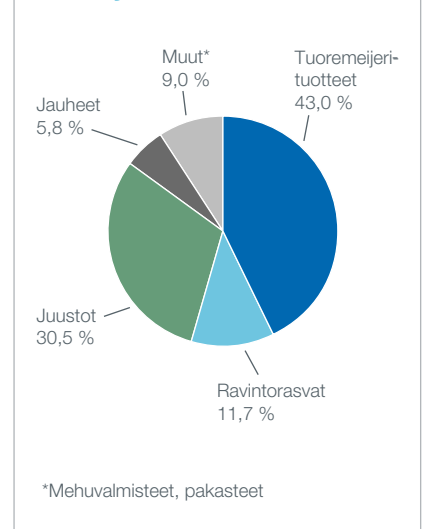
Riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut on määritelty Valion riskienhallintapolitiikassa. Keskeinen tavoite on pyrkiä tunnistamaan niitä merkittäviä tapahtumia ja epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat Valion strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumiseen. Tunnistettuja riskejä pyritään mahdollisuuksien mukaan poistamaan, pienentämään tai siirtämään. Pääpaino on ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja sen kehittämisellä. Vastuu riskien hallinnan toteuttamisesta on toiminnoilla ja tytäryhtiöillä.

2006 Valiossa päivitettiin kokonaisvaltainen riskikartoitus. Merkittävimmät riskit arvoettiin suuruuden ja todennäköisyyden mukaan. Valion keskeiset riskit liittyvät lähimarkkinastrategiaan ja sen toteutumiseen, kykyyn vastata kysynnän haasteisiin, tuoteturvallisuuden ja edelleen Valion maineeseen, toiminnan keskittämisen myötä lisääntyneeseen haavoittuvuuteen, maidon vastaanottokyvyn turvaamiseen, tietojärjestelmiin sekä eläintautiuhkiin.

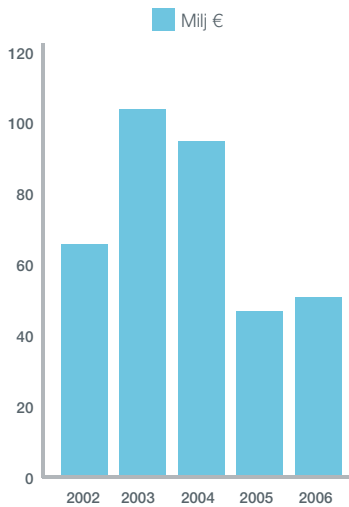
Valio-konsernin liikevaihto



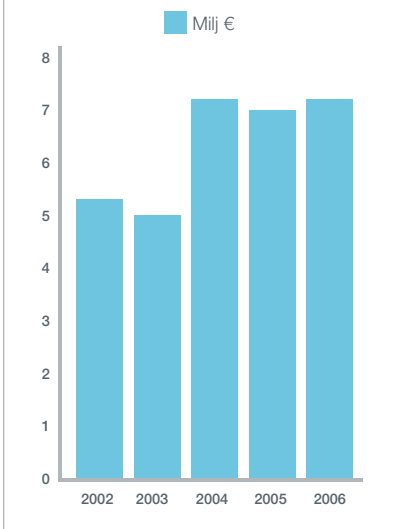
Valio-konsernin liikevaihdon jakauma v. 2006



Valio-konsernin investoinnit



Valio-konsernin netto-korkomenot



Valion tärkein hyödyke, maitoraaka-aine, ei muodosta tulokseen vaikuttavaa ennakoimatonta hintariskiä vaan sen ennustettavuus on hyvä. Öljyn ja sähkön hintariskiä vastaan Valio on suojautunut. Energian hinnan nousu vaikuttaa Valioon myös positiivisesti vahvistamalla Venäjän liiketoimintaa kulutuskysynnän lisääntymisen kautta.

Koska vahva brändi on keskeinen osa strategiaa ja Valio toimii elintarvike-sektorilla, tuoteturvallisuus on jatkuva riskien hallinnan painopistealue. Osana tuoteriskin hallintaa on laatuketju pellolta pöytään, prosessin kriittisten pisteiden tunnistaminen, tuotannon hygienia-alueet, jäljitettävyys ja takaisinvetosuunnitelma.

Valiossa on kotimaassa käytössä yrityksen kaikki toiminnot käsittävä toimintajärjestelmä. Toimintajärjestelmä kattaa niin laatu-, ympäristö- kuin turvallisuusasiatkin. Toiminta on sertifioitu ISO 9001:2000 ja ISO 14001 mukaisesti. Lisäksi yhtiölle on laadittu kriisiviestintäsuunnitelma. Työturvallisuuden tavoitteeksi on asetettu 0-tapaturmaa.

Konsernilla on rahoitusohjeisto, jonka tavoitteena on riittävän maksuvalmiuden ylläpitäminen, rahoitusriskien hallinta, rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskitetty hoito, Valion nettorahoituskustannusten minimoiminen sekä Valion ja sopimus-kumppanien maksuliikenteen hoito. Rahoituksen osalta tytäryhtiöt vastaavat oman toimintansa osalta rahoituksen antamien ohjeiden noudattamisesta.

Valion vakuutuspolitiikan mukaan vahinkoriskien hallinnassa pääpaino on ennaltaehkäisevällä toiminnalla. Vakuutuksilla suojaudutaan niitä riskejä vastaan, joilla on merkittävä vaikutus Valio-konsernin toimintakykyyn, tulokseen, taloudelliseen asemaan tai strategian toteuttamiseen. Valiolla on myös vakuutamattomia vahinkoriskejä, sillä kaikille riskeille ei ole löytynyt kustannustehokasta ja riittävän suojan tarjoamaa ratkaisua. Näitä riskejä hallitaan mahdollisuuksien mukaan ennaltaehkäisemällä.

Tutkimus ja tuotekehitys

Valion tutkimus ja tuotekehitys vaikutti aktiivisesti verkostoissaan yliopistojen, tutkimuslaitosten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Tuotekehitys toi kotimaan markkinoille 114 uutuustuotetta vuonna 2006. Alle viisi vuotta markkinoilla olleiden tuotteiden osuus kotimaan liikevaihdosta oli vuoden lopussa 26 prosenttia, kun se edellisen vuoden lopussa oli 21 prosenttia.

Valmistusprosessien tehokkuutta ja taloudellisuutta onnistuttiin parantamaan useilla teknologisia projekteilla. Merkittäviä kehityshankkeita ovat olleet verenpainetta alentavan Evoluksen jatkotutkimukset, painonhallintaan tarkoitettujen ProFeel tuotteiden tutkimusnäyttö sekä toisen polven probioottituotteen LGG-Plus kliniset tutkimukset. Vuoden 2006 ikääntyvien ihmisten suolisto-ongelmien hoitokoetulokset toivat markkinoille maidon "kuitua", galakto-oligosakkari-deja (GOS) sisältävän jogurtin A+ Express vauhdittamaan vatsan toimintaa. Juuston kypsytymiseen kehitettiin simuloiva malli. Uusien patenttien lukumäärä oli 7 kpl tähdäten uusien teknologioiden kansainväliseen lisensiointiin.

Valion tutkimus- ja tuotekehityskustannukset olivat vuonna 2006 12,4 milj. euroa (11,5 milj. euroa vuonna 2005), mikä vastaa 0,8 prosenttia liikevaihdosta (0,7 % vuonna 2005).

Henkilöstö

Valio-konsernin henkilökunnan lukumäärä vuonna 2006 oli keskimäärin 4 166 (4 199 vuonna 2005), tilivuoden päättyessä henkilömäärä oli 4 134. Henkilökunnasta työskenteli Suomessa 3 518 ja ulkomaisissa tytäryhtiöissä 648, joista eniten henkilökuntaa oli Viron tytäryhtiöissä yhteensä 312 ja Belgian tytäryhtiössä 164.

Valio Oy:n palveluksessa oli henkilökuntaa keskimäärin 3 422 (3 586 vuonna 2005). Henkilökunnan vähennys johtui pääasiassa vuonna 2005 liiketoimintasiirrolla tytäryhtiöksi siirretystä hilloliiketoiminnasta.

Henkilökunnan sukupuolijakauma oli vuonna 2006 sekä konsernissa että emoyhtiössä miehet 51 % ja naiset 49 % (vuonna 2005 miehet 50 % ja naiset 50 %).

Henkilökunnan keski-ikä oli vuonna 2006 ja 2005 sama 40 vuotta sekä konsernissa että emoyhtiössä. Henkilökunnan koulutuskustannukset olivat vuonna 2006 konsernissa 1 100 tuhatta euroa (1 118) ja emoyhtiössä 934 tuhatta euroa (1 042).

Valio Oy:ssä vuonna 2006 maksetut työajan palkat olivat 95,9 milj. euroa. Sosiaalipalkat sekä lakisääteiset sosiaalikulut sisältäen lisäeläkemaksut olivat 53,83 % palkoista. Eläkekustannukset olivat 15,6 milj. euroa vuonna 2006.

Ympäristötekijät

Toiminnan merkittävät ympäristövaikutukset muodostuvat tuotannon hävikeistä syntyvästä jätevesikuormituksesta, korkeatasoisen hygienian ylläpidon käänköpuolena olevista veden ja energian kulutuksesta sekä käytettyjen pakkausten jätehuollosta.

Tilikauden ympäristöinvestoinnit olivat kotimaassa 2,7 miljoonaa euroa ja kuluiksi kirjatut ympäristömenot olivat kaikkiaan 7,3 miljoonaa euroa. Merkittävien ympäristöinvestointi oli Lapinlahden yhden jauhekuivaimen varustaminen polynerotuslaitteistolla ympäristöluvan ehtojen mukaisesti. Lähivuosina Valiolle tulee kustannuksia useiden toimintapaikkakuntien jätevedenpuhdistamoiden saneerauksista sekä jauhetehaiden pölynpoistoinvestoinneista. Valio Oy:n konsernin toiminnoissa energiaa kului

kaikkiaan 809 GWh, vettä käytettiin 5,4 miljoonaa kuutiota, jätevesikuormitus puhdistamoille oli 11 510 tn hapeksi laskettuna ja tuotannosta syntyi kaatopaikkajätettä 2 440 tn. Yksityiskohtaisemmat ympäristötunnusluvut kotimaantoimintojen osalta julkaistaan osana yritysraporttia.

Liikevaihto/konserni

Konsernin liikevaihto oli 1 621 milj. euroa (1 579 milj. euroa). Kotimaan liikevaihto oli 1 075 milj. euroa (1 055 milj. euroa). Ulkomaantoiminnan (vienti Suomesta ja ulkomaiset tytäryhtiöt) liikevaihto oli 546 milj. euroa (524 milj. euroa).

Liikevaihto/emoyhtiö

Valio Oy:n liikevaihto oli 1 431 milj. euroa (1 403 milj. euroa). Kotimaan liikevaihto oli 1 074 milj. euroa (1 055 milj. euroa). Viennin liikevaihto oli 357 milj. euroa (348 milj. euroa).

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit olivat 51 milj. euroa (47 milj. euroa) eli 3,0 prosenttia (3,0 %) liikevaihdosta. Raken- nuksiin ja maa-alueisiin investoitiin 8 milj. euroa. Kone- ja laiteinvestoinnit olivat 36 milj. euroa.

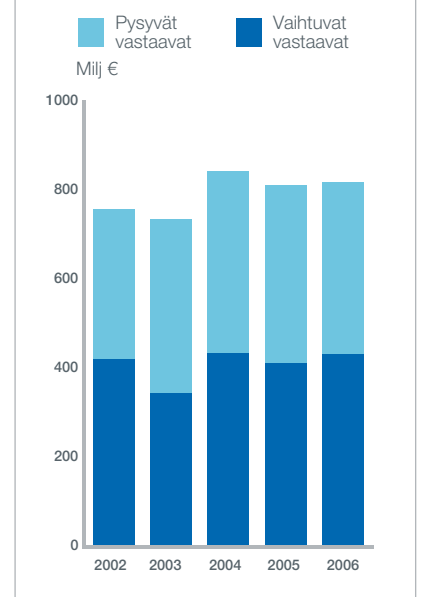
Aineettomiin hyödykkeisiin investoitiin 3 milj. euroa. Ennakkomaksuja, lähinnä koneista ja laitteista maksettiin 3 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 47 milj. euroa.

Rahoitus

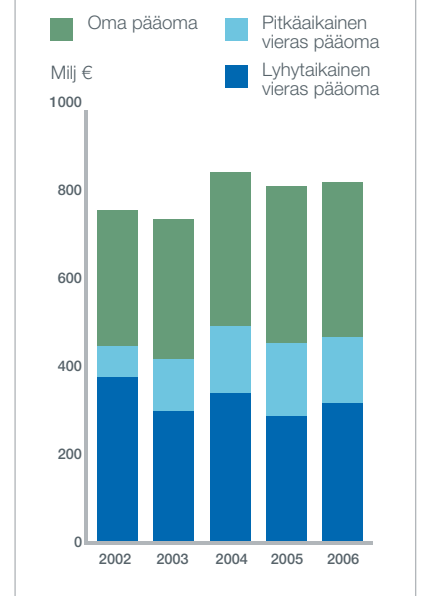
Konsernin ja emoyhtiön maksuvalmius säilyi koko tilikauden tyydyttävänä. Rahat ja pankkisaamiset sekä talletukset olivat tilivuoden päättyessä 138 milj. euroa, kun vastaava luku oli vuoden alkaessa 123 milj. euroa. Vaihto-omaisuus oli tilikauden päättyessä 134 milj. euroa ja alussa 126 milj. euroa. Korolliset velat olivat tilikauden lopussa 211 milj. euroa ja alussa 224 milj. euroa. Nettorahoituskulut olivat 7,3 milj. euroa (7,8 milj. euroa) eli 0,5 prosenttia (0,5 %) konsernin liikevaihdosta. Nettokorkokulut olivat 7,2 milj. euroa (7,0 milj. euroa).

Emoyhtiön pitkäaikaiset lainat tytäryhtiöille olivat 1,7 milj. euroa ja lyhytaikaiset lainat 2,3 milj. euroa.

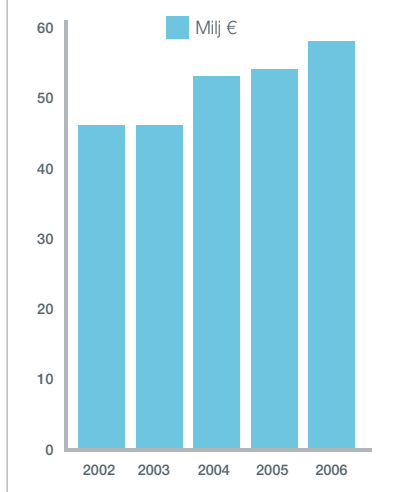
Valio-konsernin taseen rakenne, vastaavaa



Valio-konsernin taseen rakenne, vastattavaa



Valio-konsernin suunnitelman mukaiset poistot



Valio-konsernin kulujen jakauma



Tulos

Konsernin tulos ennen veroja on 6 milj. euroa (15 milj. euroa). Tilivuoden verot olivat 3 milj. euroa (6 milj. euroa). Tilikauden voitto on 3 milj. euroa (9 milj. euroa).

Emoyhtiön tulos ennen satunnaisia eriä on 3 milj. euroa (18 milj. euroa). Suunnitelman mukaisten ja verotuspoistojen erotus oli -0,4 milj. euroa (-4 milj. euroa). Tehdyt poistot ovat elinkeinovero lain sallimissa maksimeissa. Tilivuoden verot olivat 1 milj. euroa (4 milj. euroa). Tilikauden tulos on -3 milj. euroa (+9 milj. euroa).

Vuosi 2007

Valion aseman Suomessa uskotaan säilyvän vakaana samalla kun Arla-Ingmanin aktivoitumiseen valmistaututaan. Muulla kotimarkkina-alueella (Ruotsi, Baltia ja Venäjä) liikevaihdon odotetaan kasvavan. EU:n vientituet ja interventiohinnat laskevat. Investointien odotetaan kasvavan, kun Moskovan asiakaspalvelukeskuksen rakennustyöt käynnistyvät. Samoin aloitetaan Seinäjoen rasvatehtaan laajennus- ja perusparannustyöt.

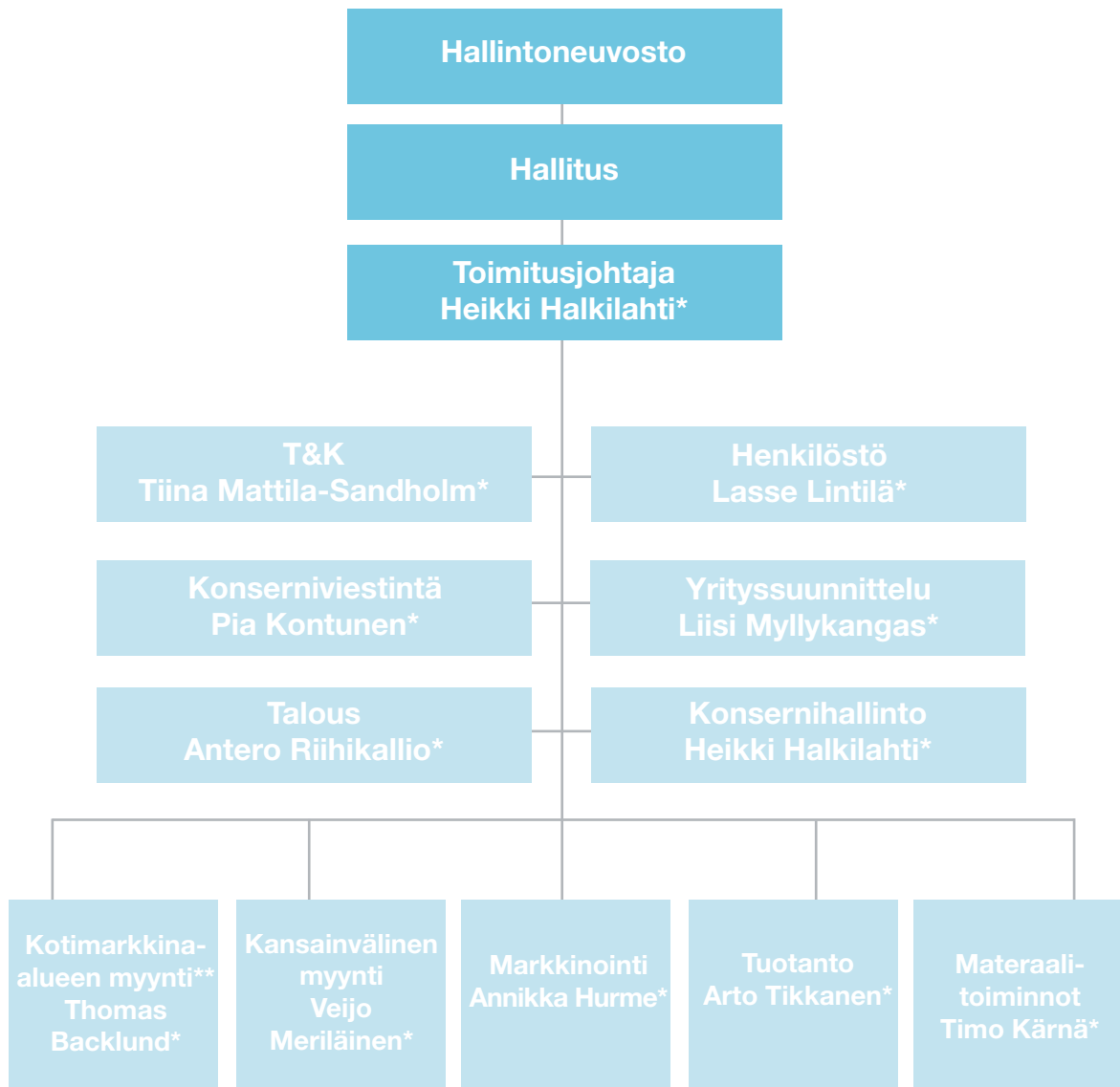
Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Valion hallituksen 8.1.2007 pidetyssä kokouksessa todettiin Kyrönmaan Osuusmeijerin sulautuneen Osuuskunta Maitojalosteeseen ja Keski-Suomen Maitokunnan ja Osuuskunta Maitojalosteen perustaneen sulautumisella Osuuskunta Maitosuomen. Valion hallituksen 5.2.2007 pidetyssä kokouksessa todettiin Osuuskunta Maito-Auran ja Osuuskunta Maito-Pirkan perustaneen sulautumisella Osuuskunta Länsi-Maidon ja Keski-Pohjan Juustokunnan sulautuneen Osuuskunta Pohjolan Maitoon.

Hallituksen voitonjakoehdotus

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 5 % osakkeen nimellisarvosta eli 170 euroa osakkeelta eli 4 983 890 euroa.

VALIO OY ORGANISAATIO 31.12.2006



* Valio Oy:n johtajiston jäsenet

** Suomi, Ruotsi, Venäjä ja Baltia

HALLINTONEUVOSTO

	vuodesta	erovuorossa
Pentti Santala, pj. maanviljelijä, Kauhajoki	1997	2009
Jaakko Rouhiainen, varapj. maanviljelijä, Juva	2001	2008
Kyösti Anttila maanviljelijä, Jalasjärvi	2005	2008
Maija-Leena Heiniö emäntä, Kisko	1999	2009
Tapio Hytönen maanviljelijä, Konnevesi	2001	2007
Hannu Kainu maanviljelijä, Kyyjärvi	1997	2008
Merja Keisala emäntä, Töysä	2002	2008
Kimmo Kempainen maanviljelijä, Paltamo	2003	2009
Raimo Kielenniva maanviljelijä, Kärämäki	2004	2009
Jouko Kärki ¹⁾ laitosasentaja, Tampere	2002	2007
Harri Laamanen maanviljelijä, Ylitornio	2001	2007
Hanna Laitinen ¹⁾ laatupäällikkö, Helsinki	2005	2007
Pekka Lestinen maanviljelijä, Sysmä	1998	2007
Sauli Lähteenmäki maanviljelijä, Rusko 31.12.2006 saakka	2002	
Tapio Malmiharju maanviljelijä, Artjärvi	1996	2009
Jaakko Männistö maanviljelijä, Merijärvi	2003	2007
Osmo Oinonen maanviljelijä, Polvijärvi 11.4.2006 alkaen	2006	2009
Markku Pajunen maanviljelijä, Mikkeli	2005	2008
Juha Pantsu ¹⁾ vuoroesimies, Jyväskylä	2002	2007
Reino Parkko maanviljelijä, Elimäki	1999	2007
Mauri Penttilä maanviljelijä, Vesilahti	2001	2007

Katariina Pouta ¹⁾ kirjanpitäjä, Jyväskylä,	2005	2007
Matti Romppanen, maanviljelijä, Juankoski	2003	2007
Matti Siitonen maanviljelijä, Parikkala	1998	2007
Onni Törrönen maanviljelijä, Juuka	2001	2008
Sirkku Ukkola emäntä, Miehikkälä 11.4.2006 alkaen	2006	2009
Pentti Vartiainen maanviljelijä, Kiuruvesi	2004	2007

¹⁾ Henkilöstön edustaja

HALLITUS

Antti Rauhamaa, pj. maanviljelijä, Kärkölä	2006	2008
Tauno Uitto, varapj. maanviljelijä, Tyrnävä	1996	2007
Juhani Hörkkö maanviljelijä, talousneuvos, Koski TL 31.12.2006 saakka	1998	
Esa Juntunen maanviljelijä, Vieremä	1998	2009
Sauli Lähteenmäki maanviljelijä, Rusko 1.1.2007 alkaen	2007	2009
Harry Salonaho toimitusjohtaja, Helsinki 14.11.2006 saakka	2004	
Heikki Halkilahti toimitusjohtaja, kauppaneuvos, Helsinki 12.12.2006 alkaen	2006	2008

TILINTARKASTAJA

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö, Helsinki
Markku Marjomaa, KTM, KHT

VIISIVUOTISKATSAUS

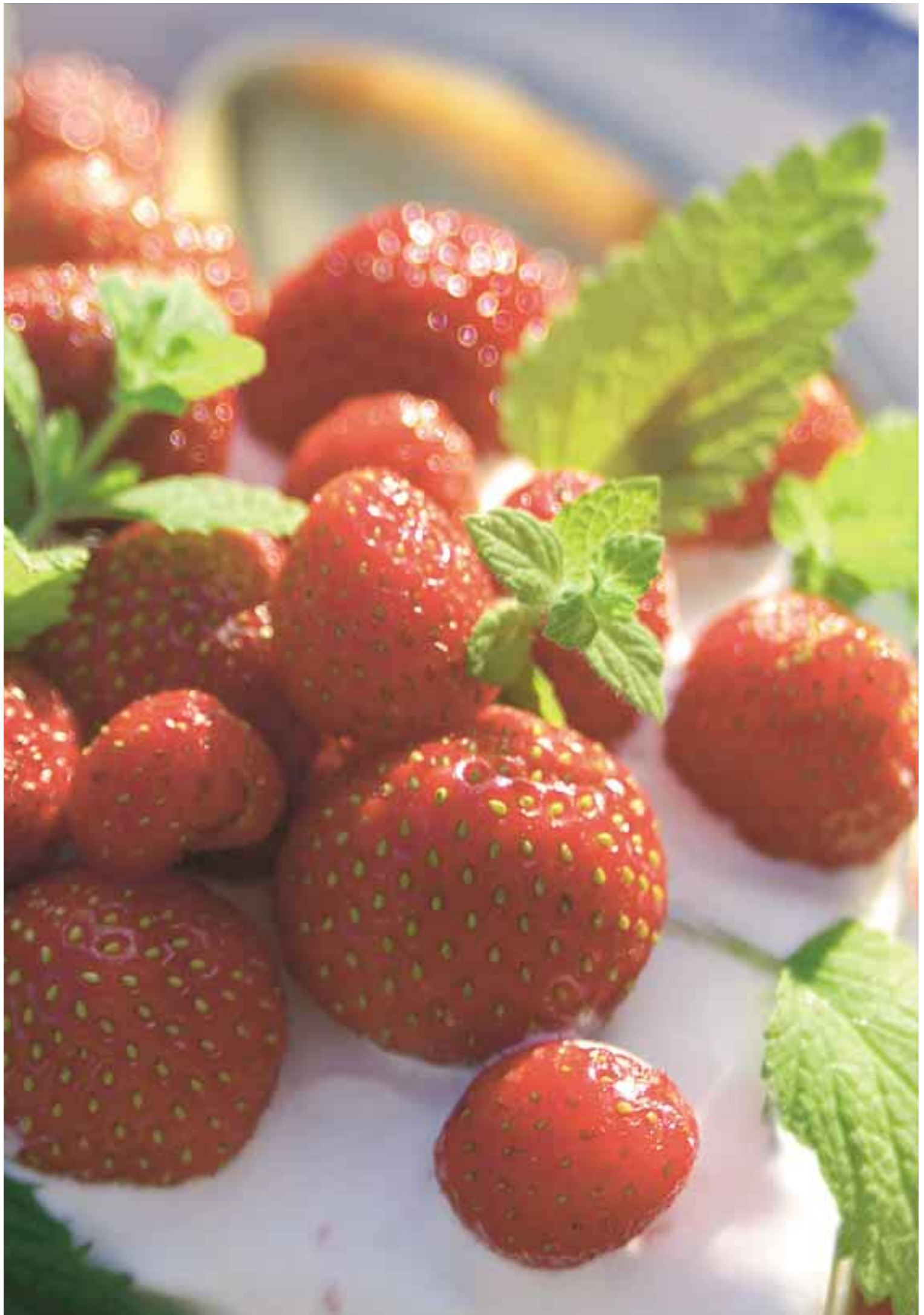
	2006	2005	2004	2003	2002
Liikevaihto milj. €	1 621	1 579	1 582	1 566	1 600
Kehitys %	2,7	-0,2	1,0	-2,2	5,3
– Kotimaa milj. €	1 075	1 055	1 092	1 079	1 070
Kehitys %	1,9	-3,3	1,2	0,8	5,7
– Ulkomaan toiminnot milj. €	546	524	490	487	530
Kehitys %	4,3	6,9	0,7	-8,2	4,6
Taseen loppusumma milj. €	817	807	841	733	754
Vieras pääoma % taseesta	57	56	58	57	59
Omavaraisuusaste, %	42	43	40	41	40
Oman pääoman tuotto %	0,9	2,7	14,0	2,7	2,0
Tutkimus- ja tuotekehityskustannukset milj. €	12	12	11	10	10
Palkat ja palkkiot milj. €	139	135	135	133	132
Henkilöstö keskimäärin	4 166	4 199	4 389	4 366	4 400
Vaihto-omaisuus milj. €	134	126	120	132	137
Investoinnit milj. €	51	47	95	104	66
Suunnitelman mukaiset poistot milj. €	58	54	53	46	46
Liikevoitto milj. €	13	23	68	17	8
Liikevoitto %	0,8	1,5	4,3	1,1	0,5
Valion tilityshinta osuuskunnille yhteensä snt/l ¹⁾	37,1	35,9	36,8	37,8	37,9

¹⁾ Sisältää perushinnan, koostumuksen ja laadun perusteella maksetut lisät sekä jälkitilin.

LIKEVAIHTO JA HENKILÖSTÖ 2006

	Liikevaihto*) 1 000 €	Henkilöstö keskim.	Henkilöstö 31.12.2006
Valio Oy	1 430 709	3 422	3 314
ZAO Valio St. Petersburg, Venäjä	138 064	110	119
Valio - Vache Bleue S.A., Belgia	112 676	164	210
Finlandia Cheese Inc., USA	48 844	16	16
Valio Sverige AB, Ruotsi	36 243	41	43
Valio Eesti AS, Viro	31 522	182	199
Võru Juust AS, Viro	25 956	130	130
Nordic Jam Oy, Suomi	24 226	96	96
OOO Valio Lobnya, Venäjä	0	0	2
UAB Valio International, Liettua	12	3	3
SIA Valio International, Latvia	0	2	2
Valio-konserni yhteensä	1 620 700	4 166	4 134

*) Liikevaihto ei sisällä konsernin sisäistä myyntiä.



KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2006	2005
Liikevaihto	1 620 700	1 578 746
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	4 320	6 151
Valmistus omaan käyttöön	971	827
Liiketoiminnan muut tuotot	45 809	47 048
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 095 112	1 069 783
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	-6 129	4 901
Ulkopuoliset palvelut	36 700	38 099
	-1 125 683	-1 112 783
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	139 492	134 728
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	16 431	15 118
Muut henkilösivukulut	17 329	15 431
	-173 252	-165 277
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	55 553	53 662
Konserniliikearvon poisto	2 814	550
	-58 367	-54 212
Liiketoiminnan muut kulut	-301 194	-277 462
Liikevoitto	13 304	23 038
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	286	301
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	4 285	2 918
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	-376	-132
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-11 517	-10 920
	-7 322	-7 833
Voitto (Tappio) ennen veroja	5 982	15 205
Tuloverot	-1 804	-3 807
Laskennalliset verot	-1 214	-2 273
Konsernin tilikauden voitto	2 964	9 125

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN TASE

VASTAAVAA	31.12.2006	31.12.2005
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 251	3 606
Liikearvo	58	1 594
Muut pitkävaikutteiset menot	11 870	13 256
	15 179	18 456
Konserniliikearvo	-	2 814
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	14 144	14 384
Rakennukset ja rakennelmat	128 067	137 098
Koneet ja kalusto	196 970	197 587
Muut aineelliset hyödykkeet	1 333	1 102
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	17 967	13 139
	358 481	363 310
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2 526	2 535
Osakkuusyhtymäosakkeet ja -osuudet	563	1 258
Muut osakkeet ja osuudet	8 633	9 233
	11 722	13 026
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	26 526	23 713
Keskeneräiset tuotteet	14 876	13 300
Valmiit tuotteet / tavarat	91 888	87 921
Muu vaihto-omaisuus	835	645
	134 125	125 579
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset	161	164
Muut saamiset	55	31
Laskennalliset verosaamiset	1 024	1 184
	1 240	1 379
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	123 728	121 437
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä	677	683
Muut saamiset	12 911	11 414
Laskennalliset verosaamiset	3 704	4 777
Siirtosaamiset	16 863	20 997
	157 883	159 308
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	115 126	105 297
Rahat ja pankkisaamiset	22 947	18 122
Vastaavaa yhteensä	816 703	807 291

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2006	31.12.2005
O m a p ä ä o m a		
Osakepääoma	99 678	99 678
Muut rahastot	5 546	7 035
Edellisten tilikausien voitto	234 448	229 808
Tilikauden voitto	2 964	9 125
	342 636	345 646
P a k o l l i s e t v a r a u k s e t		
Muut pakolliset varaukset	8 504	10 247
V i e r a s p ä ä o m a		
Pitkääkainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	57 024	64 629
Laskennallinen verovelka	26 095	25 938
Muut velat	67 058	75 145
	150 177	165 712
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	8 499	2 331
Saadut ennakot	450	414
Ostovelat	177 277	151 621
Velat omistusyhteisyrityksille	474	3 816
Muut velat	84 549	88 483
Siirtovelat	44 137	39 021
	315 386	285 686
V a s t a t t a v a a y h t e e n s ä	816 703	807 291

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2006	2005
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	13 304	23 038
Oikaisut liikevoittoon	53 481	49 104
Käyttöpääoman muutos	25 253	-51 392
Maksetut korot ja maksut	-11 379	-10 946
Saadut osingot	286	301
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	4 145	3 003
Maksetut verot / Saadut palautukset	-3 935	-17 920
Liiketoiminnan rahavirta	81 155	-4 812
Investointien rahavirta		
Investoinnit muihin sijoituksiin	-2	-20
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-51 015	-46 963
Luovutustulot muista sijoituksista	175	3 885
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2 592	8 864
Investointien rahavirta	-48 250	-34 234
Kassavirta ennen rahoitusta		
	32 905	-39 046
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	11 318	20 108
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-7 972	-8 412
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	139	327
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-15 762	-10 570
Maksetut osingot	-4 485	-3 987
Muut	-1 489	1 778
Rahoituksen rahavirta	-18 251	-756
Rahavarojen muutos		
	14 654	-39 802
Rahavarat 1.1.		
	123 419	163 221
Rahavarat 31.12.		
	138 073	123 419

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

	2006	2005
Liikevaihto	1 430 709	1 402 565
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	1 613	4 964
Valmistus omaan käyttöön	971	827
Liiketoiminnan muut tuotot	39 814	41 123
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	971 690	945 039
Varastojen lisäys (-) / vähennys (+)	-2 866	1 892
Ulkopuoliset palvelut	30 753	30 944
	-999 577	-977 875
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	124 393	122 856
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	15 570	14 717
Muut henkilösivukulut	13 416	12 135
	-153 379	-149 708
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-50 560	-50 264
Liiketoiminnan muut kulut	-257 340	-246 683
Liikevoitto	12 251	24 949
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	1 520	-
Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä	-	259
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	286	301
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	180	111
Muilta	3 765	2 673
Arvonalentumiset sijoituksista	-4 000	-
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-130	-2
Muille	-11 072	-10 543
	-9 451	-7 201
Voitto (Tappio) ennen satunnaisia eriä	2 800	17 748
Satunnaiset kulut	-3 770	-1 000
Voitto (Tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	-970	16 748
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+)	-460	-4 178
Tuloverot	-834	-3 361
Laskennalliset verot	-557	-572
Tilikauden tappio (voitto)	-2 821	8 637

EMOYHTIÖN TASE

VASTAAVAA	31.12.2006	31.12.2005
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3 125	3 575
Liikearvo	60	80
Muut pitkävaikutteiset menot	11 490	12 864
	14 675	16 519
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	12 782	13 035
Liittymismaksut	944	931
Rakennukset ja rakennelmat	120 265	129 719
Koneet ja kalusto	183 262	186 621
Muut aineelliset hyödykkeet	92	91
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	16 244	10 919
	333 589	341 316
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	38 907	38 281
Osuudet omistusyhteisyrietyksissä	563	1 003
Muut osakkeet ja osuudet	8 359	9 176
	47 829	48 460
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	17 662	16 439
Keskeneräiset tuotteet	12 569	11 544
Valmiit tuotteet / tavarat	77 315	75 118
Muu vaihto-omaisuus	649	615
	108 195	103 716
Saamiset		
Pitkäaikaiset		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	1 684	3 186
	1 684	3 186
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	86 148	91 405
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	30 605	23 776
Saamiset omistusyhteisyrietyksiltä	677	396
Muut saamiset	10 706	7 848
Laskennallinen verosaaminen	2 107	2 664
Siirtosaamiset	14 540	19 125
	144 783	145 214
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	114 095	104 836
Rahat ja pankkisaamiset	9 048	5 095
Vastaavaa yhteensä	773 898	768 342

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN TASE

VASTATTAVAA	31.12.2006	31.12.2005
O m a p ä ä o m a		
Osakepääoma	99 678	99 678
Muut rahastot Vararahasto	5 984	5 984
Edellisten tilikausien voitto	160 684	156 532
Tilikauden voitto	-2 821	8 637
Tilinpäätössiirtojen kertymä	263 524	270 831
Poistoero	98 915	98 455
Pakolliset varaukset	8 104	10 247
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	50 000	57 629
Saadut ennakot	-	100
Muut velat	65 583	72 483
	115 583	130 212
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	6 834	-
Ostovelat	157 191	132 810
Velat saman konsernin yrityksille	2 817	1 798
Velat omistusyhteisyriksille	474	2 860
Muut velat	83 128	88 021
Siirtovelat	37 327	33 108
	287 771	258 597
Vastattavaa yhteensä	773 898	768 342

Kaikki luvut 1 000 euroina

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

	2006	2005
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	12 251	24 949
Oikaisut liikevoittoon	45 940	45 340
Käyttöpääoman muutos	21 137	-44 104
Maksetut korot ja maksut	-11 065	-10 571
Saadut osingot	1 806	560
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	3 010	2 869
Maksetut verot / Saadut palautukset	-2 465	-16 943
Liiketoiminnan rahavirta	70 614	2 100
Investointien rahavirta		
Investoinnit muihin sijoituksiin	-12 502	-20
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-43 786	-40 658
Luovutustulot muista sijoituksista	12 282	4 070
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	5 189	8 672
Investointien rahavirta	-38 817	-27 936
Kassavirta ennen rahoitusta	31 797	-25 836
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen nostot	11 294	11 855
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-7 153	-7 330
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	594	-139
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-	-919
Lyhytaikaisten velkojen vähennys (-)	-15 065	-10 241
Maksetut osingot	-4 485	-3 987
Saadut ja maksetut konserniavustukset (-)	-3 770	-1 000
Rahoituksen rahavirta	-18 585	-11 761
Rahavarojen muutos	13 212	-37 597
Liiketoimintasiirto	-	-504
Oikaistu rahavarojen muutos	13 212	-38 101
Rahavarat 1.1.	109 931	148 032
Rahavarat 31.12.	123 143	109 931

Kaikki luvut 1 000 euroina

KONSERNIN JA EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperusteet

Konsernitilinpäätös sisältää ne tytäryhtiöt, joista emoyhtiö omistaa joko suoraan tai välillisesti yli 50 % äänivallasta. Kiinteistö- ja asuntoyhtiöitä ei ole sisällytetty konsernitilinpäätökseen. Mikäli ne olisi konsolidoitu, niillä ei olisi ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen ja omaan pääomaan eikä kuvaan taloudellisesta asemasta. Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmän mukaisesti. Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäinen liikevaihto, sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, varastoon sisältyvä sisäinen kate, käyttöomaisuuden sisäiset myyntituotot sekä keskinäiset saamiset ja velat. Lisäksi konsernitilinpäätökseen on otettu mukaan osakkuusyhtiöt, joista merkittävimmät on yhdistetty pääomaosuuksimenetelmällä.

Vaihto-omaisuus on arvostettu joko fifo-periaatteen mukaan laskettuun hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella. Poistosuunnitelma on sama kuin edellisenä vuonna. Poistoajat ovat:

Aineettomat oikeudet ja muut pitkävaikutteiset menot	5 tai 10 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Konserniliikearvo	5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	15 tai 25 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Atk-laitteet ja ohjelmistot	5 vuotta
Kuljetusvälineet ja eräät kylmälaitteet	5 vuotta

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu kuluksi sinä kautena, jona ne ovat syntyneet. Ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöserät on muutettu Suomen rahan määräisiksi konsernin tilikauden päätöspäivän kurssiin. Näin syntynyt oman pääoman muuntoero on esitetty konsernin muussa sidotussa pääomas- sa. Suomalaisen konserniyhtiöiden valuuttamääräiset saatavat ja velat on muutettu Suomen rahan määräisiksi tilikauden päätöspäivän kurssiin. Pysyvien vastaavien sijoitukset ja rahoitusvälineet on merkitty taseeseen hankintahintaan tai sitä alempaan käypään arvoon.

Yhtiö käyttää valuuttatermiinejä suojaamaan USD-määräisten myyntien rahavirtoja. USD-määräiset valuuttatulot on suojattu koko vuodelle 2007 kuukausittaisilla valuuttaoptiosopimuksilla. Sopimusten määrä on 2,5 milj. USD kuukaudessa. Tilinpäätöspäivän EKP:n USD-valuuttakurssi oli heikompi kuin suojauskurssi. Yhtiö käyttää öljyn hinnan suojaukseen USD-määräisiä öljyn futuurisopimuksia. Rahoitusjohdannaisia ei ole arvostettu käypiin arvoihin. Johdannaisen tulos kirjataan tuloslaskelmaan, kun vastaava tulo tai meno realisoituu. Johdannaisen käyvät arvot ja niiden kohde-etuuden arvot on eritelty liitetiedoissa. Yhtiö on osakkaana sähköenergianhankintayhtiössä, joka hoitaa osakkaiden puolesta sähkön hankintaan liittyvät suojaukset.

Päästöoikeuksien kirjanpidossa menetellään KILA:n lausunnon 15.11.2005 mukaisesti. Jos toteutuneet päästötonnit ylittävät saadut oikeudet, tehdään ylimeneviä tonneja vastaava kulkukirjaus tilinpäätöshetken markkinahinnalla ja pakolliset varaukset vastatiliin. Jos taas toteutuneet tonnit alittavat saadut oikeudet, ilmoitetaan liitetietona taseen ulkopuolinen varallisuus. Toisaalta päästöoikeuksien ostot ja myynnit kirjataan liiketapah- tumina suoriteperusteisesti.

Liitetiedoissa esitetyt luvut ovat 1 000 euroina.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
1. LIIKEVAIHDON JAKAUMA				
1. 1. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN				
Tuoremeijerituotteet	696 634	665 921	654 805	631 211
Ravintorasvat	190 214	197 689	178 180	187 751
Juustot	494 489	481 117	408 298	390 167
Jauheet	93 590	93 152	92 613	92 757
Muut	145 773	140 867	96 813	100 679
	1 620 700	1 578 746	1 430 709	1 402 565
1. 2. MAANTIETEELLINEN JAKAUMA				
Kotimaa	1 074 862	1 055 278	1 073 676	1 054 835
Ulkomaat	545 838	523 468	357 033	347 730
	1 620 700	1 578 746	1 430 709	1 402 565
2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Logistiikkatuotot	25 629	24 972	21 655	22 429
Vuokratuotot	5 187	5 432	5 180	5 479
Käyttöomaisuuden myyntituotot	2 541	3 716	2 475	3 650
Muut tuotot	12 452	12 928	10 504	9 565
	45 809	47 048	39 814	41 123

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
3. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot ja kulut muodostuvat seuraavista eristä:				
tytäryhtiölle annettu konserniavustus	-	-	3 770	1 000
	-	-	3 770	1 000
4. PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS				
LISÄYS (-) / VÄHENNYS (+)				
Eläkevaraus	189	-1 079	589	-1 079
Saneerausvaraus	2 155	3 281	2 155	3 281
Muut pakolliset varaukset	-600	-	-600	-
	1 744	2 202	2 144	2 202
5. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT				
Energiakulut	34 975	31 784	33 327	30 838
Vesimaksut	9 582	8 581	9 410	8 537
Kuljetuskulut	90 719	85 526	81 290	79 841
Vuokratulot	14 894	13 777	12 858	12 467
Kiinteistöjen ja koneiden korjaus- ja kunnossapitokulut	33 618	32 537	31 441	31 177
Markkinointikulut	57 722	47 563	41 941	34 395
Matkakulut	6 329	6 152	4 888	5 130
Tietotekniikkakulut	11 346	12 223	10 866	11 978
Hallintokulut	16 418	16 621	13 669	15 399
Vapaaehtoiset henkilöstökulut	7 863	5 778	2 856	3 816
Luottotappiot	1 209	337	1 162	263
Muut kulut	16 519	16 583	13 632	12 842
	301 194	277 462	257 340	246 683
6. ARVONALENTUMISET JA ARVONALENTUMISTEN PALAUTUKSET SIIJOITUKSISTA				
Konserniyhtiö Valio Vache Bleue SA, osakkeiden arvonalennus	-	-	4 000	-
Muut	-	95	-	95
	-	95	4 000	95
7. HENKILÖKUNNAN LUKUMÄÄRÄ KESKIMÄÄRIN				
Työntekijät	2 255	2 240	1 835	1 922
Erikoiskoulutetut	869	870	806	801
Ylemmät toimihenkilöt	481	517	443	474
Toimihenkilöt	561	572	338	389
	4 166	4 199	3 422	3 586
8. HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	139 492	134 728	124 393	122 856
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	16 431	15 118	15 570	14 717
Muut henkilösivukulut	17 329	15 431	13 416	12 135
	173 252	165 277	153 379	149 708
9. JOHDON PALKAT JA PALKKIOT				
Hallintoneuvosto	117	146	117	146
Hallitus ja toimitusjohtaja	1 962	1 403	898	497
	2 079	1 549	1 015	643

TASEEN LIITETIEDOT

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
10. SIIRTOSAAMISET				
Pakkauskoneiden vuokrat	332	584	332	584
Rojaltit	766	1 433	766	1 433
Työterveyshuollon korvaukset	653	762	638	756
Versaamiset	5 733	4 102	5 035	3 404
Eläkekulut	5 126	10 102	5 126	10 102
EU-tuet	220	508	220	508
Muut siirtosaamiset	4 033	3 506	2 423	2 338
	16 863	20 997	14 540	19 125
11. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	10 489	9 706	10 348	9 583
Lisäykset 1.1. - 31.12.	713	784	588	765
Hankintameno 31.12.	11 202	10 490	10 936	10 348
Kertyneet poistot 1.1.	-6 883	-5 865	-6 773	-5 781
Tilikauden poisto	-1 068	-1 019	-1 038	-992
Kertyneet poistot 31.12.	-7 951	-6 884	-7 811	-6 773
Kirjanpitoarvo 31.12.	3 251	3 606	3 125	3 575
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	19 141	19 146	100	100
Hankintameno 31.12.	19 141	19 146	100	100
Kertyneet poistot 1.1.	-17 547	-16 971	-20	-
Tilikauden poisto	-1 536	-581	-20	-20
Kertyneet poistot 31.12.	-19 083	-17 552	-40	-20
Kirjanpitoarvo 31.12.	58	1 594	60	80
Muut pitkävaikuttiset menot				
Hankintameno 1.1.	64 101	62 025	56 140	54 090
Lisäykset 1.1. - 31.12.	2 972	2 201	2 759	2 051
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-	-	-	-1
Hankintameno 31.12.	67 073	64 226	58 899	56 140
Kertyneet poistot 1.1.	-48 031	-43 112	-43 276	-39 192
Tilikauden poisto	-7 172	-5 044	-4 133	-4 084
Kertyneet poistot 31.12.	-55 203	-48 156	-47 409	-43 276
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 870	16 070	11 490	12 864
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	15 179	21 270	14 675	16 519

TASEEN LIITETIEDOT

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
12. AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	14 384	14 794	13 966	14 455
Lisäykset 1.1. - 31.12.	181	151	181	137
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-421	-561	-421	-626
Hankintameno 31.12.	14 144	14 384	13 726	13 966
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 144	14 384	13 726	13 966
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	382 219	373 220	368 092	360 790
Lisäykset 1.1. - 31.12.	6 528	9 016	5 259	8 769
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-2 065	-17	-2 058	-1 467
Hankintameno 31.12.	386 682	382 219	371 293	368 092
Kertyneet poistot 1.1.	-245 121	-231 698	-238 373	-225 697
Tilikauden poisto	-13 494	-13 423	-12 655	-12 676
Kertyneet poistot 31.12.	-258 615	-245 121	-251 028	-238 373
Kirjanpitoarvo 31.12.	128 067	137 098	120 265	129 719
Koneet ja kalusto sekä muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	705 654	674 238	677 021	651 251
Lisäykset 1.1. - 31.12.	35 759	32 259	29 630	28 292
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-967	-745	-274	-2 522
Hankintameno 31.12.	740 446	705 752	706 377	677 021
Kertyneet poistot 1.1.	-507 046	-472 918	-490 309	-457 817
Tilikauden poisto	-35 097	-34 145	-32 714	-32 492
Kertyneet poistot 31.12.	-542 143	-507 063	-523 023	-490 309
Kirjanpitoarvo 31.12.	198 303	198 689	183 354	186 712
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	13 147	10 718	10 919	10 450
Lisäykset 1.1. - 31.12.	16 099	12 571	14 561	10 612
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-2	-	-	-78
Siirrot valmiisiin	-11 252	-10 096	-9 211	-10 011
Siirrot kuluihin	-25	-54	-25	-54
Hankintameno 31.12.	17 967	13 139	16 244	10 919
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 967	13 139	16 244	10 919
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	358 481	363 310	333 589	341 316
Tilivuoden suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	-58 367	-54 212	-50 560	-50 244
Kirjanpitoarvosta 31.12. tuotantokoneiden ja -kaluston osuus	172 836	169 665	160 607	160 019

13. KONSERNIN JA EMOYHTIÖN OMISTAMAT YRITYKSET

KONSERNIYRITYKSET	Konsernin omistus- ja äänivalta osuus-%	Emoyhtiön omistus- ja äänivalta osuus-%
Finlandia Cheese Inc., USA	100,0	100,0
Jäätelöyhtymä Oy, Helsinki	100,0	100,0
Nordic Jam Oy, Helsinki	100,0	100,0
N.V. Valio - Vache Bleue S.A., Belgia *)	100,0	100,0
Frigo-Way S.P.R.L., Belgia	100,0	0,0
Vache Bleue S.A.R.L., Ranska	100,0	0,0
Pakkasukko Oy, Helsinki	100,0	100,0
SIA Valio International, Latvia	100,0	100,0
Smeds & Co Oy, Helsinki	100,0	100,0
UAB Valio International, Liettua	100,0	100,0
Nordic Dairy Holding Oy, Helsinki	100,0	100,0
Rushold M Oy, Helsinki *)	100,0	0,0
OOO Valio Lobnya, Venäjä	100,0	0,0
ZAO Valio St. Petersburg, Venäjä	100,0	0,0
AS Valio Baltic, Viro	100,0	0,0
Valio Eesti AS, Viro	100,0	0,0
Võru Juust AS, Viro	100,0	0,0
Atleet Oü, Viro	100,0	0,0
Valio International (Poland) Ltd, Puola	100,0	100,0
Valio Sverige AB, Ruotsi	100,0	100,0

*) Konserniyhtiö Smeds & Co Oy omistaa yhden osakkeen

OMISTUSYHTEYSYRITYKSET

OSAKKUUSYRITYKSET

Haapaveden Ympäristöpalvelut Oy	40,5	40,5
Pakastamo Oy, Helsinki	50,0	50,0
Suomen NP-Kierrätys Oy, Helsinki	25,0	25,0

KIINTEISTÖYHTIÖT

Asunto Oy Vuorikummuntie 9, Helsinki	100,0
Kiinteistö Oy Hiirakkotie 6, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Pähkinämetsä, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Pähkinäpolku, Vantaa	100,0
Kiinteistö Oy Tehontie 31, Kouvola	100,0

Yhtiön oma
pääoma

Viimeksi
laaditun
tilinpäätöksen
voitto/tappio

	461	-
	139	-
	205	-
	134	-
	390	-1

TASEEN LIITETIEDOT

14. SJOITUKSET EMOYHTIÖSSÄ

	Osakkeet konserni- yritykset	Osakkeet omistusyh- teysyritykset	Osakkeet muut
Hankintameno 1.1.2006	73 057	1 003	11 937
Lisäykset	15 474	-	3
Vähennykset	-10 848	-440	-820
Hankintameno 31.12.2006	77 683	563	11 120
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2006	-43 654	-	-3 139
Kertyneet arvonalennusten palautukset 31.12.2006	4 878	-	378
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	38 907	563	8 359

15. SJOITUKSET KONSERNISSA

	Osakkeet konserni- yritykset	Osakkeet omistusyh- teysyritykset	Osakkeet muut
Hankintameno 1.1.2006	2 535	1 293	12 372
Lisäykset	-	-	257
Vähennykset	-9	-695	-857
Hankintameno 31.12.2006	2 526	598	11 772
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 31.12.2006	-	-35	-3 139
Kirjanpitoarvo 31.12.2006	2 526	563	8 633

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
16. RAHOITUSARVOPAPERIT				
Muut arvopaperit	115 126	105 297	114 095	104 836
Muut osakkeet ja osuudet				
Markkina-arvo	10 288	10 015	10 288	10 015
Kirjanpitoarvo	10 000	10 000	10 000	10 000
Erotus	288	15	288	15
17. SAAMISET SAMAN KONSERNIN YRITYKSILTÄ				
Myyntisaamiset	-	-	27 234	20 194
Muut saamiset	-	-	1 052	-
Lainasaamiset	-	-	4 003	6 768
Siirtosaamiset	-	-	35	-
	-	-	32 324	26 962
18. SAAMISET OMISTUSYHTEYS- YRITYKSILTÄ				
Myyntisaamiset	21	553	21	266
Muut	656	130	656	130
	677	683	677	396

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
19. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET				
Osakepääoma 1.1.2006 / 1.1.2005	99 678	99 678	99 678	99 678
Osakepääoma 31.12.	99 678	99 678	99 678	99 678
Muut rahastot / vararahasto 1.1.2006 / 1.1.2005	7 035	5 257	5 984	5 984
Ulkomaisten tytäryhtiöiden oman pääoman kurssiero	-1 489	1 778	-	-
Muut rahastot / vararahasto 31.12.	5 546	7 035	5 984	5 984
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	238 933	233 795	165 169	160 520
Osingonjako	-4 485	-3 987	-4 485	-3 988
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	234 448	229 808	160 684	156 532
Tilikauden voitto	2 964	9 125	-2 821	8 637
Oma pääoma 31.12.	342 636	345 646	263 525	270 831
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	234 448	229 808	160 684	156 533
Vapaaehtoisista varauksista ja poistoeroista omaan pääomaan siirretty osuus	-74 266	-73 823	-	-
Tilikauden voitto/tappio	2 964	9 125	-2 821	8 637
	163 146	165 110	157 863	165 170
20. PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraus	5 480	5 669	5 080	5 669
Saneerausvaraus	2 424	4 578	2 424	4 578
Muut pakolliset varaukset	600	-	600	-
	8 504	10 247	8 104	10 247
21. LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT				
Laskennalliset verosaamiset				
Jaksotuseroista	4 728	5 961	2 107	2 664
	4 728	5 961	2 107	2 664
Laskennalliset verovelat				
Tilinpäätössiirroista	26 027	25 918	-	-
Jaksotuseroista	68	20	-	-
	26 095	25 938	-	-
22. SIIRTOVELAT				
Korot	3 888	3 879	3 888	3 751
Lomapalkkavarausvelka sosiaalikuluihin	20 940	19 671	20 477	19 152
Myönnetyt alennukset	1 962	1 347	1 091	864
Palkat sosiaalikuluihin	9 081	7 420	7 414	5 839
Rojaltit	491	1 245	491	1 229
Muut siirtovelat	7 775	5 459	3 966	2 273
	44 137	39 021	37 327	33 108

TASEEN LIITETIEDOT

	KONSERNI		EMO	
	2006	2005	2006	2005
23. VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE				
Ostovelat	-	-	1 539	1 683
Muut velat	-	-	1 278	115
Siirtovelat	-	-	107	-
	-	-	2 924	1 798
24. VELAT OMISTUSYHTEISYRITYKSILLE				
Ostovelat	335	3 816	335	2 860
Muut velat	139	-	139	-
Siirtovelat	1	-	1	-
	475	3 816	475	2 860
25. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET				
Omasta toiminnasta				
Kiinnitysvakuudet	142 006	137 512	140 473	136 234
Pantit	6 120	14 159	6 120	14 159
Takaukset	44 617	46 526	33 839	33 839
Leasingvastuut				
12 kk aikana	3 197	4 587	2 943	3 785
myöhemmin	4 000	2 842	3 391	2 356
Konserniin kuuluvien yritysten puolesta	-	-	10 778	12 675
Muiden puolesta	8 125	8 269	7 997	8 141
Omasta toiminnasta	199 940	205 626	186 766	190 373
Konserniin kuuluvien yritysten puolesta	-	-	10 778	12 675
Muiden puolesta	8 125	8 269	7 997	8 141
	208 065	213 895	205 541	211 189
26. PÄÄSTÖOIKEUDET				
Vastikkeetta saadut päästöoikeudet tCO ₂	108 539	97 896	108 539	97 896
Vuotuiset päästömäärät tCO ₂	92 663	98 158	92 663	98 158
Hallinnassa olevat päästöoikeudet tCO ₂	103 277	97 896	103 277	97 896
Päästöoikeuksien myynnit t €	137	-	137	-
27. JOHDANNAISSOPIMUKSET				
Raaka-ainefutuurit				
Öljyfutuurit				
Käypä arvo	1 651	-	1 651	-
Kohde-etuuden arvo	1 975	-	1 975	-
Valuuttatermiinit				
USD-valuuttatermiinit				
Käypä arvo	23 646	-	23 646	-
Kohde-etuuden arvo	22 779	-	22 779	-

HALLITUKSEN VOITONJAKOEHDOTUS

Voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 157 862 351,34 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL:n 13:2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle voitonjakokelpoisten varojen käyttämistä seuraavasti:

Edellisten tilikausien voittovarot	160 683 695,42 €
Tilikauden tappio	-2 821 344,08 €
Yhteensä	157 862 351,34 €

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan 5 % osakkeen nimellisarvosta eli 170 € osakkeelta 4 983 890,00 €

Mikäli yhtiökokous hyväksyy edellä olevan voitonjakoehdotuksen, yhtiön oma pääoma osingonjaon jälkeen on seuraava:

Osakepääoma	99 677 800,00 €
Vararahasto	5 984 101,53 €
Edellisten tilikausien voittovarot	152 878 461,34 €
Oma pääoma yhteensä	258 540 362,87 €

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsinki 7.3.2007

Antti Rauhamaa

Tauno Uitto

Heikki Halkilahti
toimitusjohtaja

Esa Juntunen

Sauli Lähteenmäki

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu hyvän kirjanpitolavan mukaisesti. Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsinki 7.3.2007

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Markku Marjomaa
KHT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Valio Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Valio Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2006. Hallitus ja toimitusjohtaja ovat laatineet toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen, joka sisältää sekä konsernin että emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja emoyhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistä on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, etteivät tilinpäätös ja toimintakertomus sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajien toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös ja toimintakertomus antavat kirjanpitolaisella tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomus on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajille tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 7. päivänä maaliskuuta 2007

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Markku Marjomaa
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Olemme tutustuneet tilinpäätökseen ajalta 1.1.–31.12.2006 sekä tilintarkastuskertomukseen.

Puollamme tuloslaskelman ja taseen sekä konsernituloslaskelman ja konsernitaseen vahvistamista ja yhdyimme hallituksen ehdotukseen voiton käyttämisestä.

Hallintoneuvostosta ovat erovuorossa Tapio Hytönen, Harri Laamanen, Pekka Lestinen, Jaakko Männistö, Reino Parkko, Mauri Penttilä, Matti Romppanen, Matti Siitonen ja Pentti Vartiainen. Lisäksi hallintoneuvostoon on valittava uudet jäsenet hallituksen jäseneksi valitun Sauli Lähteenmäen sekä siitä eroa pyytäneen Tapio Malmiharjun tilalle heidän jäljellä oleviksi toimikausiksi.

Helsingissä maaliskuun 8. päivänä 2007.

Hallintoneuvoston puolesta

Pentti Santala
puheenjohtaja

VALIO OY:N OMISTAJAT 31.12.2006

Valio Oy on suomalaisten maidontuottajien yritys. Valion omistajina ovat maidontuottajien maidon keräilyä tai jalostusta harjoittavat yhteisöt. Jalostettavan raaka-aineen Valio saa ensisijaisesti yritykseen sitoutuneiden osuuskuntien maidontuottajilta.

Valion omistajahallinnon muodostavat yhtiökokous, hallintoneuvosto, hallitus ja toimintojen johtokunnat.

Osakkaan nimi	Kotipaikka	Osakkeita à 3 400 €/kpl
Alueosuuskunta Promilk	Lapinlahti	3 124
Evijärven Osuusmeijeri	Evijärvi	42
* Hirvijärven Osuusmeijeri	Jalasjärvi	46
* Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Hämeenlinna	1
Härmän Seudun Osuusmeijeri	Alahärmä	82
Kainuun Osuusmeijeri	Sotkamo	898
* Kaustisen Osuusmeijeri	Kaustinen	1
Keski-Pohjan Juustokunta ¹⁾	Toholampi	1 271
Keski-Suomen Maitokunta ²⁾	Jyväskylän	1 458
* Kuusamon Osuusmeijeri	Kuusamo	265
Kyrönmaan Osuusmeijeri ³⁾	Isokyrö	124
* Laaksojen Maitokunta	Ylivieska	1
Liperin Osuusmeijeri	Liperi	162
Meijeriosuuskunta Milka	Vöyri	3
Nurmesen Osuusmeijeri	Nurmes	626
Osuuskunta Idän Maito	Joensuu	2 877
Osuuskunta Lapin Maito	Rovaniemi	696
Osuuskunta Maito-Aura ⁴⁾	Turku	1 964
Osuuskunta Maitojaloste ²⁾	Seinäjoki	2 799
* Osuuskunta Maitokolmio	Toholampi	244
* Osuuskunta Maitomaa	Suonenjoki	290
Osuuskunta Maito-Pirkka ⁴⁾	Tampere	1 729
Osuuskunta Normilk	Jyväskylän	4
Osuuskunta Pohjolan Maito	Haapavesi	2 981
* Osuuskunta Satamaito	Pori	348
Osuuskunta Tuottajain Maito	Riihimäki	7 249
* Paavolan Osuusmeijeri	Ruukki	32
Osakkaita yhteensä 27		29 317

Osakepääoma yhteensä 99 677 800 €

* Ei liikesuhteessa Valion kanssa

Muutokset 5.2.2007 mennessä:

¹⁾ fuusio Osk. Pohjolan Maitoon ³⁾ fuusio Osk. Maitojalosteeseen

²⁾ fuusio Osk. Maitosuomeen ⁴⁾ fuusio Osk. Länsi-Maitoon

TOIMINTOJEN JOHTOKUNNAT 1.1.2007

Valion hallintoneuvosto asettaa toimintoihin luottamushenkilöistä koostuvat johtokunnat valvomaan omistajien etua. Maidontuottajien lisäksi johtokunnissa on henkilöstön edustus. Johtokunta seuraa Valion yleistä kehitystä sekä oman liiketoimintonsa toimintaa, taloutta ja investointeja.

Tuotanto erovuorossa

Tauno Uitto, pj.	2007
Esa Juntunen, varapj.	2007
Merja Keisala	2007
Kimmo Kempainen	2007
Raimo Kielessen	2008
Jouko Kärki ¹⁾	2007
Harri Laamanen	2007
Esa Leskelä	2008
Sauli Lähteenmäki	2007
Reino Parkko	2007
Matti Romppanen	2008
Sirkku Ukkola	2008
Ari Vuojolainen	2008

Materiaalitoiminnot

Sauli Lähteenmäki, pj.	2007
Esa Juntunen, varapj.	2007
Kyösti Anttila	2007
Maija-Leena Heiniö	2007
Jaakko Männistö	2008
Osmo Oinonen	2008
Jukka Paananen	2008
Markku Pajunen	2008
Mauri Penttilä	2007
Kari Piironen	2008
Matti Siitonen	2007
Tuula Stålhammar ¹⁾	2007

Kotimaan myynti ja markkinointi

Esa Juntunen, pj.	2007
Sauli Lähteenmäki, varapj.	2007
Tapio Hytönen	2007
Hannu Kainu	2008
Juha Kantoniemi	2008
Pekka Lestinen	2007
Tapio Malmiharju	2008
Jaakko Rouhiainen	2008
Pentti Santala	2007
Juha Tuikkanen ¹⁾	2007
Onni Törrönen	2008
Pentti Vartiainen	2008
Päivi Ylä-Outinen	2008

¹⁾ Henkilöstön edustaja



LIITE 1.

GRI-RAPORTOINTIVIITEKEHYKSEN NYKYINEN SOVELTAMINEN VERRATTUNA G3-SUOSITUKSEEN

Raportointitaso	C	C+	B	B+
G3 Strategia ja organisaation kuvaus	<p>Tason vaatimukset: 1.1 2.1–2.10 3.1–3.8, 3.10–3.12 4.1–4.4, 4.14–4.15</p>		<p>Tason vaatimukset: C-tason vaatimukset sekä lisäksi: 1.2 3.9, 3.13 4.5–4.13, 4.16–4.17</p>	
	<p>Valio raportoi: 2.1 3.1–3.8, 3.12 4.1, 4.4 Valio ei raportoi: 1.1 2.9–2.10 3.10–3.11 4.2–4.3</p>		<p>Valio raportoi: 4.8–4.9, 4.12–4.16 Valio ei raportoi: 1.2 3.9, 3.13 4.5–4.7, 4.10–4.11, 4.17</p>	
G3 Johdon katsaus (periaatteet, tavoitteet, saavutukset, vastuut, koulutus, seuranta)	Ei vaatimuksia	Ulkoinen varmennus	Johdon katsaus kaikilta tunnuslukujen kattamilta alueilta	Ulkoinen varmennus
			<p>Valio raportoi: Osittain raportoitu taloudellinen, ympäristö, työehdot ja -olosuhteet, yhteiskunta, tuotevastuu</p>	
G3 Tunnusluvut	<p>Tason vaatimukset: Raportoidaan vähintään 10 tunnuslukua, jotka sisältävät ainakin yhden tunnusluvun kultakin seuraavalta osa-alueelta: sosiaalinen vastuu, taloudellinen vastuu, ympäristövastuu.</p>		<p>Tason vaatimukset: Raportoidaan vähintään 20 tunnuslukua, jotka sisältävät ainakin yhden tunnusluvun kultakin seuraavalta osa-alueelta: taloudellinen vastuu, ympäristövastuu, ihmisoikeudet, työelämän oikeudet, yhteiskunta, tuotevastuu.</p>	
	<p>Valio raportoi: EC1, EC3, EC4, EC9, LA1–LA2, LA7, LA10, LA12, LA14, SO1, SO5 PR1–PR2, PR6, EN1, EN3, EN4, EN8, EN10, EN11, EN19, EN21–EN27, EN29–EN30</p>		<p>Valio raportoi: EC1, EC3, EC4, EC9, LA1–LA2, LA7, LA10, LA12, LA14, SO1, SO5 PR1–PR2, PR6, EN1, EN3, EN4, EN8, EN10, EN11, EN19, EN21–EN27, EN29–EN30</p>	

LIITE 2. YRITYSVASTUUN YHTEYSHENKILÖITÄ

Valion puhelinnumero kaikkialta Suomesta soitettuna on 010 381 121. Sähköpostiosoite on etunimi.sukunimi@valio.fi.

Yritysvastuuraportin koordinointi:

Valio Oy
Viestintäjohtaja Pia Kontunen
PL 10
00039 VALIO

Valion strategia ja johtamisjärjestelmä

Yrityssuunnittelujohtaja Liisi Myllykangas

Taloudellisen vastuun tunnusluvut

Talousjohtaja Antero Riihikallio

Ympäristövastuun tunnusluvut

Ympäristöpäällikkö Janne Sahlstein

Sosiaalisen vastuun tunnusluvut

Henkilöstöjohtaja Lasse Lintilä

Maidontuotanto Suomessa

Alkutuotantopäällikkö Eeva Brofeldt

VALIO-KONSERNIN OSOITTEITA

Valio Oy Pääkonttori

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio (09) 562 5068
www.valio.fi

Valio Oy Kotimarkkina-alueen myynti

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2209

Myyntin toimipaikat

Valio Oy Helsingin myynti

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2631

Valio Oy Jyväskylän myynti

PL 177
40351 JYVÄSKYLÄ
Käyntiosoite: Laukaantie 9 A
Puhelin 010 381 122
Telekopio 010 381 3810

Valio Oy Oulun myynti

PL 351
90101 OULU
Käyntiosoite: Kangaskontiontie 2
Puhelin 010 381 128
Telekopio 010 381 5606

Valio Oy Kansainvälinen myynti

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2323

Valio Oy Markkinointi

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2509

Valio Oy Materiaalitoiminnot

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puh. 010 381 121
Telekopio 010 381 2089

Valio Oy Tuotanto

PL 10
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 6
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2385

Tuotantolaitokset Suomessa

Haapaveden tehdas

Teollisuustie 4
86600 HAAPAVESI
Puhelin 010 381 133
Telekopio 010 381 6160

Helsingin tehdas

PL 60
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 3
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 2737

Joensuun tehdas

Meijerintie 1
80100 JOENSUU
Puhelin 010 381 132
Telekopio 010 381 5949

Jyväskylän meijeri

PL 12
40351 JYVÄSKYLÄ
Käyntiosoite: Laukaantie 9
Puhelin 010 381 122
Telekopio 010 381 3701

Kaitsorin tehdas

Riksåttan 850
66710 KAITSOR
Puhelin 010 381 155
Telekopio 010 381 6409

Lapinlahden tehdas

PL 38
73101 LAPINLAHTI
Käyntiosoite: Tehtaantie 9
Puhelin 010 381 130
Telekopio 010 381 5364

Oulun meijeri

PL 534
90101 OULU
Käyntiosoite: Kangaskontiontie 2
Puhelin 010 381 128
Telekopio 010 381 5602

Riihimäen meijeri

PL 116
11101 RIIHIMÄKI
Käyntiosoite: Meijerintie 6
Puhelin 010 381 123
Telekopio 010 381 4206

Seinäjoen tehdas

PL 337
60101 SEINÄJOKI
Käyntiosoite: Osmankatu 2
Puhelin 010 381 127
Telekopio 010 381 5142

Tampereen meijeri

PL 60
33101 TAMPERE
Käyntiosoite: Vihiojantie 3
Puhelin 010 381 124
Telekopio 010 381 4370

Toholammin tehdas

PL 34
69301 TOHOLAMPI
Puhelin 010 381 141
Telekopio 010 381 6340

Turengin tehdas

PL 45
14201 TURENKI
Käyntiosoite: Koulutie 3
Puhelin 010 381 131
Telekopio 010 381 5777

Vantaan tehdas

PL 90
00039 VALIO
Käyntiosoite: Fazerintie 2
Puhelin 010 381 138
Telekopio 010 381 3698

Äänekosken tehdas

Valiontie 9
44100 ÄÄNEKOSKI
Puhelin 010 381 160
Telekopio 010 381 6529

Valio Oy Tutkimus ja tuotekehitys

PL 30
00039 VALIO
Käyntiosoite: Meijeritie 4
00370 HELSINKI
Puhelin 010 381 121
Telekopio 010 381 3019

Valio Oy:n tytäryhtiöt**Finlandia Cheese Inc.**

2001 Route 46
Suite 303
Parsippany, NJ 07054,
USA
Puhelin +1 973 316 6699
Telekopio +1 973 316 6609
www.finlandiacheese.com

Nordic Jam Oy

Mansikkaraitti 24
77600 Suonenjoki
Puhelin 010 381 135
Telekopio 010 381 5499
e-mail etunimi.sukunimi@nordicjam.fi
www.nordicjam.fi

Valio Eesti AS**Toimisto:**

Sõpruse pst 155,
EE-13417 Tallinn,
ESTONIA
Puhelin +372 6 285 575
Telekopio +372 6 285 590
e-mail valio@valio.ee
www.valio.ee

Meijeri:

Laeva Meierei
Laeva vald
EE-60601 Tartumaa
ESTONIA
Puhelin +372 7 301 694
Telekopio +372 7 301 662

Tehdas:

AS Võru Juust
Pikk tn. 23
65604 Võru
ESTONIA
Puhelin +372 7 821 028
Telekopio +372 7 821 345
e-mail vjuust@vjuust.ee
www.vjuust.havera.ee

SIA Valio International

Bauskas lela 180
LV-1004 Riga
LATVIA
Puhelin ja telekopio +371 7 620959
e-mail rpk-valio@apollo.lv

UAB Valio International

Laisvės al. 2-1
LT-44215 Kaunas
LITHUANIA
Puhelin +370 37 202478
Telekopio +370 37 202478
e-mail valiolt@takas.lt
www.valio.lt

ZAO Valio St. Petersburg

Vasiljevski Ostrov 18. linia d. 47
RU-199178 St. Petersburg
RUSSIA
Puhelin +7 812 327 7887
Telekopio +7 812 325 8545
www.valio.spb.ru

Moskovan toimisto:

Valio Moscow Office
Leningradskij prospekt 72
Building 4, Door 2, Office 2603
RU-125315 Moscow
RUSSIA
Puhelin: +7 495 771 6910
Telekopio +7 495 771 6911
e-mail sukunimi.etunimi.valio@co.ru

Valio Sverige AB

PO Box 10094, Arenavägen 27, 5 tr.
S-121 27 Stockholm-Globen
SVERIGE
Puhelin +46 8 725 5150
Telekopio +46 8 725 5151
www.valio.se

Valio-Vache Bleue S.A.

Grand Route 552
B-1428 Lillois-Witterzee
BELGIUM
Puhelin +32 6789 4940
Telekopio +32 6721 8215
e-mail info@valio-vachebleue.com
www.valio-vachebleue.com

Edustusto

Valio Ltd. Shanghai Representative
Office
Unit 1401 Office Tower
Shanghai Times Square
93 Huaihai Zhong Road
Shanghai 200021
P.R. CHINA
Puhelin +86 21 639 10381/10382
Telekopio +86 21 639 10383

Raportin kuvitus:

- Leikistojan tilalta, Somero
- Valion tuotantolaitokset,
Riihimäki ja Haapavesi
- Valion T&K

Ulkoasu: GREY PRO Oy
Valokuvat: Jutta Kuure
Paino: Edita Prima Oy, 2007
Paperi: Gallerie Art silk
250 g/m2 (kansi),
Gallerie Art silk
130 g/m2 (sisus)

